



CONCEPT

MASTERPLAN RENESSE

Bruisende badplaats in de duinen

PM

Colofon:

Gemeente Schouwen Duiveland

Dorpsraad Renesse

Ondernemersvereniging Renesse

KuiperCompagnons



INHOUD

1. INLEIDING EN AANLEIDING	
1.1 Waarom een Masterplan?	7
1.2 Wat is een Masterplan?	7
1.3 Proces Masterplan	8
1.4 Waar staan we nu; concept-Masterplan	9
1.5 Hoe verder na het concept-Masterplan?	9
2. WAT ZIJN DE KWALITEITEN VAN RENESSE?	
2.1 Wat maakt Renaissance uniek?	13
2.2 Vier kernkwaliteiten	17
3. WAT KOMT ER OP ONS AF?	
3.1 Trends en ontwikkelingen	27
3.2 Sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen	29
4. HOE GAAN WE ONS VERDER ONTWIKKELEN?	
4.1 Strategieën	33
4.2 Ambities en opgaves	
4.2.1 'Veelzijdig strand'	37
4.2.2 'Leven in het landschap'	44
4.2.3 'Bruisend centrum'	50
4.2.4 'Thuisgevoel/ons kent ons'	61
5. HOE ZORGEN WE VOOR SAMENHANG?	
5.1 Waarom meer samenhang?	69
5.2 Het ruimtelijk raamwerk	
5.2.1 Het landschap als onderlegger	71
5.2.2 Lange lijnen	73
5.2.3 De structuur van het centrum	77
5.3 Functioneel raamwerk	90
6. WAT ZIJN DE BELANGRIJKSTE ONTWIKKELGEBIEDEN?	
6.1 Belangrijke deelgebieden en de opgave van verkeer centrum	103
6.2 Verkeersstructuur centrum	104
6.3 Schetsverkenning belangrijke deelgebieden	109
7. VAN VISIE NAAR UITVOERING	
7.1 Korte termijn en lange termijn	127
7.2 Met een gezamenlijke inspanning stap voor stap in de goede richting	127
7.3 Flexibiliteit	128
7.4 Samenhang en samenwerken	128
7.5 Versnelling in de opwaardering	129
7.6 Rolverdeling	129
7.7 Maatschappelijke doelen	131
7.8 Handvaten bij werkwijze gemeente	132
7.9 Organisatie uitwerking Masterplan	133
7.10 Communicatie in het vervolg	134
7.11 Eerste aanzet prioritering en fasering	136
7.12 Vingeroefeningen kosten en opbrengsten	137
7.13 Budgetten	143
7.14 Subsidiëscan	143
8. KEUZES MAKEN	147
BIJLAGE 1	157
Uitvoeringsmatrix	
BIJLAGE 2	PM





INLEIDING EN AANLEIDING

01



1.1 Waarom een Masterplan?

Er zijn weinig dorpen die zo veranderen met de seizoenen en waar zoveel verschillende mensen zich thuis voelen. Ieder dorp bestaat bij de gratie van haar bewoners en Renesse heeft wat dat betreft een veelzijdig gezicht:

- een hechte dorpsgemeenschap tegen de duinen, van iets meer dan 1.500 mensen, met een lange historie. Mensen die zich persoonlijk verbonden voelen met deze plek en de leefbaarheid daarvan;
- een dynamische badplaats waar honderdduizenden toeristen en dagjesmensen jaarlijks vakantie komen vieren of een dagje komen recreëren. Waar strand, sport, vertier en uitgaan samengaan met rust, natuur en cultuurhistorie;
- een gemeenschap van ondernemende, hardwerkende mensen die jaarlijks een boterham probeert te verdienen en zelfstandigheid en actiegerichtheid hoog in het vaandel hebben.

De wereld wordt echter snel kleiner en mensen komen niet meer vanzelfsprekend in Renesse op vakantie of om te wonen. De concurrentie met andere badplaatsen en andere dorpen wordt steeds steviger, het trekken van toeristen en het vasthouden van jonge mensen in Renesse vraagt veel energie. Renesse kan niet stil blijven zitten, ze moet zich als badplaats en dorpsgemeenschap blijven ontwikkelen en verbeteren om aantrekkelijk en leefbaar te blijven voor haar bewoners en voor haar bezoekers. Renesse heeft gelukkig heel veel te bieden, maar de samenhang en uitstraling laat nog te wensen over. Het heeft bovendien het imago dat het alleen een wat schreeuwerige jongerenbadplaats is, terwijl er

veel meer kwaliteiten aanwezig zijn. Dit is het duidelijkst zichtbaar in het centrum. Hier is dan ook de grootste impuls nodig.

Renesse moet zich in de komende jaren stevig op de kaart zetten als aantrekkelijke plek voor toeristen én bewoners. Dat begint met een gevoel van trots bij de huidige bewoners, ondernemers en bezoekers en het uitdragen daarvan naar de buitenwereld. De belangrijke kansen liggen immers in het verder uitbouwen van de reeds aanwezige kwaliteiten van Renesse en vooral ook de samenhang en samenwerking daartussen. De grote opgave is om van Renesse een badplaats te maken waar iedereen zich thuis voelt; jong, oud, bewoner en bezoeker.

Om die reden stelt de gemeente Schouwen-Duiveland samen met de Dorpsraad en de Ondernemingsraad een Masterplan op voor het dorp Renesse en de directe omgeving.

1.2 Wat is een Masterplan?

Het Masterplan Renesse is een visie op de ontwikkeling van Renesse voor de komende 20 tot 30 jaar. Het geeft aan waar de belangrijkste kansen en opgaven liggen voor Renesse en levert zo een bijdrage aan het verbeteren van de kwaliteit van en samenhang tussen toekomstige initiatieven en ontwikkelingen in en om het dorp. Het Masterplan geeft de grote lijnen aan waarbinnen toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen plaats kunnen vinden.

Bewust is gekozen om niet alleen te investeren in een aantal op zichzelf staande, kleinere ingrepen op de korte termijn, maar toekomstige investeringen en ontwikkelingen op te hangen aan een inspirerende stip op de horizon. Op die manier kunnen kleinere en grotere ontwikkelingen en initiatieven, die de komende jaren vanuit het dorp en vanuit de gemeente komen, gericht een bijdrage leveren aan de grotere opgaven waar het dorp voor staat; kwaliteitsverbetering, uitstraling en samenhang.

Het Masterplan is geen blauwdruk voor hoe Renesse er over 20 jaar uit ziet, want dan wordt het een keurslijf voor alle betrokkenen die met het dorp bezig zijn. Het Masterplan is meer een kompas; het zet de koers uit, maar laat tegelijkertijd ruimte voor onverwachte kansen, vernieuwende ideeën, of niet voorziene mogelijkheden. Het laat ruimte voor ondernemers, bewoners en gemeente om de komende jaren op een creatieve manier projecten tot stand te brengen. Het Masterplan moet vooral inspireren en verleiden en niet bij voorbaat al teveel uitsluiten.

Het Masterplan maakt voor de gemeente inzichtelijk waar het doen van investeringen de komende jaren het grootste effect heeft voor de toekomst van Renesse, welke ontwikkelingen prioriteit moeten krijgen en waar bepaalde ontwikkelingen (voorlopig) niet noodzakelijk/wenselijk zijn.

Het Masterplan schept ook duidelijkheid en houvast voor de bewoners en de ondernemers van Renesse die te maken hebben met 'morgen' en minder met 'over 10 of 20 jaar'. Het leven en ondernemen in Renesse gaat ondertussen natuurlijk in volle vaart door. In het Masterplan Renesse wordt daarom niet alleen de visie voor de lange termijn beschreven, maar zal ook een doorzicht worden gegeven hoe de noodzakelijke impuls in Renesse stap voor stap handen en voeten kan krijgen in de komende jaren. Dat kan de gemeente niet alleen, dat zal altijd in samenwerking met ondernemers en bewoners moeten gebeuren. Als onderdeel van het Masterplan werken we daarom samen met de ondernemers en bewoners een aantal concrete sleutelprojecten uit om de uitvoering van het Masterplan een vliegende start te geven.

1.3 Proces Masterplan

Het Masterplan Renesse is de komende 10 tot 20 jaar de inspirerende leidraad voor de geleidelijke ontwikkeling van het dorp. Het moet de huidige bewoners, ondernemers en bestuurders enthousiasmeren, maar ook toekomstig betrekken. Dit vraagt een breed draagvlak binnen dorp en gemeente en een zeer zorgvuldig opgebouwde visie. Om dat te bewerkstelligen is een interactief planproces opgezet, waarin gemeente, bewoners en ondernemers intensief samenwerken. In de projectgroep en stuurgroep zijn naast de gemeente vertegenwoordigers van de Dorpsraad en Ondernemersvereniging vertegenwoordigd. Daarnaast zijn er twee klankbordgroepen; één met direct betrokkenen uit het dorp, een andere met experts en vertegenwoordigers van andere overheden, belangenverenigingen en kennisinstellingen.

Er is ruim een jaar uitgetrokken om met elkaar tot een goed plan voor de toekomst van Renesse te komen. De volgende stappen zijn daarbij doorlopen.



1.4 Waar staan we nu; concept-Masterplan

Als eerste stap is de **nota van uitgangspunten** (11 oktober 2014) opgesteld. Hierin zijn alle resultaten van de interviews met bewoners, ondernemers en bezoekers samengevat, is achtergrondinformatie opgenomen, zijn trends en ontwikkelingen beschreven en analyses opgenomen en is een beeld gegeven van de idealen, kansen en opgaven die we vanuit de interviews hebben meegekregen.

Daarna is het **Toekomstperspectief Renesse** gemaakt. Op 30 april 2015 heeft het college van burgemeester en wethouders het concept voorgelegd aan de gemeenteraad.

Dit Toekomstperspectief is opgesteld op basis van alle (achtergrond)informatie die is opgenomen in de nota van uitgangspunten en borduurt voort op eerdere onderzoeken en publicaties, waaronder die van Alterra in samenwerking met de gemeente (Coastal Communities en PRiME-C). De resultaten van de nota van uitgangspunten en de richtingen van het Toekomstperspectief zijn gepresenteerd tijdens een openbare informatieavond op 5 november 2014. Op basis van de reacties tijdens deze avond en eerdere discussies in de projectgroep is dit Toekomstperspectief uitgewerkt. In het Toekomstperspectief ligt de nadruk op het benoemen van de kernkwaliteiten (of Unique Selling Points) van Renesse, het maatschappelijk krachtenveld (trends en ontwikkelingen) waar Renesse mee te maken heeft en in het verlengde daarvan de belangrijkste ambities voor de langere termijn. Daarnaast gaat het Toekomstperspectief over hoe er meer samenhang kan worden gerealiseerd in het dorp; het ruimtelijk en functioneel raamwerk. Dit raamwerk vormt als het ware de kapstok voor toekomstige ontwikkelingen in Renesse. Het raamwerk stimuleert duurzame samenhang en ruimtelijke kwaliteit.

In het verlengde van het Toekomstperspectief zijn vervolgens in samenspraak met Dorpsraad en Ondernemersvereniging de belangrijke ontwikkelgebieden

en (ruimtelijke) opgaven in Renesse bepaald. Voor deze plekken zijn integrale schetsverkenningen gedaan en is in beeld gebracht op welke manier deze zich ruimtelijk/functioneel zouden kunnen ontwikkelen. De schetsverkenningen geven een verleidelijke verbeelding van de ambities uit het Toekomstperspectief en bieden de kans om meer grip te krijgen op de ruimtelijke en functionele randvoorwaarden en de financieel-economische mogelijkheden. Op basis van deze schetsverkenningen heeft daarom ook een vingeroefening plaatsgevonden naar kosten en opbrengsten en hebben gesprekken plaatsgevonden met belangrijke initiatiefnemers en sleutelfiguren in het centrum. In het verlengde daarvan is een uitvoeringsstrategie en projectenlijst opgesteld. Onderdeel daarvan is een prioritering van de opgaven en het benoemen van de sleutelprojecten voor de korte en middellange termijn (1 tot 5 jaar).

Tezamen met het Toekomstperspectief vormen deze zaken het **concept-Masterplan Renesse**.

1.5 Hoe verder na het concept-Masterplan?

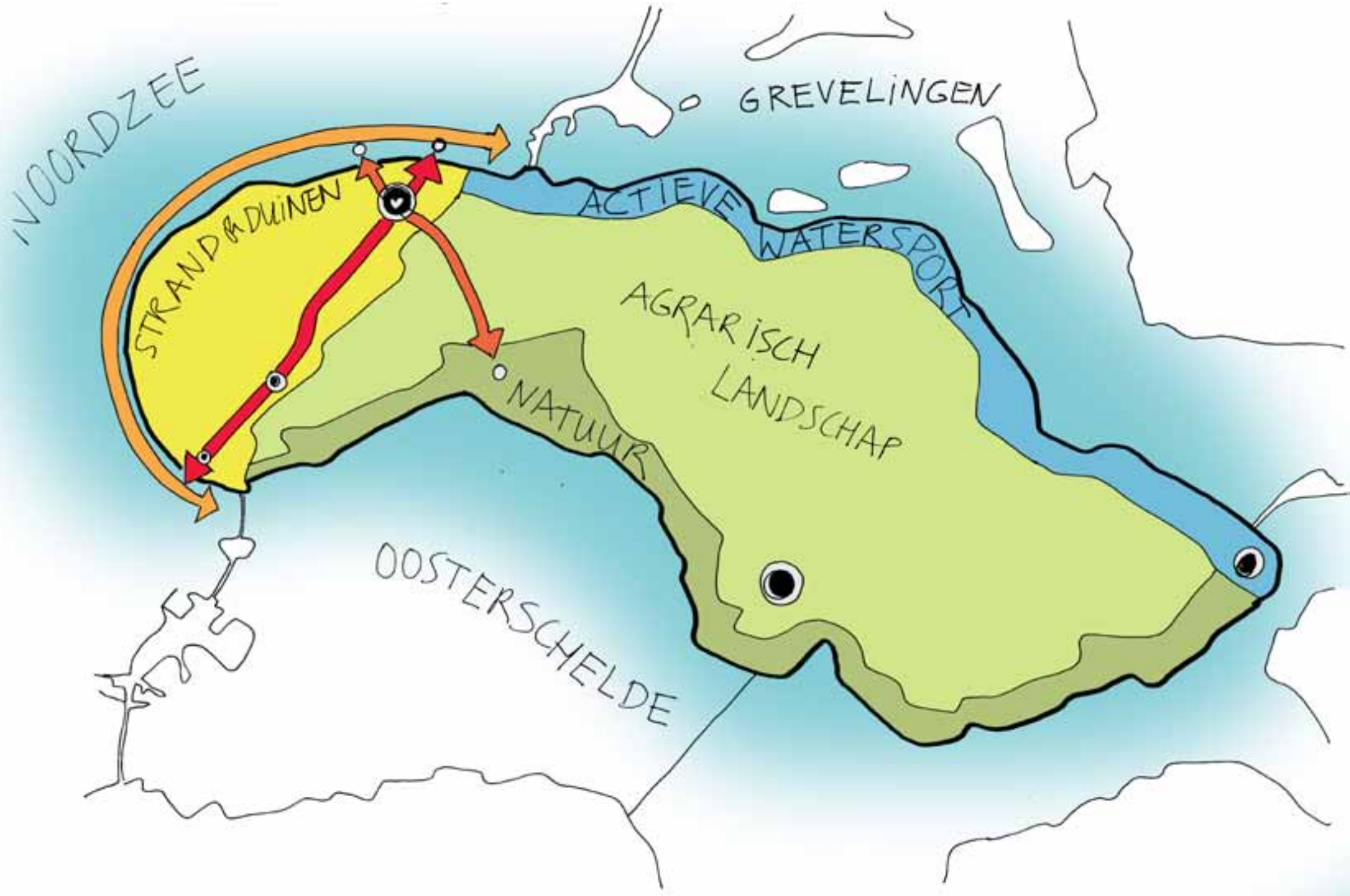
Het concept-Masterplan zal na vaststelling door het college van 10 augustus tot 21 september ter inzage liggen. Na deze periode zullen de eventuele reacties waar nodig verwerkt worden en zal in december 2015 besluitvorming over het Masterplan Renesse plaatsvinden in de raad. Na vaststelling van het Masterplan zal doorgepakt worden met het oppakken en uitwerken van de geprioriteerde opgaven.





WAT ZIJN DE KWALITEITEN VAN RENESSE?

02



Renesse is de vanzelfsprekende badplaats, verblijfplaats en ontmoetingsplaats van de Kop van Schouwen

WAT ZIJN DE KWALITEITEN VAN RENESSE?

02

2.1 Wat maakt Renesse uniek?

De Zeeuwse kust:

Wat Renesse uniek maakt ten opzichte van andere badplaatsen is de combinatie van een aantal kwaliteiten. Dat heeft allereerst te maken met het feit dat Renesse niet een badplaats op zichzelf is, maar onlosmakelijk verbonden met de Zeeuwse kust. De Zeeuwse Kust onderscheidt zich van veel andere kustgebieden in Europa door de combinatie van een prachtige brede duinenrij, de ligging in de archipel van de Schelde-Maas-Rijndelta én het zeer verstedelijkte en kapitaalintensieve achterland. Zeeland is met het gereedkomen van de Deltawerken relatief laat ontsloten voor de auto en vormt om die reden nog steeds een groen-blauwe oase van rust in een dynamische metropool met bijna 40 miljoen inwoners. Onderscheidende kwaliteiten zijn de vele natuur, brede stranden, een open en kleinschalig achterland, met authentieke dorpjes en stadjes en bijzondere watersportmogelijkheden. Een gebied dat bij uitstek interessant is voor korte bezoeken, mensen die even een frisse neus komen halen en mensen met een tweede huis aan de kust.

De 'groene' kust:

Schouwen-Duiveland vormt samen met de kop van Goeree-Overflakkee, Westvoorne en een stukje Walcheren het stukje Zeeuwse kust waar deze kwaliteiten het beste tot hun recht komen. Brede duinen en natuurgebieden met authentieke dorpjes bepalen het beeld. Oosterschelde en met name Grevelingen zijn prachtige watersportgebieden. Kenmerkend voor Schouwen-Duiveland is dat water altijd en overal aanwezig is (Tij van de Toekomst 2013, DNA 2013, Watersportvisie 2009). Water, cultuur en natuur gaan hier hand in hand.

Overzichtelijke dorpjes met een hechte gemeenschap vormen een gastvrij thuis voor bestaande en nieuwe bewoners en bezoekers, met de Randstad, Vlaamse ruit en het Ruhrgebied binnen handbereik.



An aerial photograph showing a coastal landscape. On the left, a sandy beach curves along the edge of the sea. Behind the beach is a line of dunes and a dense forest. To the right of the forest, a town with many houses is visible. Further to the right, a large area of green fields and some industrial buildings can be seen. The sky is overcast and hazy.

RENESE VORMT FEITELIJK DE SCHAKEL TUSSEN HET DUINENGEBIED, DE STRANDEN, HET WATERSPORTGEBIED ROND DE BROUWERSDAM EN HET OPEN POLDERGEBIED. RENESSE HEEFT DAARMEE DE POTENTIE OM ALS EEN BRUISEND HART TE DIENEN VOOR BEWONERS EN BEZOEKERS VAN DE KOP VAN SCHOUWEN.



Poort van de Kop van Schouwen:

In die 'groene kust' van Zeeland liggen twee levendige dorpscentra; Domburg en Renesse, waarvan Renesse de meest centrale en ook de meest jonge en dynamische is. Het zijn de levendige ontmoetingsplekken voor bewoners en bezoekers in de groene Zeeuwse kust.

Kijken we naar de Kop van Schouwen dan komt een aantal belangrijke zaken samen in Renesse; Renesse heeft - het meest levendige dorpscentrum met maatschappelijke voorzieningen, winkeltjes, evenementen en een goede bereikbaarheid met auto en openbaar vervoer. Niet voor niets komen de belangrijke historische routes op de Kop van Schouwen allemaal samen in het centrum van Renesse. Renesse ligt bovendien relatief dicht bij het strand en mooi ingebed in het karakteristieke duinlandschap. In de aangename luwte van de duinen is het goed toeven en liggen daarom vele campings, vakantieparkjes, woonbuurtjes, hotels, B&B's en villa's.

In die zin is Renesse:

- De vanzelfsprekende badplaats van de Kop van Schouwen.
- De vanzelfsprekende verblijfsplaats op de Kop van Schouwen.
- De vanzelfsprekende ontmoetingsplaats op de Kop van Schouwen.

Renesse vormt feitelijk de schakel tussen het duinengebied, de stranden, het watersportgebied rond de Brouwersdam en het open poldergebied. Renesse heeft daarmee de potentie om als een bruisend hart te dienen voor bewoners en bezoekers van de Kop van Schouwen. Niet dat iedereen de hele dag in Renesse hoeft te blijven hangen, maar ze overnachten er, bezoeken overdag het strand, maar ook omliggende landschappen, dorpen en bezienswaardigheden. 's Avonds eten ze een hapje in Renesse en overnachten ze er ook. Renesse is (in potentie) het logisch vertrek- en eindpunt voor het ontdekken van de Kop van Schouwen: de poort van de Kop van Schouwen.



**KERNKWALITEIT 01
VEELZIJDIG STRAND**





2.2 Vier kernkwaliteiten

Renesse heeft als badplaats en woondorp vier belangrijke kernkwaliteiten:

1. Een veelzijdig en aantrekkelijk strand.
2. Een afwisselend landschap in en om het dorp.
3. Een bruisend centrum.
4. Een hechte, ondernemende gemeenschap.



1. Veelzijdig strand

Het strand van Renesse is van oudsher de belangrijkste trekker voor toeristen en bewoners. Het is 7 kilometer lang en strekt zich uit van voorbij overgang Watergat tot aan de Brouwersdam en ligt als een halve ring om Renesse heen. Het strand kent verschillende sferen, van 'natuur' aan de zijde van Watergat, tot 'familie' en 'watersport' aan de zijde van de Brouwersdam. Hier loopt het strand geleidelijk over in het watersportgebied rond de Brouwersdam. Het strand bij Renesse heeft maar liefst 9 strandopgangen en 10 strandpaviljoens en biedt aan bewoners en bezoekers een veelzijdig aanbod aan recreatiemogelijkheden, variërend van rustig wandelen met de hond, tot watersport, zonnebaden, paardrijden, zeehonden spotten, etc. Het strand is ook onderscheidend, omdat het een open en vrijwel onbebouwd strand is, er geen paalhoofden zijn en het schoon en relatief breed is. En er is altijd wat te beleven op het strand, in elk seizoen. Het veelzijdige strand is de grootste en meest aantrekkelijke openbare ruimte van Renesse.



KERNKWALITEIT 02
LEVEN IN HET LANDSCHAP





2. Leven in het landschap

Het dorp Renesse is ontstaan op de overgang van de hogere duinen naar de lagere zeekleipolders en ligt niet ver van de Brouwersdam, dat de grens markeert tussen Noordzee en Grevelingenmeer. In Renesse komen als gevolg daarvan maar liefst zeven verschillende soorten landschappen samen; de duinzoom, duinen, strand, polder, deltalandschap, deltawerken en voordelta (Alterra, 2014). Het dorp ligt letterlijk ingebed in de diverse landschappen en direct naast het prachtige duinlandschap van de Kop van Schouwen, dat grotendeels Natura 2000 status heeft. Er is unieke natuur om het dorp, maar er is ook heel veel groen en landschap in het dorp zelf. Natuurgebieden liggen op een steenworp afstand van het centrum en uitlopers daarvan komen tot in het hart van het dorp. Houtwallen dooraderen het dorp en naast het centrum ligt het landgoed van Slot Moermond.

Dorpslinten, woonbuurtjes, campings en hotels zijn over het algemeen nog redelijk kleinschalig en liggen allemaal 'verborgen' in dit zeer groene en afwisselende landschap, omzoomd door houtwallen en natuurgebieden. Hoe druk het ook is, door al dat groen voelt het rustig en is er samenhang. In Renesse leef je in het landschap.

An aerial photograph of a town center. In the center-left, a church with a tall, dark spire stands on a green lawn. To its right is a large, paved car park filled with cars. The town is surrounded by green fields and some industrial buildings in the background. A blue semi-transparent box is in the top left corner.

KERNKWALITEIT 03
BRUISEND CENTRUM



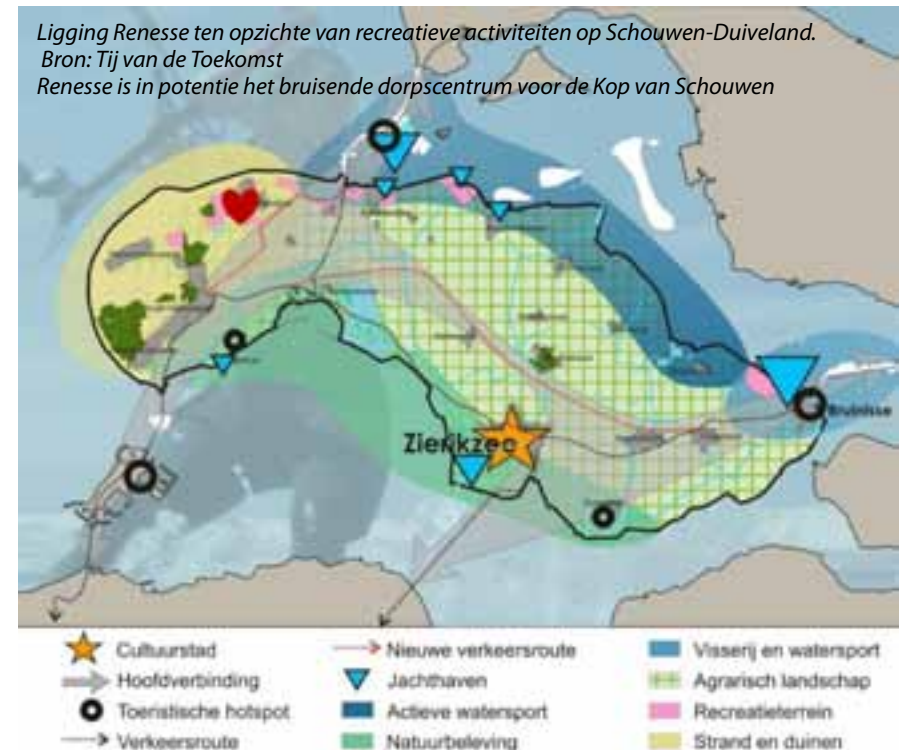
3. Bruisend centrum

Er zijn in de omgeving van Renesse meer aantrekkelijke dorpjes bij het strand en in de duinen, maar Renesse heeft als enige een levendig dorpscentrum, relatief goede voorzieningen en een aantrekkingskracht op jongeren.

Er zijn winkels, cafés, discotheken en restaurants, maatschappelijke voorzieningen, evenementen en activiteiten en als gevolg daarvan trekt het centrum mensen van de gehele Kop van Schouwen en verder.

Het dorpshart van Renesse is bovendien relatief goed bereikbaar, met auto en bus. De Hogezoom en de kerkring zijn van oudsher dé plekken voor voorzieningen, ontmoeting en gezelligheid en met name in de zomer op mooie dagen staat het hier vol met mensen. Als gevolg hiervan is Renesse een dorp dat jong van geest is, met ondernemende mensen, die open staan voor nieuwe ideeën.

*Ligging Renesse ten opzichte van recreatieve activiteiten op Schouwen-Duiveland.
Bron: Tijl van de Toekomst
Renesse is in potentie het bruisende dorpscentrum voor de Kop van Schouwen*



An aerial photograph of a town, likely in the Netherlands, featuring a central church with a tall steeple surrounded by a green lawn and a circular road. The town is densely packed with residential and commercial buildings, interspersed with green spaces and trees. A blue semi-transparent box in the top left corner contains white text.

KERNKWALITEIT 04
THUISGEVOEL/ONS KENT ONS



4. Thuisgevoel / ons kent ons

Wat Renesse voor heeft op veel steden, badplaatsen en vakantieparken is haar hechte gemeenschap en overzichtelijkheid.

Een levendig dorp met een jeugdige geest, waar lokale ondernemers en bewoners samenwerken en elkaar ondersteunen.

Mensen voelen zich thuis in Renesse. Voor de bewoners zorgen het verenigingsleven, de kerk, het dorpsplein, het dorpshuis en de vele activiteiten voor een sterke verbondenheid onderling. Tezamen met het relatief brede voorzieningenniveau (winkels, sport, onderwijs, zorg, etc.) en de aanwezige werkgelegenheid en reuring, is Renesse van oudsher een aantrekkelijke omgeving om op te groeien en oud te worden.

Deze leefbaarheid komt niet vanzelf. Om een dynamische dorpsgemeenschap te kunnen blijven moet er constant worden geïnvesteerd in de samenleving.

Het sociale dorpsleven en de recreatie en het toerisme zijn sterk met elkaar verbonden. Recreatie en toerisme maken dat Renesse geen slaapdorp is; de bezoekers houden de winkel- en uitgaansvoorzieningen in stand en leveren zelfs een bijdrage aan maatschappelijke voorzieningen (kerk, verenigingsleven, werk en activiteiten voor jongeren).

Andersom vormt de hechte gemeenschap, de overzichtelijkheid en persoonlijke benadering in het dorp echter ook een belangrijke aantrekkingskracht voor bezoekers. Of het nu gaat om bezoekers die voor het eerst in Renesse komen of om mensen die regelmatig terugkeren naar Renesse, door het kleinschalige, onskent-ons-gevoel en laagdrempelige karakter voelen mensen zich snel thuis in Renesse.





WAT KOMT ER OP ONS AF?

03



3.1 Trends en ontwikkelingen

Renesse heeft de bewoner en bezoeker veel te bieden, maar kan niet stil blijven zitten. De wereld verandert snel en verschillende trends en ontwikkelingen maken het nodig dat Renesse zichzelf constant moet blijven verbeteren en zoveel mogelijk kansen die zich voordoen weet te grijpen. In de nota van uitgangspunten worden de belangrijke trends en ontwikkelingen voor Renesse uitgebreid beschreven. Een kort overzicht:

Recreatie en toerisme

Recreatie en toerisme samen vormen dé (economische) drager voor Renesse. Uit onderzoek blijkt dat het relatieve belang van het toerisme voor de werkgelegenheid op Schouwen-Duiveland steeds groter wordt. Dagbezoek creëert daarbij de grootste toegevoegde waarde (een dagje strand, winkelen, even uitwaaien) op de voet gevolgd door verblijfsbezoek (overnachten).

Door demografische ontwikkelingen maar ook door de crisis zijn ontwikkelingen in de toeristisch-recreatieve sector zichtbaar die van invloed zijn op Renesse en op de toekomst van Renesse:

- Door de vergrijzing in Noord-West Europa groeit het aantal mensen met veel vrije tijd. De oudere generatie heeft bovendien over het algemeen wat te besteden. Ten gevolge daarvan groeit de laatste jaren met name de recreatie van (actieve) senioren op de Kop van Schouwen en in Renesse. Waar tot een paar jaar geleden jongeren in het hoogseizoen de boventoon voerde in Renesse, verandert dat beeld mede door de vergrijzing.
- Het aantal jongeren dat recreëert in Renesse neemt al jaren gestaag af. Met name de laatste jaren is het aantal jongeren teruggelopen, onder andere

door nieuwe alcoholwetgeving en goedkope vliegvakanties naar meer zonnige badplaatsen in bijvoorbeeld Spanje en Griekenland.

- Gezinnen met kinderen en drie-generatiegezinnen vormen andere prominente doelgroepen die groeien.
- De gemiddelde verblijfsduur in Zeeland is in 50 jaar aanzienlijk teruggelopen. Mensen komen dus voor kortere periode naar Zeeland, maar bezoekers komen wel vaker per jaar langs en meer verspreid over het seizoen. Waar het seizoen 50 jaar geleden nog beperkt was tot juli en augustus, is het seizoen nu verlengd naar 7 maanden (bron: RECRON Zeeland). Er zit met name groei in de zogenaamde schouderseizoenen; voor en na de zomer.
- De herkomst van bezoekers aan Zeeland bestaat voor de helft uit Nederlanders en voor iets minder dan de helft uit Duitsers. Een gestaag groeiende groep zijn de Belgen, die specifiek komen voor het groene, ontspannen karakter van de Zeeuwse kust.
- Het publiek op de Kop van Schouwen en in Renesse stelt steeds hogere eisen aan hun verblijf, als het gaat om comfort van verblijven en de kwaliteit en uitstraling van de (recreatieve) voorzieningen en activiteiten. Mensen zoeken in toenemende mate naar beleving, comfort en kwalitatief goede voorzieningen, die ook betaalbaar zijn. Men is meer op zoek naar authenticiteit en eigenheid en minder naar kwantiteit en massa.
- Afwisseling/keuzemogelijkheden worden steeds belangrijker. Alleen op een handdoekje op het strand is niet meer voldoende, men wil daarnaast kunnen sporten, een historisch stadje kunnen bezoeken, door de natuur kunnen struinen, een streekmarkt bezoeken, een beetje winkelen, uit eten en gezellig wat drinken en evenementen bezoeken. De Kop van Schouwen heeft veel te bieden, maar de samenhang en samenwerking is daarbij cruciaal.

Sociaal-maatschappelijk

Renesse is niet alleen een badplaats, maar in de eerste plaats natuurlijk vooral een gemeenschap van meer dan 1.500 mensen die er wonen en werken. De kwaliteit van leven in Renesse staat onder invloed van de volgende trends en ontwikkelingen:

- In de bevolkingssamenstelling vinden grote veranderingen plaats de komende jaren; een groot gedeelte van de bevolking vergrijsd en mensen blijven langer op zichzelf wonen. We zien vooral jongere mensen vanuit de dorpen en het platteland naar de Randstad trekken om te studeren of om te werken (ontgroening) en we zien dat huishoudens gemiddeld kleiner worden. Ten gevolge daarvan groeit de woningbehoefte nog flink in grote delen van het land, met name in en rondom de Randstad. In bijvoorbeeld Oost-Groningen en Zuid-Limburg treedt echter bevolkingskrimp op. Ook op Schouwen-Duiveland zijn de trends van vergrijzing, ontgroening en bevolkingskrimp zichtbaar. Deze ontwikkelingen hebben onder meer impact op het voorzieningenniveau (meer zorg nodig, fusie scholen en sportvoorzieningen), de beroepsbevolking (neemt af) en woningbehoefte (behoefte aan zorgwoningen en vrijkomen reguliere woningen ouderen).
- Ook in Renesse blijven oudere mensen steeds langer zelfstandig wonen. De voorzieningen en sociale netwerken (bijvoorbeeld mantelzorg en vrijwilligerswerk) zullen hierin mee moeten gaan. Het weten te binden van jongeren en gezinnen in Renesse is ook om die reden van groot belang. Ondanks de vergrijzing is in Renesse nadrukkelijk behoefte aan werkgelegenheid voor jongeren, behoefte aan speelvoorzieningen, onderwijs en sport voor gezinnen.
- Renesse is door haar kernkwaliteiten, aanwezige werkgelegenheid en relatief goede bereikbaarheid vanuit Randstad en Vlaamse Ruit op Schouwen-Duiveland een aantrekkelijke plek om te wonen ten opzichte van veel andere dorpen, ook voor jongeren en jonge gezinnen. Dit zorgt ervoor dat nieuwe mensen naar Renesse blijven komen en hier (al dan niet in deeltijd) komen wonen (Woonvisie, 2013). Sommige werken of ondernemen in Renesse, an-

deren blijven dat in de Randstad doen. Toenemende digitalisering maakt dat steeds beter mogelijk.

- Wonen, werken en recreëren lopen steeds meer door elkaar heen. Je ziet daarbij mensen die steeds iets nieuws opzoeken, maar ook veel mensen die juist een soort tweede (t)huis zoeken, niet te ver van de eigen woonplaats. Met name dat laatste is een bekend verschijnsel op de Kop van Schouwen.
- Er is een trend gaande van schaalvergroting en concentratie. Met name winkels en maatschappelijke voorzieningen concentreren zich steeds meer in de grote kernen en op A-locaties. Ook op Schouwen-Duiveland en in Renesse wordt (noodgedwongen) gezocht naar opschaling van bijvoorbeeld sportvereniging of school. Zo zijn de jeugdafdelingen (A tot en met C) van ZSC '62, SV Renesse en DFS al gefuseerd en is in 2014 de basisschool in Noordwelle samengevoegd met de basisschool in Renesse.

Klimaatverandering

- Zeespiegelstijging en bodemdaling; goed beheer en onderhoud van de zee-wering bij Renesse vraagt constante aandacht. Strand, duinen en natuur zijn derhalve niet alleen van recreatief belang.
- Verzilting; met name het achterland van Renesse. Het zoeken naar andere vormen van agrarisch gebruik kan gecombineerd worden met het versterken van het authentiek recreatieve product.
- Grotere pieken in neerslag; er is in Renesse behoefte aan meer groen (infiltratie) en retentiemogelijkheden waarbij natuurlijke infiltratie of het vasthouden van water in de bodem de voorkeur heeft boven oppervlaktewater. Met name de zone tussen Hogezoom/Lagezoom en Laone/Helleweg is hiervoor kansrijk.

Binnen dit krachtenveld moet Renesse meeveranderen, de kwaliteit van haar aanbod en uitstraling aanpassen en ook andere groepen dan de traditionele strand- en stagasten aan zich binden. Als ze stil blijft zitten zal ze de slag missen.

RENESE IS NIET ALLEEN EEN BADPLAATS, MAAR IN DE EERSTE PLAATS NATUURLIJK VOORAL EEN GEMEENSCHAP VAN MEER DAN 1.500 MENSEN DIE ER WONEN EN WERKEN.

3.2 Sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen

In de nota van uitgangspunten is een SWOT (Strength, Weakness, Opportunities, Threats) opgenomen. Deze vormt een overzichtelijke weergave van de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen voor Renesse:

Sterktes:

1. Badplaats met mooi, open zand, breed en langgerekt strand
2. Levendig, compact centrum
3. Naamsbekendheid
4. Groen, authentiek dorpje in de luwte van de duinen
5. Divers en goed bereikbaar achterland
6. Laagdrempelige verblijfsrecreatie
7. Ondernemend dorp met een rijk verenigingsleven

Zwaktes:

8. Niet up to date aanbod verblijfsaccommodaties
9. Verblijfsklimaat centrum is niet aantrekkelijk genoeg
10. Seizoenafhankelijkheid
11. Slecht imago
12. Onduidelijke verbindingen tussen centrum en andere delen van de kern en achterland

Kansen:

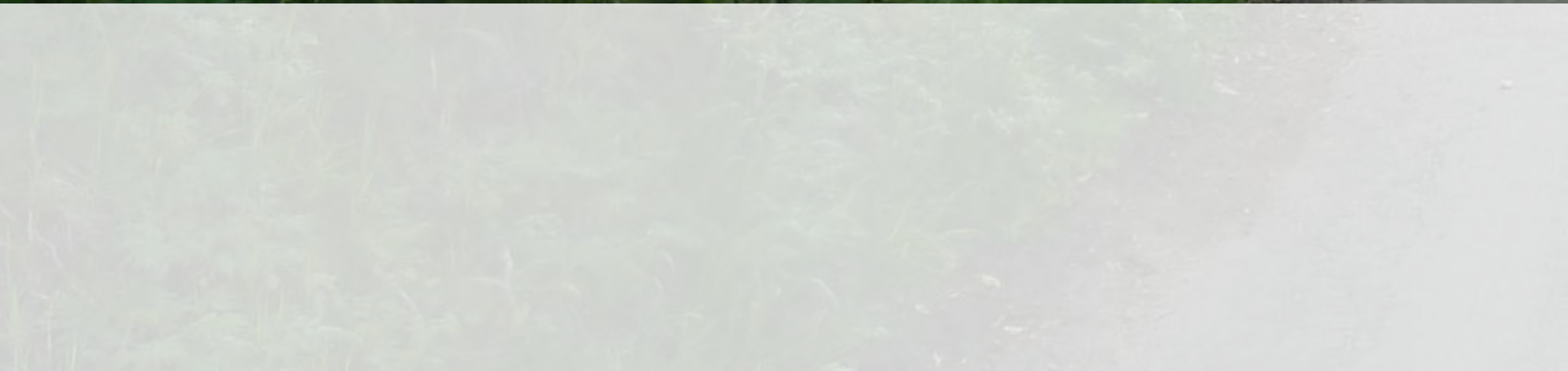
13. Veel niet bereikte doelgroepen en potentiële bezoekers
14. Nabijheid van Renesse tussen toeristische hotspots
15. Seizoenverlenging en werkgelegenheid
16. Vergroten samenhang tussen de verschillende USP's van Renesse

Bedreigingen:

17. Demografische ontwikkelingen
18. Veranderde toeristisch/recreatieve vraag (consumentengedrag)
19. Verminderde aantrekkingskracht centrum
20. Geen of weinig fysieke of financiële mogelijkheden voor vernieuwing in en rond het dorp

In de bijlage is op basis van de SWOT-analyse een confrontatiematrix gemaakt. Dit vormt een zorgvuldige aanzet voor het bepalen van de belangrijke ontwikkelingsrichtingen en ambities voor Renesse.

Samengevat sluiten de uitstraling en sfeer van Renesse niet meer aan bij het toeristisch-recreatief product dat de toerist van vandaag de dag vraagt en heeft Renesse te maken met een aantal demografische ontwikkelingen waardoor het (maatschappelijk) voorzieningenniveau en de leefbaarheid in Renesse onder druk komt te staan.





HOE GAAN WE ONS VERDER ONTWIKKELEN?

04

STRATEGIEEN

1. Bouw verder op waar je sterk in bent

Kernkwaliteiten als uitgangspunt



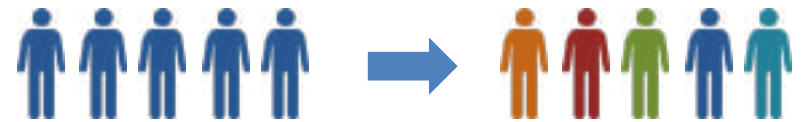
2. Seizoens-verlenging

Groei in schouderseizoenen



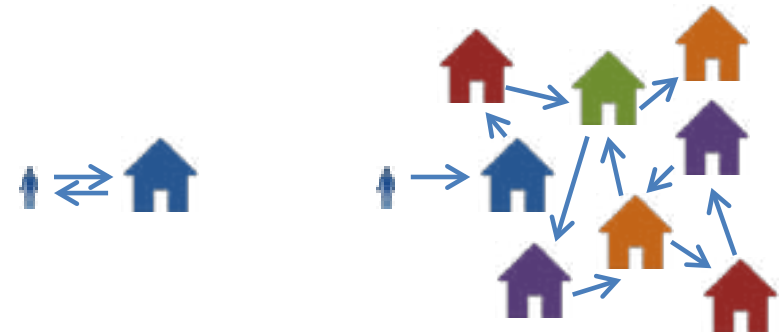
3. Aantrekken divers publiek

Kwaliteiten aantrekkelijk voor breed publiek



4. Kruisbestuiving

Voorzieningen en attracties profiteren maximaal van elkaars nabijheid



5. Investeren in gemeenschapszin en samenwerking

Gemeenschap en toerisme profiteren van elkaar



HOE GAAN WE ONS VERDER ONTWIKKELEN?

04

4.1 Strategieën

Stilstaan is geen optie voor Renesse, de concurrentie van andere badplaatsen neemt toe, vergrijzing zet door en jongeren uit het dorp blijven niet automatisch in het dorp wonen. Om te voorkomen dat Renesse een ingeslapen dorpje wordt, moet het zich steeds blijven verbeteren. Het dorp moet op zoek naar het bezoekerspubliek van de toekomst en investeren in een duurzaam dynamische gemeenschap.

De belangrijkste strategieën voor de toekomst van Renesse zijn:

1. Bouw verder op waar je sterk in bent

Renesse heeft heel veel kwaliteiten en heel veel te bieden aan haar bewoners, ondernemers en toeristen. We hoeven Renesse zeker niet opnieuw uit te vinden; het is de kunst de bestaande kwaliteiten beter in te zetten en te benutten. Die kansen liggen met name in haar onderscheidende en unieke kernkwaliteiten; strand, landschap/natuur, bruisend centrum en een hechte gemeenschap.

Als zich in de toekomst onverwachte kansen voordoen om nieuwe kernkwaliteiten aan het dorp toe te voegen, dan moeten we daar op voorbereid zijn om deze te kunnen verzilveren. Maar de verdere ontwikkeling van Renesse moet zo min mogelijk afhankelijk worden gemaakt van ontwikkelingen die je als gemeenschap en gemeente niet kunt sturen.

2. Verlengen seizoen

Er is al jaren een geleidelijke seizoensverlenging aan de gang. De piek van bezoekers in het hoogseizoen vakt af, maar buiten het hoogseizoen komen er meer bezoekers. De Kop van Schouwen is gezien haar positie ook een ideale plek voor korte bezoekjes (weekend/midweek) of een tweede huis. Er wonen veel welvarende mensen op relatief korte afstand. Het verlies aan vakantievierders in het hoogseizoen kan worden gecompenseerd door een toename van bezoekers in het schouderseizoen of mogelijk zelfs de winterperiode. Dit betekent wel dat voorzieningen in het centrum langer open moeten blijven, (nog) meer activiteiten moeten worden georganiseerd buiten het hoogseizoen en het comfort van de verblijfsaccommodaties in Renesse zo groot mogelijk moet zijn (zodat ook als het slecht weer is het verblijf comfortabel is).

3. Aantrekken meer divers publiek

Renesse moet niet eenzijdig inzetten op het faciliteren van een beperkt aantal specifieke doelgroepen, maar haar unieke kwaliteiten aantrekkelijk maken voor zoveel mogelijk doelgroepen/mensen. Het dorp moet de grote diversiteit aan kwaliteiten, landschappen en sferen uitnuttten en verspreid over het jaar verschillende soorten bezoekers trachten te binden. In de zomer bijvoorbeeld badgasten en watersporters, in de herfst en het voorjaar natuurliefhebbers en buitensporters en in de winter rustzoekers en cultuurliefhebbers. Mensen op zoek naar een levendige familiecamping, maar ook mensen die zoeken naar een rustiek en rustig B&B, of een comfortabele vakantiewoning. Mensen die willen dansen, maar ook mensen die met de kinderen willen uitblazen op een charmant terras met speelmogelijkheden. Een dorp met voor iedereen wat wils.

OM TE VOORKOMEN DAT RENESSE EEN INGESLAPEN DORPJE WORDT, MOET HET ZICH STEEDS BLIJVEN VERBETEREN. HET DORP MOET OP ZOEK NAAR HET BEZOEKERSPUBLIEK VAN DE TOEKOMST EN INVESTEREN IN EEN DUURZAAM DYNAMISCHE GEMEENSCHAP.



In de zoektocht naar nieuw publiek voor de voorzieningen in het centrum ligt een voor de hand liggende kans in het aantrekken van de vele bewoners en bezoekers van de Kop van Schouwen die Renesse nu links laten liggen.

4. Kruisbestuiving en nieuwe verdienmodellen

De kritische (jonge) burger en toerist vraagt om een breed aanbod in voorzieningen, woon- en verblijfsmogelijkheden en activiteiten. Dat is niet allemaal in Renesse te realiseren, maar de Kop van Schouwen heeft natuurlijk heel veel te bieden. Door het versterken van de kruisbestuiving en samenhang wordt dit brede aanbod beter benut. Het verbeteren van de relaties tussen centrum en strand is zeer voor de hand liggend in dat verband, maar ook het versterken van de relaties met de omliggende natuurgebieden, de naastgelegen toeristenplaatsen, watersportgebieden en het agrarisch achterland. Andere voorbeelden zijn de diversiteit in activiteiten en verblijfsaccommodaties geleidelijk vergroten en in het centrum de samenhang tussen de verschillende voorzieningen optimaliseren. Doel van dat laatste is om mensen langer vast te houden in het centrum. Mensen komen niet alleen een avondje stappen, maar gaan daarvoor eerst uit eten. Men komt niet alleen boodschappen doen, maar pakt ook even de bakker mee en een drankje op een terrasje.

Daarnaast ligt een kans in het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen door nieuwe samenwerkingsverbanden. Een voorbeeld kan zijn dat restaurants maaltijden verzorgen voor de lokale gemeenschap; zowel ouderen, alleenstaanden, hulpbehoevenden als mensen die de gezelligheid van het samenzijn waarderen.

5. Investeer in gemeenschapszin en samenwerking:

In samenhang daarmee zal er hard gewerkt moeten worden om de leefbaarheid van het dorp op peil te houden en te versterken; voorzieningen staan onder druk, jonge bewoners trekken weg naar de stad en vergrijzing brengt een extra zorgvraag met zich mee.

Renesse heeft unieke kansen omdat het een drukbezochte badplaats is. Er zijn goede winkelvoorzieningen, er is werkgelegenheid en vele ondernemers die

een ondersteuning betekenen voor het verenigingsleven. Bezoekers dragen bij aan meer draagvlak voor maatschappelijke voorzieningen als zorg, een dorps-huis, de kerk en openbaar vervoer. Maar Renesse moet deze kansen wel (blijven) verzilveren. Zeker in een tijd dat veel budgetten onder druk staan, is een nog betere samenwerking, een grote betrokkenheid van de dorpsgemeenschap, zoeken naar nieuwe verdienmodellen en het nog beter profiteren van de rol als toeristische trekpleister van groot belang.

Een hechte gemeenschap waar iedereen zich thuisvoelt, is de belangrijkste garantie dat het dorp levendig en dynamisch blijft en dat het prettig opgroeien en oud worden is in Renesse. Investeer daarom in:

- Het borgen van voldoende zorg en aanspraak voor (eenzame) ouderen.
- Het bieden van aantrekkelijke mogelijkheden voor jongeren, in de vorm van spelen/ontmoeten, wonen en (toegang tot) werk en onderwijs.
- Het in stand houden van een breed voorzieningenniveau.
- Het voorkomen van onevenredig veel overlast door de toestroom van veel bezoekers.

Voor een dorp met de omvang van Renesse kan dit alleen als optimaal gebruik wordt gemaakt van de hechte dorpsgemeenschap/sterke sociale verbanden en de economische potenties van toerisme. Dit betekent dat vooral moet worden gegaan naar goede samenwerking tussen ondernemers en bewoners en tussen bewoners onderling.



Ambitie 'veelzijdig strand': 9 strandopgangen met een eigen 'kleur'

4.2 Ambities en opgaven

4.2.1 'Veelzijdig strand'

Ambitie:

Het strand is sinds de opkomst van het toerisme de belangrijkste 'hotspot' van Renesse. De ambitie is om de kwaliteit en veelzijdigheid van het strand verder uit te bouwen, de aantrekkingskracht voor een breed publiek verder te vergroten en de relaties met de rest van Renesse en de Kop van Schouwen te versterken.

Opgaven:

1. De unieke identiteit van de verschillende stranden en strandopgangen versterken

De verschillende strandopgangen bij Renesse krijgen allemaal nog meer een herkenbaar eigen 'gezicht', afhankelijk van hun huidige sfeer en de positie die ze hebben in het landschap en ten opzichte van het dorp Renesse:

1. Watergat is de natuurlijke strandopgang, met een ecologische en landschapelijke inrichting, aantrekkelijk voor natuurliefhebbers, paardrijders, wandelaars en rustzoekers.
2. Wilhelminahoeve is een familiestrand, waar de intieme strandopgang een beetje als privé voelt voor de achtergelegen campings en vakantieparken. Aantrekkelijk voor gezinnen met kinderen of mensen die iets slechter ter been zijn.
3. Aan het einde van de Jan van Renesseweg ligt het bruisende dorpsstrand van Renesse, de uitgelezen plek voor mensen die levendigheid en vertier zoeken aan zee.
4. De overgang van de Scholderlaan is juist voor de rustzoekers, een leeg strand met natuurlijke uitstraling, midden in het dorp. Een wat verborgen plek om je hoofd leeg te maken, vooral voor de bewoners en vaste gasten.
5. De strandopgang bij Zeerust is de authentieke strandopgang, met verwijzingen naar de historische vuurtorens die hier gestaan hebben en een uitzichtpunt op het duin met informatie over de plek en de historie. Een plek voor gezelligheid, met een vleugje nostalgie.
6. Strandopgang Kijkduin leidt naar het comfortabele familiestrand, dat niet alleen aantrekkelijk is voor de mensen van de achtergelegen campings van Renesse Oost, maar ook voor dagjesmensen, die kunnen parkeren op de parkeerterreinen aan de Rampweg.
7. Het strand bij opgang 't Klokje is rustig en natuurlijk, voor de mensen die graag op zichzelf zijn en even de stilte willen opzoeken.
8. De strandopgang aan het einde van Nieuwe Weg naar Ellemeet speelt in op het surf- en watersportsfeertje rond de Brouwersdam, maar dan de relaxte kant ervan. Een ontspannen lounge-strand, met een spannend uitzicht op de Brouwersdam en alle activiteiten daar.
9. Bij de strandopgang Brouwersdam is het levendige watersportsfeertje van de Brouwersdam goed voelbaar, met ruimte voor wateractiviteiten en strandporten. Het vormt daarmee de vanzelfsprekende overgang naar de meer extreme watersportmogelijkheden en grote jachthavens op en rond de Brouwersdam zelf. Deze valt formeel buiten het visiegebied van Renesse, maar is wel belangrijk voor de relatie met de Brouwersdam.

SFEERIMPRESSIE;

DE VERSCHILLENDE GEZICHTEN VAN HET STRAND BIJ RENESSE







Impressie strandopgangen



Impressie faciliteiten strandopgangen



Impressie faciliteiten strandopgangen



Impressie strandopgangen



Impressie route naar het strand



Impressie route naar het strand



Impressie faciliteiten strandopgangen

2. Faciliteiten en vormgeving van de strandopgangen aan laten sluiten bij de unieke identiteit

Faciliteiten en voorzieningen rondom de verschillende strandopgangen en stranddelen sluiten aan op deze unieke identiteiten. Op basis daarvan wordt bepaald waar faciliteiten moeten komen, zoals strandcabines, douches, bankjes, speelvoorzieningen, fietsenstallingen, etc. De strandopgangen en stranden in Renesse zijn duidelijk familie, door samenhang in meubilair, materialisatie en inrichting openbare ruimte. Maar binnen die familie komen de verschillende identiteiten duidelijk naar voren.

De verdere uitwerking en uitvoering van de identiteiten van iedere strandopgang zal samen met de gemeente en ondernemers aan of op het strand opgepakt worden, waarbij de opgang bij de Jan van Renesseweg / Oude Moolweg een belangrijke is om eerst uit te werken.

Dit wordt een levendige plek, het verlengstuk van de openbare ruimte in het centrum, bestemd voor een breed publiek van bewoners, daggasten en verblijfsrecreanten. Daarbij horen een goede bereikbaarheid met auto en aantrekkelijke parkeerplaatsen, een goede bereikbaarheid met de bus vanaf het transferium en veilige, aantrekkelijke faciliteiten voor fietsers en wandelaars uit heel Renesse. De strandopgang zelf is voor iedereen comfortabel te gebruiken en er zijn voorzieningen als toiletten, douches en bankjes aanwezig. Overdag is er op het strand ruimte voor activiteiten en muziek. Boven op het duin is een aantrekkelijk uitzichtpunt op de levendigheid van het strand, op de duinen en op het dorp.

Het strand en de strandopgang bij Watergat kent juist meer natuurlijke/avontuurlijke overgangen waar natuur en uitwaaien de kwaliteiten zijn. Hier ligt een kans om nationaal koploper te worden met een stuk ecologisch strand, waar het natuurlijke vloedmerk niet wordt opgeruimd. Dit geeft winst voor natuurwaarden, draagt bij aan embryonale duinvorming en het biedt een uitgelezen kans

voor educatie en kennisoverdracht naar bezoekers en bewoners. Bovendien draagt de embryonale duinvorming in positieve zin bij aan de kustveiligheid.

De strandopgangen bij Renesse Oost en Wilhelminahoeve zijn meer gericht op families en gezinnen. Goede fietsenstallingen, een comfortabel wandelpad voor kinderwagens en bolderkarren, een bankje om even te zitten met de kinderen, strandcabines, een schoon toilet en leuke speelmogelijkheden zoals een glijbaan van het duin of klimtouw en klimpaaltjes langs het wandelpad omhoog.

Bij de strandopgang bij Zeerust kan een verwijzing gemaakt worden naar de historische watertoren die hier ooit stond. Met een lichtkunstwerk of het (tijdelijk) herbouwen van de vuurtoren zou hier, aan het einde van de Hogezoom/Laone, een derde blikvanger voor Renesse (naast kerk en kasteel) erg mooi op zijn plek zijn.

3. Vanzelfsprekende routes naar het strand maken

De relatie tussen Renesse en het strand wordt versterkt door het inrichten van vanzelfsprekende, aantrekkelijke en veilige routes. Om de vindbaarheid van het strand te vergroten worden deze strandroutes overal goed herkenbaar in het dorp. De identiteiten van de stranden en strandopgangen weerspiegelen zich subtiel in de strandroutes. Dit door een passende materialisering (bijvoorbeeld een schelpenpad als wandelroute naar een natuurstrand), of door aantrekkelijke en sfeervolle bewegwijzering op belangrijke oriëntatiepunten.

De belangrijkste ontwikkeling in dit verband is de opwaardering van de opgang van de Jan van Renesseweg / Oude Moolweg als vanzelfsprekende route naar het strand vanuit het centrum. Deze komt als belangrijke ontwikkelingslocatie terug in hoofdstuk 6.

SFEERIMPRESSIE:

AANTREKKELIJKE, GROENE ROUTES NAAR HET STRAND





4. Watersporters naar Renesse halen

De Brouwersdam is een walhalla voor (actieve) watersporters (surfen, varen, duiken, kitebuggyen, kitesurfen, strandzeilen etc.) en met de ontwikkeling van het 'Brouwerseiland' wordt dit nog verder uitgebouwd. In de jachthavens en vakantieparken rondom de Brouwersdam en Scharendijke verblijven veel mensen die interessant zijn als doelgroep voor Renesse. Renesse heeft immers veel voorzieningen in de vorm van terrasjes, restaurants, cafés en andere uitgaansgelegenheden, zoals discotheken, die een verblijf van deze watersporters op de Kop van Schouwen aantrekkelijk kan maken en mensen kan verleiden langer te blijven.

Het versterken van de relatie tussen Renesse en de Brouwersdam kan handen en voeten krijgen door het watersporten op de stranden aansluitend aan de Brouwersdam te stimuleren. Dan gaat het niet om de extreme watersporten, maar om de watersporten en sporten op het strand die geen negatieve effecten hebben op de aanwezige mzi's (mosselzaadinvanginstallaties) en natuurwaarden. Ook het aantrekkelijk maken van de wandel- en fietsroutes vanaf de Brouwersdam naar Renesse is van groot belang. Met de herinrichting van de Rampweg is daartoe reeds een aanzet gedaan.

5. Onderzoeken mogelijkheden strandslaaphuisjes

In de nota van uitgangspunten is daarnaast ook gesproken over het onderzoeken naar de mogelijkheid om op zeer beperkte schaal strandslaaphuisjes toe te staan. Naast de reguliere bezoekers die hier kunnen genieten van zee, strand, zeehonden en watersport zijn dit mogelijk interessante plekken om watersporters te binden aan het dorp. De gemeente onderzoekt de mogelijkheid om verblijfsrecreatie op het strand mogelijk te maken en zo ja, op welke plaats(en) en onder welke voorwaarden. Voor wat betreft Renesse zijn de uitkomsten van dit onderzoek leidend. Mocht uit onderzoek blijken dat strandslaaphuisjes ook in Renesse mogelijk zijn, dan zijn deze in elk geval niet gewenst op de stranddelen die bedoeld zijn voor 'natuur'. Hoe dan ook mag een eventuele toevoeging van strandslaaphuisjes niet ten koste gaan van de kwaliteiten van het strand. Dit zal een belangrijke afweging zijn bij eventuele plaatsing en het bepalen van locatie, aantallen en uitstraling.

4.2.2 'Leven in het landschap'

Ambities:

Het overall aanwezige landschap is een belangrijke kwaliteit van het leven en recreëren in Renesse. Het behouden en versterken van de afwisselende landschappen en natuurgebieden om én in Renesse en het versterken van de relaties tussen dorp en landschap/natuur is daarom een belangrijke ambitie, in combinatie met het inzetten van de verschillende landschappen als attractie en verblijfservaring voor bewoners en bezoekers.





Inspiratie: het landschap in het dorp

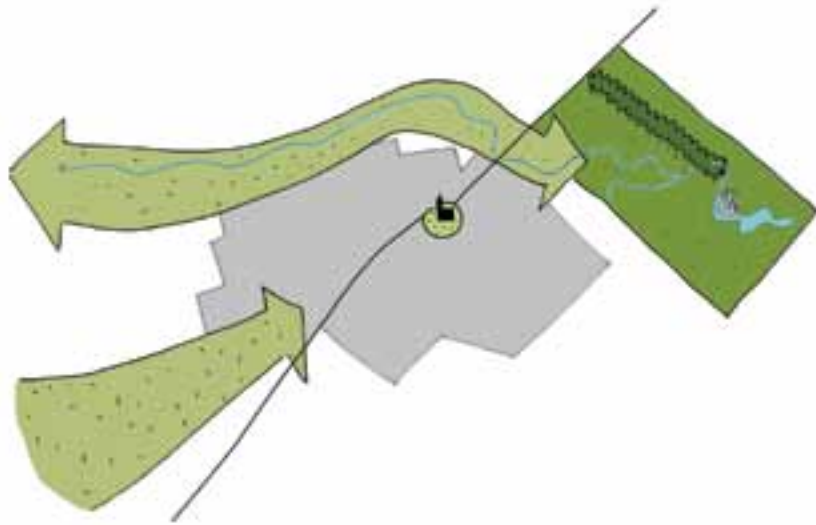
Opgaven:

1. De natuur en het landschap verder het dorp inbrengen

Er is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in het ontwikkelen van natuur rond Renesse: de Vroongronden, de verplaatsing van een camping van de Oosterban naar Renesse Oost en het ontwikkelen van natuur rond Slot Moermond zijn voorbeelden. Met deze ontwikkelingen en investeringen heeft het landschap rond Renesse een enorme impuls gekregen en daar moet Renesse optimaal gebruik van maken. De volgende stap is natuur en landschap verder het dorp in te trekken en het daar ook beter ervaarbaar en toegankelijk te maken. De belangrijkste mogelijkheden daarvoor liggen de komende jaren in natuur- en landschapsontwikkeling rondom de duinwatering en in het ontwikkelen van de Vroonweg tot een landschappelijke/ecologische verbinding tussen dorp en Vroongronden. De gewenste herontwikkeling van de Strandkerk en Bonafide/De Karavaan en de gewenste opwaardering van het Arc-hotel bieden daarvoor kansen.

Daarnaast wordt ingezet op het goed onderhouden en verder uitbouwen van de houtwallenstructuur in Renesse. Waar de kans zich voordoet bij nieuwe ontwikkelingen of rondom bijvoorbeeld bestaande woningen, woonbuurtjes, campings en vakantieparken, wordt het fijnmazige raamwerk van typische Schouwse houtwallen (wallen van aarde begroeid met Elzen, Stinzenplanten, Steenkruid of struiken zoals Meidoorn) verder uitgebreid en het groene en kleinschalige karakter van Renesse versterkt.

Specifieke kansen liggen in het gebied van de Duinzoom (tussen Hogezoom en Langezoom) en dan met name in het gebied rondom het transferium. Ook in de Oosterban/rondom de Vroonweg en in Renesse- Oost liggen interessante mogelijkheden om verder te bouwen aan de houtwallenstructuur.



*Natuur in het dorp toegankelijk maken;
Vroongronden, duinwatering en landgoed Moermond*

2. Het dorp verknopen met landschap en natuurgebieden

Waar dat mogelijk is wordt de toegankelijkheid van de natuurgebieden en de omliggende grootschaligere landschappen vanuit het dorp (verder) vergroot voor wandelaars, fietsers en paardrijders.

Bezoekers die van het landschap en de natuur genieten komen in de toekomst vanzelfsprekend uit in het centrum van Renesse en andersom kunnen bezoekers die starten in het centrum van Renesse kennismaken met het omringende landschap en de natuur. Een breder publiek wordt aangesproken.

Specifiek kansrijk zijn het beleefbaar en toegankelijk maken van de duinwateringzone, het beter en veiliger maken van de wandel- en fietsroute langs de Vroonweg naar de Vroongronden (kruising Kabbelaarsweg) en het toegankelijker maken van het landgoed Moermond.

Daarnaast is het een onderzoek waard of de wandel- en fietsroute langs de jonge duinen (vanaf het Oude Hoevepad) in de toekomst een verbinding kan krijgen met Nieuw-Haamstede en mogelijk verder met Boswachterij Schouwen.



3. Het landschap benutten als attractie en verblijfservaring

Renesse is van oudsher innig verweven met de omliggende landschappen. Opgave is om deze landschappelijke kwaliteiten nog nadrukkelijker te benutten als attractie en verblijfservaring voor bewoners en bezoekers.

Het struinen door het uitgestrekt natuur-duingebied van de Kop van Schouwen of een lange strandwandeling en zeehonden spotten zijn bekende activiteiten en belevingen. Dit kan op de schaal van Renesse verder ontwikkeld worden door bij de herinrichting van vakantiepark of camping inspiratie te halen uit het omliggende landschap voor de vormgeving van de buitenruimte en bebouwing. Locaties die grenzen aan bijzondere landschappen of natuurgebieden bieden mogelijk kansen voor overnachten in een boomhut, een chalet in de duinen of een mooi uitzichtpunt over de open polder. Een laarzenpad is een spannende ontdekkingstocht vanuit het dorp naar de natuur. Natuurlijke speelplekken voor kinderen, met water en omgevallen bomen, of evenementen die de landschappelijke kwaliteiten in en om Renesse als decor hebben. Een concreet voorbeeld wat dat betreft is de Fjoertoer, waar landschap en lichtkunst een trekker vormen voor een zeer breed publiek.

De diversiteit aan landschappen rondom Renesse biedt veel aanleidingen en maakt een zeer afwisselend aanbod aan authentieke ervaringen en verblijfsmogelijkheden mogelijk. Dit helpt nadrukkelijk mee in het trekken van een breder publiek naar Renesse en seizoensverlenging. En het is uiteraard ook een geweldige kwaliteit voor de mensen die er wonen en leven.

SFEERIMPRESSIE;

HET LANDSCHAP ALS ATTRACTIE EN VERBLIJFSERVARING



SFEERIMPRESSIE;

EEN AUTHENTIEK EN GEZELLIG DORPSPLEIN ROND DE KERK





4.2.3 'Bruisend centrum'

Ambitie:

Het dorpscentrum van Renesse wordt de bruisende poort tot de Kop van Schouwen en een vanzelfsprekende ontmoetingsplek voor bewoners en bezoekers. Het centrum trekt een breder publiek en weet mensen langer vast te houden, zodat meer levendigheid en kruisbestuiving ontstaat tussen de voorzieningen.

Opgaven:

1. Breder publiek aanspreken door vooral het dag- en avondleven verder te ontwikkelen.

Het centrum functioneert op dit moment maar in beperkte mate als ontmoetingsplek voor de Kop van Schouwen. Dit wordt mede veroorzaakt doordat het centrum van Renesse van oudsher sterk is gericht op een eigen publiek van jongeren, die zich vrij nadrukkelijk richten op het strand en uitgaan. Imago en uitstraling/voorzieningen sluiten daar nog steeds voor een deel op aan. Het centrum van Renesse is nu vrij eenzijdig ingericht voor nachtleven en boodschappen doen. Op drukke dagen is in het centrum van Renesse een duidelijke scheiding zichtbaar tussen de dag en de nacht. Om ongeveer 22.00 uur stroomt het familiepubliek uit het centrum en wordt deze vervangen door jong stappubliek. Er is geen geleidelijke overgang, of veel menging. De openbare ruimte is 'hufteerproof' ingericht, de horecapanden hebben een uitbundige uitstraling om vooral in het donker op te vallen. Overdag krijgt juist de auto veel ruimte ten behoeve van het boodschappen doen, wat betekent dat deze op drukke dagen overdag op de Korte en Lange Reke en op de Hogezoom de voetgangers, terrasjes en activiteiten in de weg zit. Het feit dat het centrum voor autoverkeer zelden overdag, maar vooral 's avonds laat en 's nachts wordt afgesloten, is exemplarisch voor het publiek waar het centrum van Renesse nu op gericht is.

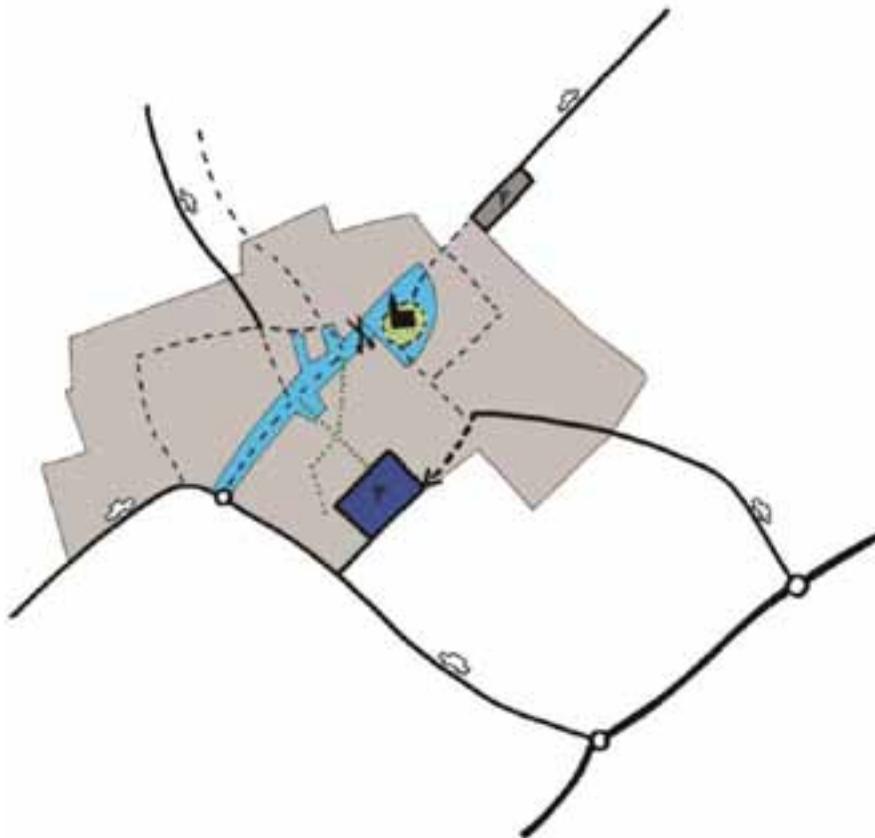
Het gevolg daarvan is dat een deel van de bezoekers van de Kop van Schouwen zich er niet thuis voelen. Dit is een gemiste kans natuurlijk, want de Kop van

Schouwen, omgeving Brouwersdam en de kop van Goeree-Overflakkee missen een levendig hart en gezellige ontmoetingsplek.

De terugloop in het jonge vakantie- en uitgaanspubliek kan worden gecompenseerd door het wat ondergesneeuwde dag- en avondleven verder te ontwikkelen. Dit is aantrekkelijk voor een breder publiek van jongeren, gezinnen en senioren. Een verschuiving van de nacht naar de dag en avond helpt bovendien de overlast in het dorp te verminderen.

Om de omslag naar dag- en avondleven te kunnen maken is het van belang om ook overdag en 's avonds een aantrekkelijk centrum te creëren. Een centrum dat bezoekers en bewoners langer vast weet te houden, waardoor meer kruisbestuiving tussen winkels en horeca ontstaat en de aanwezige voorzieningen beter worden benut: hapje eten, terrasje pakken of binnen lekker een drankje drinken, een beetje winkelen, etc. Het betekent dat horecagelegenheden niet alleen 's avonds maar de hele dag de deuren openen en de voorzieningen niet alleen in het traditionele hoogseizoen, maar ook in het voor- en naseizoen en in de winter open zijn. Het is natuurlijk een kip en ei-verhaal, want als er geen bezoekers zijn heeft het geen zin om open te zijn, maar als er niets open is, komen er ook geen bezoekers. Om dit te doorbreken zou men kunnen starten met het organiseren van evenementen die meer gericht zijn op dag- en avondpubliek. Goede bestaande voorbeelden hiervan zijn de Kidsweek, de Halve van Renesse, Blik op Kunstroute en de Fjoertoer.

Daarnaast moet er ruimte worden geboden voor nieuwe initiatieven in het centrum die een bijdrage leveren aan het dag- en avondleven en het creëren van een gezellig centrum voor de hele Kop van Schouwen; een onderscheidend restaurant, verkoop streekproducten, kunstgalerie en/of speelvoorzieningen.



Principe; het centrum als bestemming. De auto te gast.

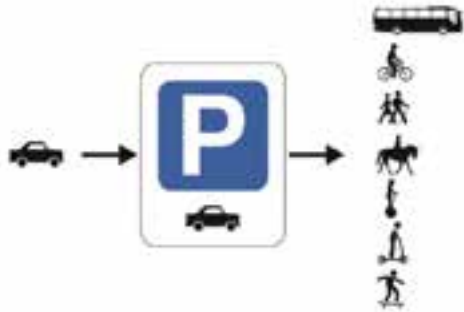
- Goede auto-ontsluiting transferium en parkeerplaats via Stoofweg en Roelandsweg.
- Directe wandelroutes naar centrum (groene stippellijnen)
- In het centrum op Hogezoom en kerkring is de auto te gast en krijgen verblijven en wandelen meer de ruimte (lichtblauw).
- Om doorgaand autoverkeer dat niets in het centrum te zoeken heeft te voorkomen en overlast op de Lange Reke te beperken komt er een knip voor auto's. Wandelaars en fietsers krijgen hier uiteraard ruim baan.
- Hogezoom en kerkring kunnen op speciale momenten worden afgesloten voor alle autoverkeer (evenementen). De Jan van Renesseweg blijft dan bereikbaar via de Zeaanemoonweg.

2. De auto te gast.

Binnen de openbare ruimte van het centrum is relatief veel ruimte voor de auto ingeruimd en zijn veel voorzieningen als paaltjes, verkeersborden en parkeerplaatsen geplaatst om het autogebruik in goede banen te leiden. Met name rond de Hogezoom, maar ook op sommige plekken langs de Lange en Korte Reke ontstaan op drukke dagen conflicten tussen auto's, wandelaars, terrasjes, spelende kinderen en fietsers. Op het stukje Lange Reke dat overloopt in de Hogezoom is het zelfs af en toe gevaarlijk. Dit stimuleert mensen niet om langer te blijven hangen en komt de gezelligheid niet ten goede. De prominente positie van de auto in het centrum beperkt bovendien de ruimte voor terrasjes en activiteiten.

De opgave is om het centrum meer een plek te maken voor wandelen, fietsen, verblijven en activiteiten op straat, zoals terrassen, spelende kinderen, markt of evenementen. De auto hoeft niet weg uit het centrum van Renesse, maar moet wel gevoelsmatig 'te gast' zijn, zodat een meer ontspannen inrichting van de openbare ruimte mogelijk is en de verblijfskwaliteit en veiligheid omhoog gaat. Het centrum is in de toekomst geen doorgaande route meer voor auto's, maar alleen nog een bestemming. Op het moment dat men het centrum inrijdt, moet gelijk duidelijk worden uit de inrichting van de openbare ruimte dat de auto zich dient aan te passen aan het verblijven, de voetganger en de fietser. Dit kan generaliseerd worden door de grote hoeveelheid parkeerplaatsen bij het transferium beter te gebruiken als parkeergelegenheid voor het centrum.

Om dit effectief te kunnen doen is het noodzakelijk om veilige, aantrekkelijke en vooral directe wandelroutes te maken tussen het parkeren en het centrum. Meer directe routes tussen parkeren en Hogezoom en kerkring kunnen de (gevoelsmatige) nabijheid van parkeren en centrum aanzienlijk verbeteren. Belangrijke kansen liggen in een directe route van het Watermeterplein, over de locatie De Dreef naar het parkeerterrein en een route via het erf van Ecoscope, over de Dreef naar de Wilhelminaweg. De laatste is gevoelsmatig veel directer dan de huidige (min of meer parallel gelegen) route, maar kan bovendien ook 's avonds



aantrekkelijker en veilig zijn, doordat deze 'begeleid' wordt door de gebouwen van Ecoscope. Bovendien voert deze niet langs de rommelige achterzijden van de horeca langs de Hogezoom. Tenslotte kan nog onderzocht worden of een directe doorsteek vanaf de VVV naar de Hogezoom, langs pension 'De Vier seizoenen' in de toekomst haalbaar is. Uiteraard zal daarbij allereerst goed overleg met de betrokkenen over moeten plaatsvinden.

Gelijktijdig zal daarbij de 'entree' van het centrum aan deze zijde opgeknapt moeten worden (omgeving Ecoscope, Dreef en achterzijde Delta Warenhuis).

Op het moment dat het transferium goed functioneert als parkeergelegenheid voor het centrum, kan mogelijk ook een deel van het parkeren uit de openbare ruimte verdwijnen. Daarbij dient ook gekeken te worden naar het nu matig gebruikte parkeerterrein achter Vronenburg. Het is mogelijk dat daar herontwikkeling plaatsvindt.

De Hogezoom en de kerkring kunnen dan als 'shared space' worden ingericht, waar fietsers, wandelaars en auto's gebruik maken van dezelfde ruimte. De openbare ruimte wordt daarbij ingericht als één samenhangende verharding van gevel tot gevel, zonder een overdaad aan paaltjes, borden en hoogteverschillen. Winkels, terrassen en openbare ruimte lopen vloeiender in elkaar over en de ruimte wordt beter bruikbaar voor allerlei evenementen.

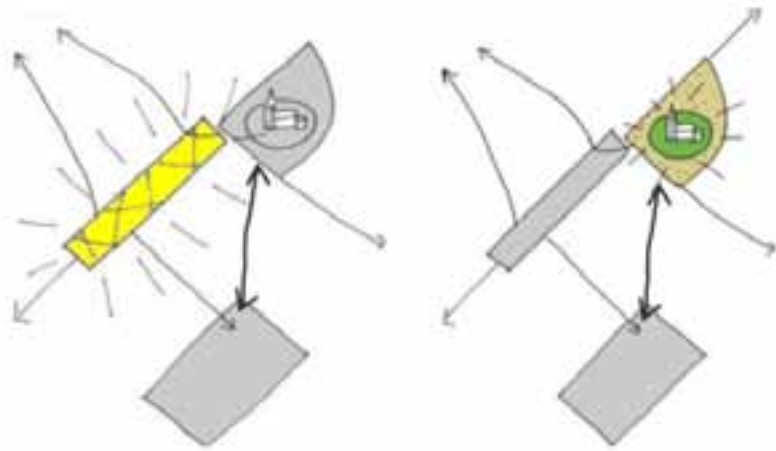


Inspiratiebeeld; de auto te gast

In principe is met de realisatie van de Recreatieverdeelweg heel Renesse aan de hand van 'inprikkers' goed ontsloten voor de auto. De Hogezoom en Laone hoeven geen rol meer te spelen in het faciliteren van doorgaand autoverkeer. Op momenten dat het heel druk is kan daarom zelfs al het autoverkeer uit het centrum geweerd worden en kunnen delen van het centrum omgevormd worden tot een gezellig, autovrij dorpsplein, waar alle ruimte is voor evenementen, wandelen, terrassen, spelen, markt, etc. Uiteraard zal daarbij goed gekeken moeten worden naar alternatieve ontsluitingsroutes voor bijvoorbeeld hotel Zeeuwse Stroom. De Zeeanemoonweg kan hierin een rol spelen.

Om het doorgaande autoverkeer te ontmoedigen en te stimuleren het transferium op te zoeken, lijkt het handig voor auto's een knip te maken tussen de kerkring en de Hogezoom. Beide plekken zijn via respectievelijk de Stoofweg en Roelandsweg dan met de auto bereikbaar, maar doorgaand autoverkeer door het centrum wordt voorkomen. De verkeersdruk op het onveilige stukje Lange Reke neemt daarmee drastisch af.

In hoofdstuk 6 wordt de verkeersstructuur verder uitgewerkt.



Uitbundig dorpslint en authentiek dorpsplein

3. De kerkring als gezellige, authentieke huiskamer van Renesse, de Hogezoom als levendig dorpslint

Het centrum van Renesse bestaat nu feitelijk al uit twee delen:

- Het meer authentieke deel rond de kerkring, met de mix van restaurantjes, recreatieve winkeltjes, woningen, hotels en B&B's
- Het wat meer moderne deel rond de Hogezoom, met de nachthoreca en een aantal grotere en kleinere winkels. Dit deel heeft nog uitlopers rond de Zoom en Zeaanemoonweg, waar de wat meer recreatieve winkeltjes zich bevinden.

Bouw dat verder uit tot twee duidelijk herkenbare en aantrekkelijke verblijfsgebieden met ieder een eigen sfeer; een meer authentiek dorpsplein rondom de kerk en een meer uitbundig dorpslint langs de Hogezoom. Er is ruimte voor dynamiek, een snelle hap, winkelen en muziek en er is ruimte voor relaxen, een charmant terras, historie en rustig wat eten. Op die manier komen de bestaande kwaliteiten beter tot hun recht en wordt een breder publiek aangesproken.

Deze delen transformeren op drukke dagen naar twee 'podia' waarbij de bezoekers als het ware als acteurs optreden, met de mensen op de terrasjes als toeschouwers daar omheen. Mensen trekken mensen: meer en aantrekkelijkere verblijfsruimte betekent dat meer mensen blijven en verblijven, die weer andere mensen aantrekken.

SFEERIMPRESSIE;

EEN LEVENDIG DORPSLINT OP DE HOGEZOOM



4. Vanzelfsprekende routes naar het strand

In het centrum moet gelijk duidelijk zijn dat Renesse een badplaats is en bezoekers zich makkelijk kunnen oriënteren. Het strand moet als het ware voelbaar zijn in het centrum en de routes naar het strand moeten vanzelfsprekend zijn. Vanaf de Hogezoom en Lange Reke is in één oogopslag duidelijk waar men naar toe moet om bij het strand te komen; de route via de Jan van Renesseweg en de route via de Oude Moolweg. Vanaf de Hogezoom en Lange Reke rollen deze routes een aantrekkelijke loper uit naar het strand. De routes bieden ruim baan aan voetgangers en fietsers, hebben een samenhangende inrichting vanaf centrum tot aan de strandopgang en worden waar nodig begeleid door banieren of borden. Ingrepen zijn nodig op de kruising van Jan van Renesseweg met Hogezoom en van de Oude Moolweg met Lange Reke. Dit zijn feitelijk de poorten naar zee, hier moeten mensen op een aantrekkelijke en subtiële manier verleid worden de route te pakken. Dit kan bijvoorbeeld met banieren, borden of een beeld van een zeehond, maar ook doordat in de uitloop van het centrum een leuk restaurant met terras voor de deur, of charmante B&B de route inleiden. Bij de herinrichting/opwaardering van de Jan van Renesseweg zal gelijk bekeken worden of het verbeteren van de uitstraling/vergroening van het parkeerterrein tussen Stichting Renesse en hotel Zeeuwse Stroom kan worden meegenomen.

Andere belangrijke ingrepen zijn nodig bij de kruisingen van de strand-routes met de Zeeanemoonweg. De huidige inrichting zorgt ervoor dat de routes nu gevoelsmatig afbuigen naar de 'achterzijde' van het centrum. De routes naar zee voelen daardoor beide als onbelangrijke zijstraten en niet als vloeiende routes naar zee.

5. Uitstraling openbare ruimte en bebouwing verbeteren, door herinrichting en herontwikkeling

Het imago van het centrum van Renesse is dat van een schreeuwerige badplaats, maar het dorp heeft ook authentieke delen, die alleen helaas soms wat verborgen zijn achter rommelige reclames en aanbouwen. De bebouwing en openbare ruimte is bovendien op sommige plekken wat sleets en verouderd.



Inspiratiebeelden Hogezoom





Dit is geleidelijk ontstaan en functioneerde tot voor kort prima, maar vormt nu een belemmering voor de verdere ontwikkeling van Renesse als badplaats en aantrekkelijk woondorp. Met name de bebouwing en openbare ruimte van de Hogezoom, de kerkring en de Zoom/Zeeanemoonweg verdienen een (verdere) opwaardering. Daarnaast is het wenselijk de uitstraling van de dorpsentrees te verbeteren, specifiek de omgeving van Ecoscope/de Dreef/Watermeterplein en de dorpsentree via de Stoofweg.

Net buiten het centrum ligt een grote opgave rondom de locatie van de Strandkerk en het Arc-hotel.

Hogezoom:

Met name bij de Hogezoom ligt een belangrijke opgave in het herinrichten van de openbare ruimte en de uitstraling en kwaliteit van aanliggende panden. Hier is vooral behoefte aan meer rust, sfeer en samenhang in het dorpsbeeld. Wat minder uitbundige reclames, meer groen in de openbare ruimte, het verwijderen van de overdaad aan paaltjes en borden in de openbare ruimte en een rustige inrichting van gevel tot gevel, met terughoudende materialen zou de uitstraling aanzienlijk verbeteren.

Ook moet er een goede oplossing worden gezocht voor de nu zeer prominent gepositioneerde parkeerplaatsen en op drukke dagen de overdaad aan gestalde fietsen. De insteek moet zijn om fietsers zo dicht mogelijk bij hun bestemming een aantrekkelijke fietsenstalling te kunnen aanbieden. Dit betekent dat binnen het uit te werken verkeersplan en herinrichtingsplan op verschillende plekken in het centrum centrale plekken moeten worden aangewezen waar fietsenstallingen dienen te worden ingepast.

Het historische beeld van de lintbebouwing is op sommige plekken nog aanwezig. Dit kan gebruikt worden als inspiratie om meer van het authentieke karakter terug te laten komen. Dit deel van Renesse mag best een uitbundige badplaats blijven, maar meer samenhang en kwaliteit zijn gewenst; in de reclames, archi-

tectuur, terrasafschermingen en openbare ruimte. Het voorstel is om hier samen met de ondernemers een beeldkwaliteitsplan op te stellen en gezamenlijk te onderzoeken hoe stap voor stap een betere balans kan worden gevonden tussen zichtbaarheid van de individuele ondernemer en een aantrekkelijk en samenhangend dorpsbeeld. Er zal op zoek gegaan worden naar een palet van kleuren en materialen voor gevels en terrasafscheidings (kleurwaaier 'Renesse'), naar groenere erfafscheidingen en het terugbrengen van oorspronkelijke gevels.

De kerkring:

De kerkring is niet zo lang gelegen heringericht en ziet er qua materialisatie fraai uit. De opgave rond de kerkring ligt vooral aan de zijde van de Korte en Lange Reke, in het weer zichtbaar maken van de authentieke pandjes die hier omheen staan. Het zou mooi zijn als hier in gezamenlijk overleg tussen de ondernemers meer samenhang kan worden gecreëerd in de reclame-uitingen, luifels, winkeluitstallingen en terrasafscheidings. De terrassen zijn nu met muurtjes en schermen omzoomd en vrij gesloten naar de weg toe, waardoor een scherp onderscheid ontstaat tussen de rand en de groene kerkring in het midden. Idealiter zijn er op het dorpsplein zo min mogelijk vaste obstakels en hoogteverschillen en ontstaat er één mooi, vlak plein, met grote bomen en losse terrassen. De terrassen oriënteren zich op de kerk en kerktuin en daar wordt ruimte gemaakt voor activiteiten en spelende kinderen. In de zomer kunnen hier bijvoorbeeld verplaatsbare speeltoestellen komen. Op drukke dagen nemen de terrassen en activiteiten vervolgens ook de rijbaan in bezit en ontstaat één groot en levendig dorpsplein aan de kant van Korte en Lange Reke. De Kromme Reke kan dan de wat luwere en groenere woonzijde blijven, die alleen bij grotere evenementen wordt betrokken. Er staan bomen op de kerkring, maar de meeste zijn erg klein en leiden door het intensieve gebruik van met name de kermis een wat kwijnend bestaan. De wens is de kermis te verplaatsen naar de omgeving transferrum, zodat deze ook nog kan groeien. Dit biedt de mogelijkheid om het fraaie groene karakter van de kerkring weer in ere te herstellen.



Inspiratiebeelden Kerkring



Inspiratiebeeld Ecoscope/Dreef/pmgeving transferium

Inspiratiebeeld Ecoscope/Dreef/pmgeving transferium



Inspiratiebeeld Ecoscope/Dreef/pmgeving transferium
Alterra, Coastal communities 2150

De Zoom:

De Zoom is al autovrij en een winkelstraatje/wandelroute tussen Hogezoom/Watermeterplein en de Zeeanemoonweg. De charme is de drukke, bazaar-achtige sfeer. De grootste opgave hier ligt vooral in de uitstraling en het achterstallig onderhoud van de bebouwing.

Zeeanemoonweg:

De Zeeanemoonweg is nu gevoelsmatig een beetje de achterkant van het centrum, met opslag en expeditie en parkeren en enkele winkels en kantoren. Op de hoek zit het Dorpshuis. De openbare ruimte straalt zeker niet uit dat de auto hier te gast is. Opgave is hier om een aantrekkelijke afronding te maken van het centrum, zowel functioneel als ruimtelijk. Indien zich de kans voordoet ligt een transformatie van delen van de bebouwing voor de hand. Dit biedt de kans om in deze hoek bijvoorbeeld enkele woningen toe te voegen en aantrekkelijke voorzijden te maken naar de weg. Een transformatie van het voormalige WEA-gebouw kan gebruikt worden om de Oude Moolweg als route naar het strand beter te begeleiden, door daar een entree te maken en bijvoorbeeld een restaurant met terras aan die route toe te voegen.

Ecoscope/De Dreef/Watermeterplein:

Dit vormt komend vanaf het transferium en de parkeerplaatsen dé groene entree van het centrum. Echter, de huidige invulling is slecht onderhouden en rommelig. De rommelige achterzijde van het Deltawarenhuis en het wat verouderde Watermeterplein helpen daar niet bij. Er ligt bovendien een belangrijke opgave om vanaf de parkeerplaatsen directe, aantrekkelijke wandelroutes te maken naar het centrum. Een integrale herinrichting van het gebied ligt voor de hand, waarbij rondom de nieuwe wandelroutes ruimte komt voor aantrekkelijk groen, spelen en mogelijke andere functies in het groen. Ecoscope leidt nu een wat kwijnend bestaan, maar heeft juist de potentie om als een aantrekkelijke 'stepstone' te functioneren tussen parkeren en centrum. Het bestaande groene karakter, met erven, tuinen en grote bomen is iets om op voort te bouwen. De achterzijde en buitenopslag van Delta-warenhuis moet flink opgeknapt worden, of op een goede manier groen ingepakt worden.

Stoofweg:

Lang was de Stoofweg de belangrijkste entree vanuit de polder naar Renesse. De opgave ligt in het maken van een meer uitnodigende route, waarbij de nu erg dominant aanwezige verkeersremmers specifieke aandacht verdienen. De begeleiding met groen is mooi en de doorzichtjes op kerk en Slot Moermond vormen een passend welkom in Renesse. Alleen de uitstraling van manege Grol is nu rommelig en verouderd. Hier is een opwaardering gewenst die past bij de maat, schaal en korrel van het groene dorpslint.

Vroonweg/Strandkerk/Arc-Hotel/Bonafide/De Karavaan:

Deze locatie ligt net buiten het centrum, maar bepaalt met de huidige verouderde en rommelige invulling wel nadrukkelijk het beeld van het dorp op een negatieve manier. Er is sloop nodig op de locatie van de Strandkerk en ook het Arc-hotel en naastgelegen camping Bonafide/De Karavaan wensen te herontwikkelen. De verkeerssituatie verdient bovendien aandacht; een veilige kruising van de Vroonweg en de Kabbelaarsweg en het beperken van de verkeersoverlast van de ontsluiting van Bonafide/De Karavaan op de Hogezoom. Een integrale herontwikkeling biedt kansen om deze verkeersproblemen op te lossen, de relatie met de Vroongronden en de campings aan de Hogenboomlaan te versterken en de groene kamers in het gebied verder te ontwikkelen. Ingepast binnen de groene kamers is vervolgens ruimte voor nieuwe recreatieve ontwikkelingen, zoals opwaardering van het hotel of transformatie van de camping.





6. Waar mogelijk concentreren voorzieningen in en direct om het centrum om levendigheid en kruisbestuiving zo groot mogelijk te maken.

Niets heeft zoveel aantrekkingskracht op mensen als andere mensen. De opgave is om de levendigheid in het centrum van Renesse zo groot mogelijk te maken. Te veel spreiding van voorzieningen en levendigheid gaat ten koste van de drukte en daarmee van de aantrekkingskracht.

Insteek is om het voorzieningencentrum van Renesse zo compact mogelijk te houden, om individuele voorzieningen zo goed mogelijk van elkaar te laten profiteren en de aantrekkingskracht voor exploitanten, bezoekers en ondernemers zo groot mogelijk te houden. De Hogezoom en de kerkring zijn de centrale plekken waar het leven in het centrum zich concentreert, waar zich de belangrijkste winkels en horeca bevinden en waar evenementen en activiteiten plaatsvinden. De routes naar het strand en de routes naar het transferium vormen daarbij de uitloopstraten, waarbij in beperkte mate voorzieningen en daghoreca deze routes kunnen inleiden vanuit het centrum.

Schaalvergroting betekent echter soms dat bepaalde voorzieningen of evenementen het centrum ontgroeien en een nieuwe plek nodig hebben buiten het centrum. Voorbeelden zijn de kermis, die uit zijn jasje groeit op de kerkring en mogelijk in de toekomst ook de supermarkt. Een voor de hand liggende plek voor deze meer grootschalige voorzieningen is de omgeving van het transferium. De bereikbaarheid met auto en bus is hier goed en er is voldoende ruimte op korte afstand van het centrum. De kermis kan een plek krijgen net ten zuiden van het parkeren. Het circus maakt daar al jaren gebruik van.

Een eventueel in de toekomst te verplaatsen, of nieuw te realiseren supermarkt krijgt het best een plek tussen het parkeerterrein en Delta Warenhuis, om de relatie met de bestaande winkels in het centrum optimaal te houden. Een locatie verder van het centrum zal andere winkeltjes uit het centrum trekken en leegloop veroorzaken.

Een zorgvuldige landschappelijke inpassing en goede uitstraling is daarbij van groot belang, zeker omdat het gebied rondom het transferium dé entree van Renesse vormt. Door het raamwerk van houtwallen hier verder te ontwikkelen kan een aantrekkelijk gebied ontstaan met grotere en kleinere 'groene kamers'. Dit sluit perfect aan bij het karakteristieke beeld van de duinzoom, geeft veel samenhang en biedt vervolgens veel mogelijkheden voor een grote variatie aan tijdelijke en permanente invullingen.

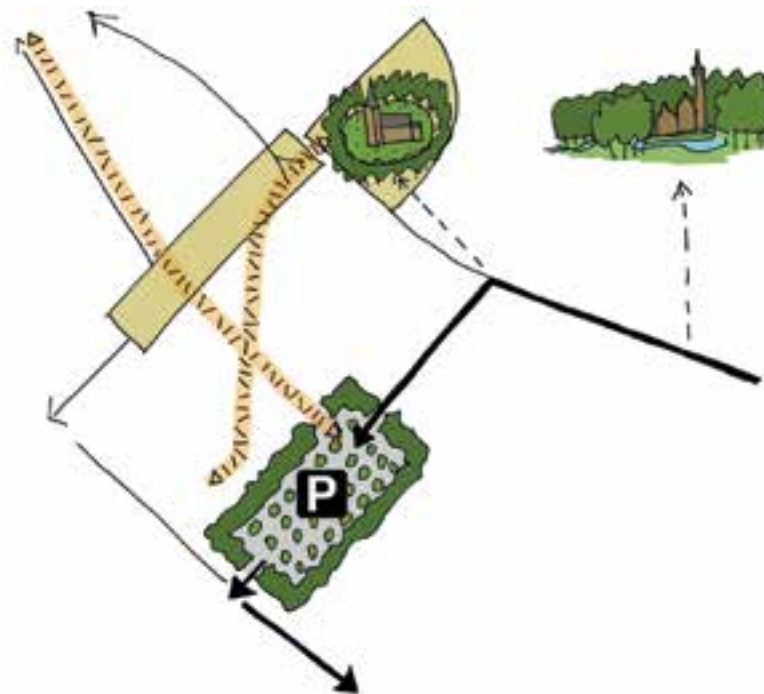
7. Verbeteren van het gebruik en de vindbaarheid van het transferium

Het transferium is een belangrijke plek voor Renesse. Het is niet alleen de parkeerfaciliteit voor Renesse, maar ook het OV-knooppunt van de Kop van Schouwen. Veel bezoekers komen aan op het transferium en zoeken dan de weg naar het strand, het omliggend landschap of het centrum. Met de aanleg van het transferium is Renesse in potentie nog aantrekkelijker geworden voor fietsen en wandelen. Het moet als vertrek- en eindpunt dienen en als spin in het web tussen de drie kernkwaliteiten van Renesse; strand, landschap en bruisend centrum.

Het verbeteren van de wandelrelatie met het centrum, het voorrang geven aan verblijf, wandelen en fietsen in het centrum en het aanhaken van grootschalige voorzieningen en evenementen aan het transferium kan het gebruik van deze plek een flinke impuls geven.

De vindbaarheid van het transferium en de vanzelfsprekende relatie met het centrum Renesse kan op korte termijn verbeteren door de bebording bij de Recreatieverdeelweg duidelijker te maken en bezoekers van Renesse en het centrum nadrukkelijk naar transferium en parkeren te leiden. Onderdeel daarvan is het verbeteren van de uitstraling van de rotondes bij de Recreatieverdeelweg. Hierbij kan aansluiting gezocht worden bij het Eilandmarketingplan 'Ik heb een band met Schouwen- Duiveland'.

Als de kans zich voordoet is het wenselijk om de aanrijroute naar het transferium via de Stoofweg heen en via de Roelandsweg terug te laten lopen, waarbij bezoekers op de Stoofweg een doorkijkje wordt geboden op de kerk en op het Slot Moermond. Op die manier is de relatie met Renesse gelijk duidelijk en laat het dorp zich van zijn beste kant zien. Daar is dan natuurlijk wel een nieuwe aansluiting van de Stoofweg op het transferium voor nodig, bij voorkeur in de omgeving van manage Grol.



Verbeteren relatie transferium met centrum

4.2.4 Thuiskomen / ons kent ons

Ambitie:

Het doel van alle ingrepen en opgaven is natuurlijk in de eerste plaats om Renesse een aantrekkelijke, levendige, gezonde en veilige plek te laten zijn voor haar bewoners. Want dan is dit het ook voor haar bezoekers. Een dorp waar het goed opgroeien is en waar je prima oud kun worden. Een aantrekkelijke plek om te ondernemen en te leven. De ambitie is dat Renesse ook in de toekomst een dynamisch dorp is, jong van geest en met een hechte gemeenschap van mensen die elkaar ondersteunen.

Opgaven:

1. Investeren in de gemeenschap

Het is daarom belangrijk om te blijven investeren in de dorpsgemeenschap; in het op peil houden van de maatschappelijke voorzieningen voor jongeren (spelen, ontmoeten, onderwijs, werkgelegenheid, betaalbare woonruimte) en ouderen (zorg, ontmoeting, zingeving).

In een dorp als Renesse is daarbij van cruciaal belang de sociale verbanden onderling sterk te houden en optimaal te profiteren van de kansen die het toerisme biedt. De kerkring is niet alleen een gezellig dorpsplein voor toeristen, maar vooral ook de huiskamer voor de mensen uit het dorp. Een plek om elkaar te ontmoeten op een dorpsfeest, in de kerk, aan de bar, op de markt, of gewoon spontaan op straat.

Er is urgente behoefte aan speelvoorzieningen voor de oudere jeugd, zoals een voetbalkooi of aantrekkelijke ontmoetingsplek.

Het ondersteunen en faciliteren van het verenigingsleven is een andere belangrijke opgave. De Renessedag is een mooi voorbeeld van hoe kerk, bewoners en ondernemers het verenigingsleven ondersteunen.



Tenslotte ligt er in het kader van de vergrijzing een toenemende zorgvraag. Mensen blijven steeds langer thuiswonen en vertrouwen daarbij op de sociale netwerken. Het is zaak deze netwerken sterk te houden en mantelzorgers en dorps-initiatieven rondom ouderen te ondersteunen. Lokale ondernemingen kunnen een handje helpen door bijvoorbeeld maaltijden te organiseren.

SFEERIMPRESSIE;

EEN HECHTE EN DYNAMISCHE GEMEENSCHAP





2 Leefbaarheid borgen door behoud van voldoende maatschappelijke voorzieningen

Op de Kop van Schouwen is Renesse samen met Burgh-Haamstede een aantrekkelijke plek voor boodschappen, zorg, onderwijs, cultuur, sport en religie. Renesse heeft al een redelijk compleet voorzieningenniveau met een goed lopend dorps huis, een basisschool, sportvoorzieningen, winkels en zorg. Daarbij komt nog dat de bereikbaarheid met de auto, maar ook met het openbaar vervoer goed is. Voor de leefbaarheid in Renesse en omgeving is het belangrijk om de maatschappelijke betekenis van het centrum van Renesse te behouden en waar dat mogelijk is te versterken. Voorzieningen als de basisschool, de kerk, het dorps huis en seniorencomplex Vronenburg zijn daarbij van groot belang. Het dorpsplein wordt versterkt als 'huiskamer van Renesse', met ruimte voor ontmoeting en dorpsactiviteiten. Het behouden van de voetbalvereniging is onzeker. Deze gaat mogelijk fuseren tot FC de Westhoek en krijgt dan een plek op een elders te realiseren sportpark. Op dat moment zal voor de locatie in Renesse onderzocht worden wat de mogelijkheden zijn. Interessante mogelijkheden zijn landschap- en natuurontwikkeling, een natuurspeelplaats en mogelijk ingepast daarbinnen verblijfsrecreatie of wonen. Gezien de directe omgeving ligt een rustige functie en zeer groene uitstraling in ieder geval voor de hand.

3. Wonen als maatschappelijke impuls en ten behoeve van ruimtelijke verbetering

De Kop van Schouwen vergrijst en Renesse ook. Dat betekent dat er grotere behoefte zal zijn aan woningen die geschikt zijn voor ouderen en mensen die slecht ter been zijn. Het betekent ook dat er de komende jaren naar verwachting relatief veel woningen op de markt gaan komen, als oudere mensen bijvoorbeeld verhuizen.

Dit biedt kansen voor mensen om in Renesse een eigen woning te vinden. Het vraagt wel een opwaardering van de bestaande woningvoorraad, waarbij woningen levensloopbestendiger en energetisch duurzamer zullen moeten wor-

den, om deze aantrekkelijker te maken voor de belangrijke doelgroepen. Mogelijk zullen de vrijkomende woningen niet altijd de juiste woningen zijn, of zijn deze niet betaalbaar voor de doelgroepen. Om die reden is er in beperkte mate ook ruimte voor nieuwbouw van woningen, waarbij de woonvisie leidend is. Op die manier kan tevens ingespeeld worden op mogelijk nieuwe mensen van buiten, bijvoorbeeld werknemers van het te ontwikkelen 'Brouwerseiland'.

Woonruimte voor jongeren uit het dorp en eventuele nieuwe vestigers is belangrijk om het dorp en de gemeenschap jong en vitaal te houden. Periodiek zal onderzocht worden wat de maatschappelijke behoefte is en op basis daarvan zullen indien dat nodig blijkt de regionale afspraken over het programma tegen het licht worden gehouden.

De insteek is dat de ontwikkeling van nieuwe woningen vooral zal worden ingezet om in te spelen op de maatschappelijke vraag (1-2 persoonshuishoudens) en om ruimtelijke opgaven in het dorp vorm te geven. De focus nu en in de toekomst ligt daarom op herstructurering en transformatie van de bestaande woningvoorraad (sloop-nieuwbouw woningen). Daarnaast biedt inbreiding (functieverandering) met woningen kansen om probleemlocaties op te lossen. Mogelijke locaties zijn bijvoorbeeld de locatie van bouwbedrijf Braber en het WEA-gebouw.

Tenslotte ligt er een opgave in het op een goede manier accommoderen van seizoenarbeiders in Renesse (tijdelijk wonen). De meest voor de hand liggende manier is om dit met de campings en vakantieparken op te lossen, in bijvoorbeeld een chalet of vakantiewoning.

4. Toerisme optimaal gebruiken om de leefbaarheid en het voorzieningenniveau hoog te houden

De leefbaarheid van Renesse is nauw verbonden met het toerisme. Er liggen echter kansen om het dorp en het toerisme nog beter van elkaar te laten profi-

teren op het gebied van werk- en leertrajecten, activiteiten voor oudere jeugd, ondernemen en tijdelijk wonen.

Voorbeelden waar dorp en toerisme elkaar kunnen versterken zijn bijvoorbeeld restaurants die eten kunnen verzorgen voor hulpbehoevende dorpsbewoners, ondernemers die het verenigingsleven ondersteunen (zoals de Renessedag), jongeren uit dorp die werk en opleiding vinden bij ondernemers, tijdelijk wonen mogelijk maken voor werknemers én starters in het dorp, het koppelen van dorp en bezoekers bij activiteiten voor met name oudere jeugd, boodschappenservice combineren met bevoorrading ondernemers en het verkopen van lokale producten in Renesse. De korte lijntjes in het dorp tussen bewoners (Dorpsraad) en ondernemers (OVR) zijn de beste manier om hierin nieuwe mogelijkheden te ontdekken en projecten op te starten.

5. De gastvrijheid, de persoonlijke benadering en het dorpsgevoel het uithangbord van Renesse maken

Door bezoekers en bewoners is aangegeven dat een grote kwaliteit van Renesse bestaat uit het kleinschalige karakter, het ons-kent-ons, het dorpsgevoel, de gastvrijheid en persoonlijke benadering. Het kleinschalige karakter in combinatie met het grote aanbod aan toeristisch-recreatieve mogelijkheden is een unieke kwaliteit van Renesse. Hetzelfde dorpsgevoel waardoor bewoners en ondernemers zich zo thuisvoelen in Renesse is ook een prachtig visitekaartje van Renesse aan haar bezoekers. De persoonlijke benadering en oprechte gastvrijheid zijn wat Renesse onderscheidt van veel grote vakantieparken en stedelijke badplaatsen. Renesse voelt iedere keer niet als op bezoek gaan, maar als thuis komen. Het stimuleert dat bezoekers vaker terug komen.

6. Beheer, handhaving en goed gedrag

Een dorp dat zoveel bezoekers krijgt, heeft daar uiteraard ook wel eens de overlast van. Geluidsoverlast, verkeersoverlast, drukte, paardenpoep, etc. Bovenaan



HET IS DE KUNST
OM VAN
GELUIDSOVERLAST
EEN BUURTFEEST
TE MAKEN

Loeje



blijft staan dat de leefbaarheid er niet onevenredig van onder druk komt te staan. Het zijn geen zaken die in een Masterplan kunnen worden opgelost, maar het is wel goed te blijven benadrukken dat dit soort zaken constante energie en inzet vragen, zeker in een druk gebruikt stukje Schouwen-Duiveland als Renesse. Uiteraard heeft de gemeente een rol in beheer, handhaving en goed gedrag, maar ook bewoners, ondernemers én bezoekers vervullen daarin een belangrijke rol. Iedereen moet zijn of haar verantwoordelijkheid nemen. Een schoon, aantrekkelijk en goed onderhouden dorp stimuleert in ieder geval goed gedrag en een stevige sociale controle helpt daarbij ook. Daarbij gedragen mensen zich over het algemeen ook beter als ze zich thuisvoelen.

Met een verschuiving van nacht- naar dag- en avondleven en met meer spreiding van vakantiedrukke over het seizoen, wordt de overlast van het stappubliek bovendien al minder.





HOE ZORGEN WE VOOR SAMENHANG?

05



Legenda

-  Veelkleurige strandopgangen
-  Dorpsplein op de kerkring
-  Dorpslint
-  Transferium en parkeren
-  Lange lijnen; Historische hoofdroutes
-  Landschappelijke routes
-  Strandroutes
-  Nieuwe routes (wandelen)
-  Auto, fiets en wandelen
-  Vooral wandelen en fiets
-  Goede relaties transferium en centrum
-  Landschappelijke ontwikkelingen
-  Reserveren ruimte grootschalige voorzieningen

HOE ZORGEN WE VOOR SAMENHANG?

05

5.1 Waarom meer samenhang?

Verbinden kernkwaliteiten

De grote kracht van Renesse is niet iedere individuele kernkwaliteit op zich, maar juist de combinatie daarvan. Het borgen en versterken van de relaties tussen de kernkwaliteiten onderling en tussen Renesse en de rest van de Kop van Schouwen is cruciaal.

Wandel- en fietsdorp

De focus ligt daarbij op het verbeteren van de verbindingen voor fiets en wandelaar van Renesse en de Kop van Schouwen. De auto is belangrijk, maar moet niet dominant zijn in het denken over de openbare ruimte. Renesse is immers een echt fiets- en wandeldorp. Men parkeert bij het transferium, bij de woning of op de camping en gaat lopend of fietsend verder. Het ontwikkelen van aantrekkelijke, veilige en vanzelfsprekende fiets- en wandelverbindingen is de opgave.

Vanzelfsprekende oriëntatie

Het is belangrijk dat men zich goed kan oriënteren en dorp en omgeving van Renesse eenvoudig 'leesbaar' zijn, ook voor mensen die er maar kort op bezoek zijn. In een goed gestructureerd dorp heb je bijna geen borden of kaarten nodig om vanuit het centrum het strand te vinden, of vanaf het transferium het centrum. Doel is dat mensen als vanzelf de verschillende kernkwaliteiten en attracties tegen het lijf lopen als ze in Renesse zijn. Dat betekent dat er routes moeten zijn die vanzelfsprekend zijn en de van oudsher aanwezige 'lange lijnen' volgen.

Kapstok voor nieuwe ontwikkelingen

Daarnaast is het van groot belang om toekomstige ontwikkelingen op te kunnen hangen aan een vanzelfsprekende kapstok en daarmee de samenhang van kleine en grote ontwikkelingen te verzekeren. Doel is dat vele kleine ontwikkelingen tezamen een grote opwaardering van Renesse bewerkstelligen.

Aantrekkelijk dorpsbeeld

Samenhang gaat ook over het creëren van een aantrekkelijk dorpsbeeld. In het centrum is deze samenhang er te weinig, wat resulteert in een rommelige en schreeuwerige uitstraling. In de gebieden buiten het centrum verzorgt het landschap op veel plaatsen die samenhang. Hier heeft Renesse vaak een zeer aantrekkelijk gezicht.

Basis voor dit alles is het ruimtelijk en functioneel raamwerk van Renesse.



5.2 Het ruimtelijk raamwerk

5.2.1 Het landschap als onderlegger

Schouwen Duiveland is een eiland tussen Noordzee en Maas-Rijn-delta. Dit laat zich nu nog 'lezen' in de geleidelijke overgang van de zee naar de buitenduinen en via de binnenduinen naar de polder en de grote afwisseling aan bijzondere landschappen die in deze overgang is ontstaan.

Renesse ligt stevig ingebed in dit afwisselende landschap en vormt feitelijk samen met Burgh-Haamstede en Westerschouwe één groen lint van wonen, campings en vakantieparkjes verweven met de duinzoom en de oude duinen. Het landschap en de natuur zijn daarom overal in en om de dorpen aanwezig, in de vorm van bijzondere natuurgebieden, maar ook in de vorm van landgoederen, parkjes en houtwallen. Een geweldige kwaliteit. Zet die ruimtelijke kwaliteit voorop en benut het als leidraad bij toekomstige ontwikkelingen. Het landschap en groen brengen een vanzelfsprekende samenhang in het dorp. Zelfs als het topdrukte is, voelt het buiten het centrum als weldadig rustig. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen dienen daarom zeer zorgvuldig ingepast te worden binnen de verschillende landschappen in en om Renesse.

In en om Renesse dienen de volgende karakteristieke landschappen als onderlegger voor toekomstige ontwikkelingen:

- Het strand; open, openbaar, breed, schoon en stoer;
- Het ruige, natuurlijke en dynamisch landschap van de duinen: een opeenvolging van stuivend duin, duinstruweel, kalkrijke natte duinvalleien, kalkrijke droge duinruggen, kalkarme duinruggen, duinbos.
- De duinwatering; een aaneenschakeling van open duinpolders, omzoomd door houtwallen, midden door het dorp, aaneengeregen door een smalle waterloop.
- Het villabos; een besloten woonbos bestaande uit grotere bospercelen en een zeer fijnmazige aaneenschakeling van tuinen omzoomd door houtwallen.
- De Oosterban, een verzameling grotere en kleinere groene kamers, met een zeer afwisselende invulling van grote en kleine campings, vakantieparken en de Vroonplas.
- Het kleinschalige, besloten en afwisselende landschap van de duinzoom; een langgerekte groene kamerstructuur, grofweg opgespannen tussen Hogezoo en Lagezoom, bestaande uit elzenmeten, houtsingels, bosschages, open ruimten, afgewisseld met boomgaarden, campings en vakantieparken.
- Landgoed Moermond; opgebouwd rondom de centrale laan van Laone naar slot Moermond, met zwierige bospercelen en open velden, met charmante doorkijkjes op het omliggende landschap en de kerk van Renesse.
- Het open, agrarische polderlandschap met verspreid gelegen dorpjes in het groen en groen omzoomde boerderijkavels.

De landschappelijke onderlegger is al eeuwen de leidraad en onderlegger voor de ruimtelijke ontwikkelingen in Renesse en geeft zowel afwisseling als samenhang. Nieuwe ontwikkelingen worden zorgvuldig ingepast binnen de landschappelijke onderlegger en dragen steeds bij aan het verder versterken ervan.



Hoofdlijnen (rood), landschappelijke lijnen (donkergroen), strandroutes (lichtgroen) en nieuwe lijnen (gestippeld)

5.2.2 Lange lijnen

De lange lijnen vormen van oudsher de routes waarmee men zich door Renesse en over de Kop van Schouwen verplaatst. Het is een netwerk van routes dat alle kernkwaliteiten in potentie op een vanzelfsprekende manier met elkaar verbindt en Renesse verknoopt met de Kop van Schouwen. Iedere lange lijn heeft een logisch begin en eindpunt, die het eenvoudig maken je weg te vinden door Renesse. Omdat niet alle lijnen integraal voor de auto toegankelijk zijn, ervaar je dit vooral met de fiets en te voet. Voor een fiets- en wandeldorp als Renesse is dit ook precies wat er nodig is. De auto vindt tegenwoordig zijn weg wel en onbekende dagbezoekers wil je zo veel mogelijk naar het transferium leiden.

Soms volgen de lange lijnen de landschappelijke structuren op de Kop van Schouwen, een andere keer staan ze er juist haaks op. In het verlengde daarvan hebben deze routes steeds een eigen karakter en uitstraling.

De opgave is om de lange lijnen in het dagelijks gebruik nog beter als samenhangende routes herkenbaar te maken, van het begin tot aan het eindpunt. De verschillende identiteiten van de lijnen 'weerspiegelen' in de inrichting van de openbare ruimte en maken het makkelijk om te oriënteren waar je bent en waar je naartoe moet.

Hoofdlijnen

Op de Kop van Schouwen zijn historisch gezien twee prominente routes die samenkomen in het centrum van Renesse:

- De Hogeweg/Hogezoom/Laone, die vanaf Westerschouwen de duinzoom volgt tot aan Zeerust en hier alle dorpjes in de overgang tussen duinen en polder aan elkaar rijgt.
- De Stoofweg/Oude Moolweg, die vanaf Serooskerke via het polderlandschap door de duinzoom en duinen naar het strand slingert.

De Hogeweg/Hogezoom/Laone is een kleinschalig dorpslint, geflankeerd door lintbebouwing en het kleinschalige landschap van de duinzoom. Waar je ook

rijdt op deze route, dit beeld is overal vergelijkbaar en herkenbaar met uitzondering van het centrum met haar karakteristieke kerkkring en ter plaatse van Slot Moermond. Het lint rijgt drie kerkringen aan elkaar, waarvan één die in Renesse. De landschappelijke overgang van dun bebouwd (buiten het dorp) naar dichtbebouwd (in het dorpscentrum) is nog steeds voelbaar. Slot Moermond ligt als een bijzondere groene oase aan deze lijn. De lijn eindigt prachtig bij Zeerust en de monumentale trap naar het strand.

De continuïteit van deze lange lijn wordt vooral bepaald door de samenhang in het landschap dat de lijn begeleid.

De Stoofweg/Oude Moolweg heeft juist een heel afwisselend karakter doordat deze verschillende landschappelijke zones doorsnijdt. De route loopt door open polders langs de dorpen Serooskerke, Noordwelle en over de kerkkring van Renesse. Een vrij open route, met steeds op enige afstand de kerktorens van de dorpen. Na een kleine bocht over de Lange Reke loopt deze verder via de Oude Moolweg naar zee. Hier verandert het karakter van open polder naar besloten villabos, met aan weerszijden villa's en grote tuinen. Bij de jonge duinen verandert het karakter weer en over de duinen heen is de openheid van strand en zee.

De continuïteit van deze lijn is minder vanzelfsprekend. Dit betekent dat deze vooral bewerkstelligd moet worden door een samenhangende en herkenbare inrichting van de openbare ruimte.

Landschappelijke lijnen

Net als de Hogezoom/Laone het landschap van de duinzoom volgt, zijn er in Renesse meer lange lijnen die landschappelijke structuren volgen en daar hun uitstraling en identiteit aan ontleen. Zo is er de duinroute die vanaf landgoed Watergat als langzaamverkeersroute langs de jonge duinen naar Zeerust loopt en vanaf daar via de Rampweg naar de Brouwersdam.



Er is de Lage Zoom die de overgang markeert tussen het landschap van de duinzoom en het polderlandschap. En er is de Vroonweg die grotendeels door het licht geaccidenteerde duingraslandschap van de Vroongronden loopt. Al deze routes zijn eenvoudig te herkennen en maken het ook voor de onbekende bezoeker vanzelfsprekend oriënteren. Deze routes verbinden Renesse op een logische manier met het duingebied, de naastgelegen dorpen en de Brouwersdam.

Op een aantal plekken is het belangrijk om de continuïteit van de landschappelijke lijnen te versterken, zoals bij het eerste deel van de Vroonweg. Met een goede landschappelijke begeleiding kunnen de Vroongronden hier als het ware

ingeleid worden en krijgen de omliggende ontwikkelingsgebieden een mooi 'adres'.

Dwarsroutes/strandroutes

Dwars op deze min of meer parallel lopende landschappelijke lijnen liggen (vaak kortere) doorsteken, die juist de landschappelijke structuren doorsnijden. Deze zijn dus meer verwant aan de route Stoofweg/Oude Moolweg. Deze routes hebben niet een vanzelfsprekende en herkenbare identiteit, maar komen bijna allemaal wel uit bij één van de negen strandopgangen. In die zin zijn het voor Renesse zeer belangrijke routes, want deze verknopen het dorp met het strand.

De 'zichtbaarheid' van het strand neemt enorm toe in Renesse als deze strandroutes ook overal in het dorp als zodanig herkenbaar zouden zijn. Bijvoorbeeld door een opvallende begeleiding met banieren, een samenhangende materialisatie met bijvoorbeeld een schelpenpad of ludieke verwijzing naar zeehonden. In ieder geval moeten al deze routes zeer aantrekkelijk zijn voor fietsers, wandelaars en mensen met kinderwagen en bolderkar.

Een prominent voorbeeld hiervan is uiteraard de Jan van Renesseweg. Deze route is nu weinig aantrekkelijk voor voetgangers en zelfs soms gevaarlijk voor fietsers. De weg straalt ook niet uit dat dit één van de belangrijkste routes naar het strand is. Een herinrichting en betere aankleding is hier noodzakelijk. Kansrijk daarbij is het maken van mooie doorzichtjes op de landschappen van de duinpolder en de duinwatering, het realiseren van separate fietspaden en bijvoorbeeld het koppelen van speelvoorzieningen aan de route. Daarnaast zal worden bekeken of gelijk het opwaarderen en vergroenen van het parkeerterrein tussen Stichting Renesse en hotel Zeeuwse Stromen kan worden meegenomen in de herinrichting.

Overigens moet daarbij gelijktijdig gekeken worden naar de Oude Moolweg, die als route naar zee ook een meer prominente rol kan spelen, maar dan hoofdzakelijk voor wandelaars en fietsers. Kleinschalige ingrepen bij de aansluiting op de Hogezoom/Lange Reke en bij de strandopgang kunnen hier al een groot verschil maken.

Nieuwe lange lijnen

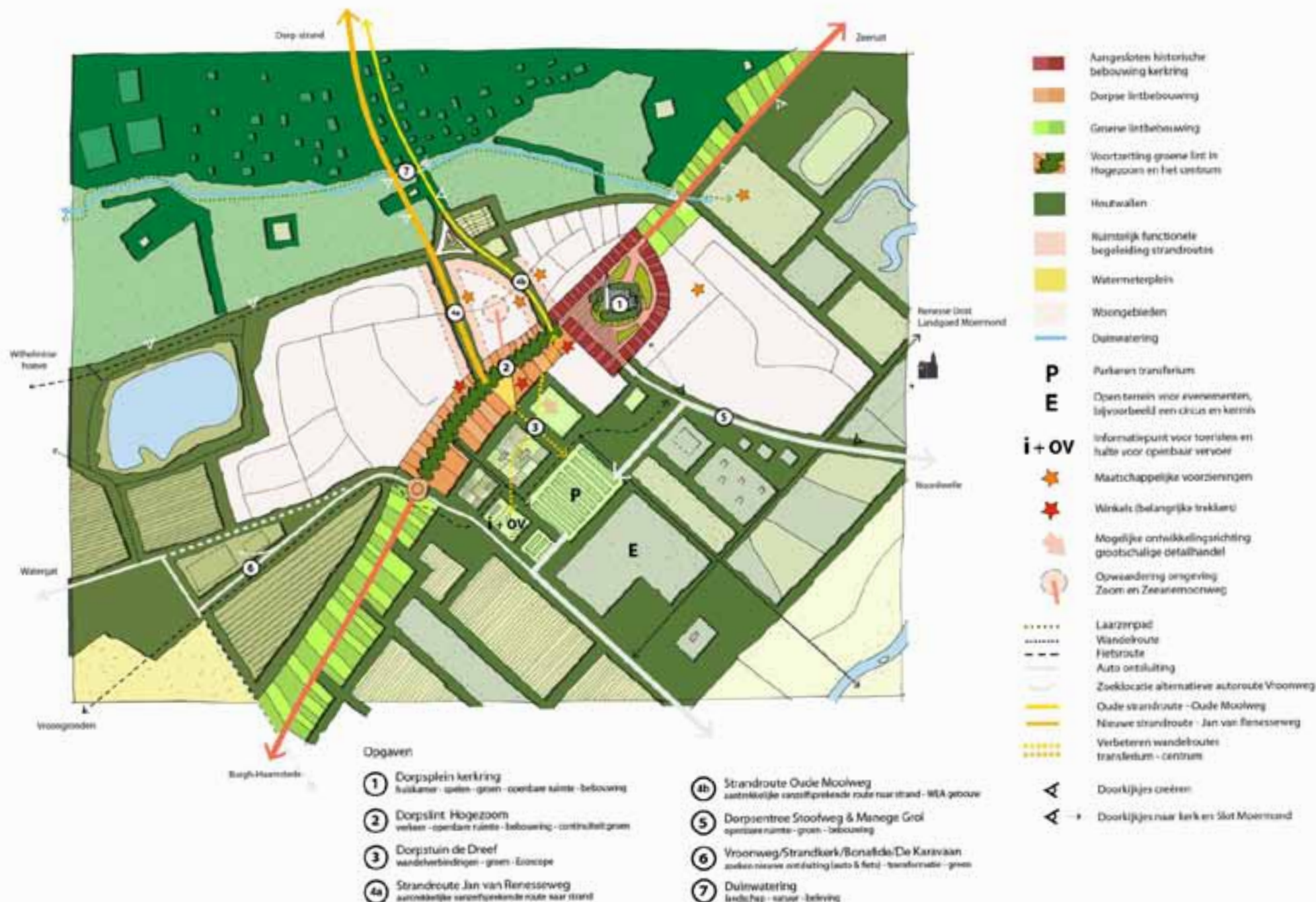
In aanvulling op de hoofdlijnen, de landschappelijke lijnen en de dwarsroutes/strandroutes zijn er drie nieuwe lange lijnen te identificeren die interessant kunnen zijn om de samenhang in Renesse verder te vergroten:

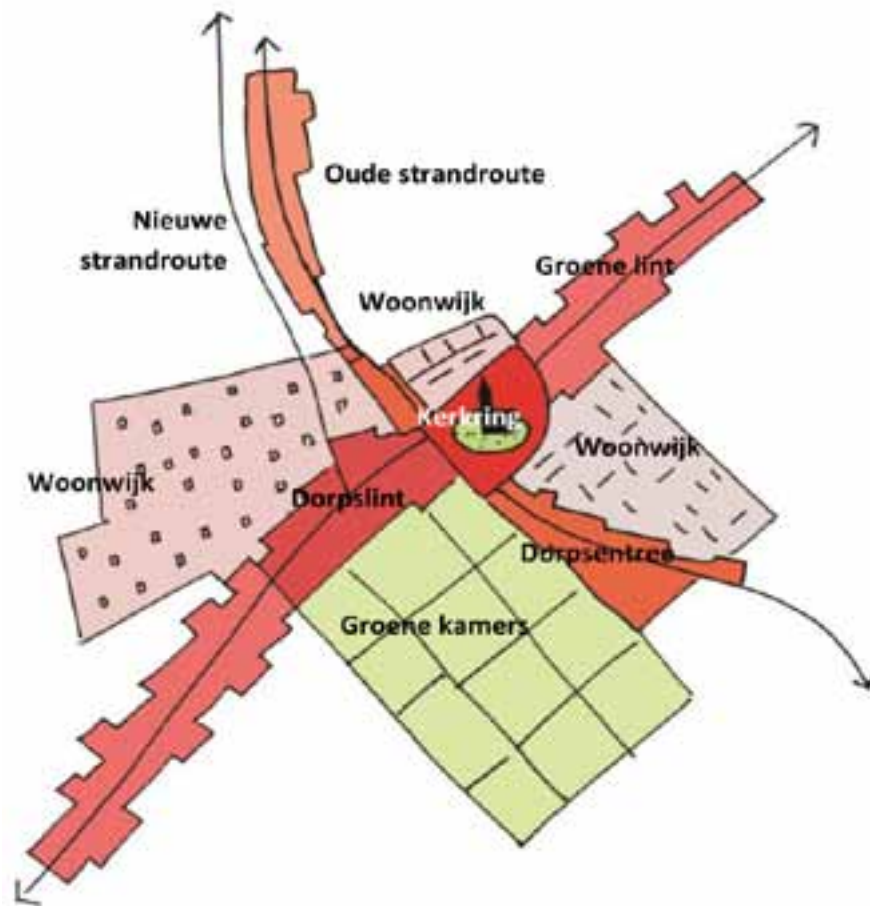
- Een nieuwe langzaamverkeersroute die loopt vanaf de Roelandsweg, langs het transferium, via de Stoofwekken tot aan Slot Moermond en vanaf daar

met een kleine slinger naar de Scharendijkseweg en de Kijkduin tot op het strand. Deze route kan landgoed Moermond en Renesse Oost een meer vanzelfsprekende verbinding geven met het transferium en het centrum.

- Een wandelroute van strandpaviljoen de Zwaluw, via de Hoogenboomlaan, langs landgoed Watergat, over de Vroongronden naar de Hogezoom en mogelijk verder in het nu in aanleg zijnde natuurgebied. Deze route verknoopt het westelijke deel van de Hogezoom met de Vroongronden en het strand.
- Een avontuurlijk laarzenpad of struinroute dat de duinwatering volgt vanaf Slot Moermond, langs sportvelden en centrum, via een kruising met de Oude Moolweg en de Jan van Renesseweg, door de duinpolder naar de Luiweg. Deze route maakt de duinwatering en het mooie natuurgebied dat daaromheen ligt ervaarbaar. Op lange termijn is de ambitie om deze struinroute mogelijk verder te ontwikkelen tot aan de Hoogenboomlaan.

Nieuwe ontwikkelingen in Renesse krijgen een adres aan deze lange lijnen, en/of sluiten er op een aantrekkelijke manier op aan, door middel van groen of een mooi gevelbeeld. Op die manier dragen nieuwe ontwikkelingen bij aan het verbeteren van de uitstraling van de lijnen en de uitstraling van Renesse als geheel.





Ruimtelijke karakteristiek centrum Renesse

5.2.3 De structuur van het centrum

De verschillende landschappen en lange lijnen komen allemaal samen in het centrum van Renesse. De kerkring en de Hogezoom tot aan de Roelandsweg vormen wat dat betreft echt het vanzelfsprekende hart van Renesse.

Het centrum lijkt soms misschien wat rommelig en onoverzichtelijk, maar de hoofdstructuur is feitelijk heel helder. De samenhang en uitstraling van het centrum kunnen verbeterd worden door het oorspronkelijke karakter van de verschillende plekken in het centrum op te poetsen en bij nieuwe ontwikkelingen de hoofdstructuur als leidraad te nemen. Dit brengt meer logica in het centrum en helpt het authentieke karakter en uitstraling te verbeteren.



terughoudend met reclames en toevoegingen aan de gevels. Meer samenhang in luifel en zonneschermen



strook uitstallingen langs de gevels
vrije looproute



terrassen op het plein, zonder terrasafscheidings. Samenhang in meubilair en parasols.

kerking groener door grote bomen

spelen rond de kerk



één vlakke pleinvloer van gevels tot kerk (auto te gast)



authentieke uitstraling
openbare ruimte
bebouwing



Kerkring:

Scharnier in het centrum vormt de kerk en de kerkring. Officieel is het geen echte kerkring, maar het beeld is vergelijkbaar; een vrijstaande historische kerk met ovale kerktuin, midden op een groen dorpsplein, omringd door aaneengesloten historische bebouwing van 1 laag met langs- of dwarskappen. De meeste panden staan in een vaste rooilijn, vrij direct aan het dorpsplein. Sommige panden hebben een kleine voortuin. De kerkring heeft twee verschillende zijden; een levendige kant aan de noord- en westzijde, met winkeltjes, restaurants en cafés en een rustige kant met wonen en een klein hotel. Het ideaalbeeld is dat van één samenhangend en groen dorpsplein rond de kerk, zonder vaste obstakels en hoogteverschillen en met enkele mooie grote bomen.

Vanaf de kerk en het dorpsplein starten drie historische routes met ieder een eigen karakter. Deze lopen naar Zeerust (Laone), Burgh-Haamstede (Hogezoom) en Noordwelle (Stoofweg).

SCHARNIER IN HET CENTRUM VORMT DE KERK EN DE KERKRING



bebouwing in maat, schaal en korrel van het dorpslint



meer ruimte voor terrassen en uitstallen. Afbakening zone terrassen en uitstallingen nader te bepalen in beeldkwaliteitsplan.



meer groen door bomen in het lintprofiel

parkeren verplaatsen naar translerium. Ruimte houden voor spontaan langsparkeren

lintprofiel herstellen, één vlakke vloer van gevel tot gevel

volledige mogelijkheid voor stalen van fietsen en zitten, op een samenhangende aantrekkelijke manier vormgegeven



Dorpslint:

De Hogezoom is een echt dorpslint waar de lintbebouwing, naarmate men verder van de kerkkring afkomt, steeds groener en losser wordt. De bebouwing is gevarieerd, maar over het algemeen kleinschalig, 1 of 2 lagen met een kap.

De Hogezoom heeft in het centrum drie verschillende gezichten.

Ten zuiden van de Roelandsweg is het een groen en vooral rustig woonlint, met vooral vrijstaande woningen. Het groene karakter komt vooral van de grote voortuinen. De openbare ruimte is eenvoudig ingericht, met een rijbaan met klinkers, op sommige plekken begeleid door een trottoir, een greppel en/of een rijtje bomen.

Voorbij de rotonde met de Roelandsweg zet dit beeld zich in principe door, maar wordt de rijbaan aan weerszijden begeleid door een trottoir en bomen. In dit deel zit naast wonen en verblijfsrecreatie ook horeca, een speelhal, winkels en een benzinestation. Afhankelijk van de functie transformeert de voortuin in terrassen, parkeren, of uitstal van winkelwaar. Het groene karakter wordt hier vooral bereikt door de bomen langs de straat. In dit stukje staan een aantal schreeuwelijke en soms wat sleetse panden, die het algehele beeld van een aantrekkelijk, levendig groen dorpslint onderuit halen. Ook het benzinestation helpt daarin niet mee. Het verbeteren van de uitstraling van die panden is hier de grootste opgave om het samenhangende beeld en de uitstraling te verbeteren.

In het stuk Hogezoom voorbij de afslag van de Jan van Renesseweg raakt het beeld van een groen dorpslint een beetje ondergesneeuwd. Hier concentreren zich de grotere winkels en horeca en zijn geen woningen meer. Ten gevolge daarvan zijn er ook geen groene voortuinen meer. De bebouwing is op veel

plekken bovendien flink verbouwd met reclames, veranda's en serres, waardoor een rommelig beeld ontstaat. Dit wordt versterkt doordat ook de openbare ruimte rommelig is ingericht en weinig samenhang en continuïteit heeft. Hier ligt dus een opgave in zowel de openbare ruimte als bij de bebouwing. Een rustigere inrichting van de openbare ruimte, aansluiting zoekend bij het historische lint met meer bomen/groen, zal de samenhang en uitstraling al aanzienlijk verbeteren. Verder zal met de ondernemers op zoek gegaan worden naar een palet van kleuren en materialen voor gevels en terrasafscheidings (kleurwaaier 'Renesse'), naar groenere erfafscheidings en het terugbrengen van oorspronkelijke gevels.

Groene Lint:

De Laone is ook een historisch lint met vooral wonen, maar heeft een veel groener karakter dan de Hogezoom. Dit komt doordat deze route door grote groengebieden voert, zoals landgoed Moermond en minder bebouwing heeft. Een groot deel van de route heeft bovendien een profiel met een brede groene middenberm. De kwaliteit van deze route zit hem vooral in de vele doorkijkjes op het omliggende landschap. Opgave in dit 'Groene lint' is het verbeteren van die doorzichten, door te snoeien in de soms dichte onderbegroeiing.

DE HOGEZOOM HEEFT IN HET CENTRUM DRIE VERSCHILLENDE GEZICHTEN.



structuur groene kamers
verbeteren (houtwal)

gewenste toekomstige
entree translerum

auto te gast



uitstraling
bebouwing & voortuin
verbeteren



kerk als blikvanger
& oriëntatiepunt



virtueel sprekende, veilige
wandelpad & fietsroute naar
centrum



aantrekkelijke looper richting dorp
(n.t.b. hoe snelheid auto's af te remmen)



bloemrijke kruidenberm



Dorpsentree:

De Stoofweg is samen met de Roelandsweg een belangrijke entree voor Renesse. De Stoofweg is van oudsher de meest prominente; een lange route vanaf Serooskerke door het open landschap van de polder. Voorbij de recent gereed gekomen Recreatieverdeelweg schiet de route het meer besloten duinzoomgebied in en voel je dat de duinen en zee dichterbij komen. Renesse verwelkomt de bezoeker met spannende doorkijkjes op Slot Moermond en de kerk. In het laatste stuk wordt de route begeleid door een groen bebouwingslint met vrijstaande woningen, grote tuinen en bomen. De inrichting is alleen wel erg op de auto gericht en met name op het terugbrengen van de snelheid. Opgaven op deze route zijn vooral het verder verbeteren van de doorzichtjes op kerk en slot en een herinrichting van de openbare ruimte. Als men vanaf de kruising met de Stoofweg het dorp inrijdt, dan moet de automobilist al onbewust langzamer gaan rijden. Mogelijkheden om dit te bereiken zijn bijvoorbeeld het (optisch) versmallen van de rijbaan en een materialisatie met klinkers in plaats van asfalt. De route kan verder aantrekkelijker worden door deze te begeleiden met banieren.

Een dissonant in het beeld is nu manege Grol, vooral doordat het voorterrein rommelig is ingericht en de bebouwing van de manege ernstig is verouderd. Een vernieuwingsslag van de gebouwen met fraaie voorgevels naar de weg en een aantrekkelijke groene voortuin zullen de uitstraling van de dorpsentree van Renesse aanzienlijk verbeteren.

**RENESE VERWELKOMT DE BEZOEKER MET SPANNENDE DOORKIJKJES OP
SLOT MOERMOND EN DE KERK.**



Ontmoedigen autoverkeer
(alleen bestemmingsverkeer)

Transformatie naar levendige functie



WEA gebouw oriënteert zich op
Oude Moolweg als
begeleiding van de strandroute.
Bij voorkeur met dag-
avondhoreca.



Oude Moolweg als aantrekkelijke, historische
strandroute voor fietsers & wandelaars



Oude strandroute:

De Oude Moolweg is de historische route naar zee en slingert zich als aantrekkelijke wandel- en fietsroute vanaf de Lange Reke/Hogezoom, langs Vronenburg, het kerkhof en oorlogsmonument door het villabos naar het strand. De route passeert ook nog het gebied van de duinwatering. De route ademt historie door het smalle profiel, de historische villa's, het monument en de begraafplaats en de historische houtwallen. Deze oude strandroute heeft daarnaast een zeer groen karakter dat vooral komt van de royale voortuinen, houtwallen en grote bomen. De inrichting is divers, met afwisselend asfalt en klinkerverharding. Dit komt de samenhang van de route en het charmante historische karakter niet ten goede.

De opgaven liggen vooral bij de entree van deze route in het centrum. Hier mag duidelijk worden dat dit de historische route naar het strand is voor wandelaars en fietsers. Bij de kruising met de Zeeanemoonweg moet door de inrichting van de openbare ruimte de strandroute gevoelsmatig doorlopen en de Zeeanemoonweg de zijstraat zijn. Nu is het andersom. Een herontwikkeling van de locatie van het WEA-gebouw kan daarbij helpen door hier een voorzijde aan de Oude Moolweg te maken en bijvoorbeeld een klein restaurant met terras als begeleiding van de route te realiseren. Bij de strandopgang aangekomen moet deze vanaf de Oude Moolweg beter zichtbaar worden gemaakt. Dit kan vrij eenvoudig door het snoeien van de dichte begroeiing op deze plek.

De laatste opgave tenslotte is het verder ontmoedigen van doorgaand autoverkeer op deze route en het remmen van de snelheid. De oude strandroute is immers vooral voor wandelen, fietsen en bestemmingsverkeer. Met een herinrichting van de openbare ruimte kan de samenhang en het historische karakter worden verbeterd en tegelijkertijd het doorgaande verkeer worden ontmoedigd.

Een interessante kans is om ter plaatse van de duinwatering betere doorzichtjes te maken op prachtige natuurgebieden en open duinpolders.

DE OUDE STRANDROUTE ADEMT HISTORIE DOOR HET SMALLE PROFIEL, DE HISTORISCHE VILLA'S, HET MONUMENT EN DE BEGRAAFPLAATS EN DE HISTORISCHE HOUTWALLEN.



stepstones (leuke
plekken die de route
begeleiden)

poort naar het
strand: markeren



meer ruimte
voor terrassen
en uitstallen

meer ruimte
voor terrassen
en uitstallen

continue,
aantrekkelijke
strandroute



aantrekkelijke, veilige route naar het
strand voor wandelaars en fietsers



Nieuwe strandroute:

De Jan van Renesseweg is later aangelegd als route naar zee, om de Oude Moolweg voor autoverkeer te kunnen ontlasten. De route is breder, met veel nadruk op het faciliteren van autoverkeer. Dit gaat ten koste van de aantrekkelijkheid en veiligheid voor wandelaars en met name fietsers.

Er zitten relatief weinig adressen aan de Jan van Renesseweg, veel woningen die langs de route liggen hebben hun entree aan de andere zijde. De route wordt vooral begeleid door bomen en houtwallen en heeft dan ook een aantrekkelijk groen karakter. Een aantal opgaven rond deze route zijn hetzelfde als bij de Oude Moolweg. De entree van deze nieuwe strandroute aan de Hogezoom mag prominenter worden, met een aantrekkelijke aankleding als 'poort naar het strand'. Als de mogelijkheid zich voordoet, zou een herontwikkeling van de zijgevels van de aanliggende winkelpanden zeer wenselijk zijn. Deze zijn nu erg anoniem en gesloten. Een levendige functie aan het begin van de Jan van Renesseweg zou bezoekers vanzelfsprekender deze belangrijke route in leiden.

Andere vergelijkbare opgaven zijn het versterken van de continuïteit van de strandroute op de kruising met de Zeeanemoonweg en het creëren van spannende doorzichten op de duinwatering en duinpolders.

De route kan verder aantrekkelijker worden gemaakt met speelmogelijkheden, of zitgelegenheid op fraaie plekken, zodat mensen even kunnen uitblazen onderweg en van de omgeving kunnen genieten. Een vrijliggend fietspad maakt de route voor fietsers veiliger en aantrekkelijker. Bij de duinovergang wordt

uiteindelijk iedereen voetganger. Hier moet daarom de overzichtelijkheid verbeteren en zijn zeer goede faciliteiten voor fietsers en wandelaars gewenst, zoals stallingen, informatie en bankjes. Vanaf de Jan van Renesseweg moeten zij via een aantrekkelijke strandovergang in één vloeiende beweging over de duin geleid worden.

**DE ROUTE KAN VERDER AANTREKKELIJKER WORDEN GEMAAKT MET SPEEL-
MOGELIJKHEDEN, OF ZITGELEGENHEID OP FRAAIE PLEKKEN, ZODAT MENSEN
EVEN KUNNEN UITBLAZEN ONDERWEG EN VAN DE OMGEVING KUNNEN GENIETEN.**



uitstraling + gebruikskwaliteit:
groene dorps tuin verbeteren kerk als blikvanger & oriëntatiepunt



levendigheid
vergroten door
toevoegen van
bijvoorbeeld dag-
/avondhoreca



aantrekkelijke, openbare wandelroute
tussen transferium & centrum. Elementen
langs route om de weg te wijzen,

activiteiten in de dorps tuin toevoegen door
bijvoorbeeld avontuurlijk spelen

Ingeklemd tussen deze lange lijnen en bebouwingslinten liggen vier gebiedjes met ieder een eigen karakter; drie woonwijkjes en het groengebied rondom het transferium. Met name rond het transferium is verdere ontwikkeling gewenst, met het versterken van de wandelroutes naar het centrum, het inpassen van de kermis, het leven blazen in Ecoscope en een gewenste opwaardering/herontwikkeling van manege Grol.

Groene kamers:

De samenhang in dit gebied ontstaat door het verder ontwikkelen van de structuur van houtwallen die zo karakteristiek is voor de Duinzoom. Er is rond het transferium al veel aantrekkelijk groen aanwezig, waar op kan worden aangesloten. Op die manier ontstaat een plek met een afwisseling van grote en kleine groene kamers, omsloten door houtwallen. Binnen deze kamers (en ondergeschikt aan het groene beeld) kunnen verschillende tijdelijke en permanente functies een plek vinden; een evenementenveld voor kermis en circus, parkeergelegenheid, sport- en recreatievoorzieningen, etc. Een fijnmazig stelsel van wandel-, fiets- en ruitersporen ontsluit het gebied en verknoopt het met de rest van Renesse.

De Roelandsweg voert gevoelsmatig dóór dit gebied. Net als de Stoofweg is dit ook een belangrijke entree Renesse. Een verdere ontwikkeling van de houtwallen en groene kamers in het gebied rond transferium zal ook de uitstraling van de Roelandsweg verbeteren. Met bijvoorbeeld banieren kan Renesse haar bezoekers welkom heten.

BINNEN DEZE KAMERS KUNNEN VERSCHILLENDE TIJDELIJKE EN PERMANENTE FUNCTIES EEN PLEK VINDEN; EEN EVENEMENTENVELD VOOR KERMIS EN CIRCUS, PARKEERGELEGENHEID, SPORT- EN RECREATIEVOORZIENINGEN, ETC.

5.3 Functioneel raamwerk

Samenhang wordt niet alleen bereikt met ruimtelijke ingrepen, maar gaat ook over samenwerking van mensen, plekken en functies. In het functionele raamwerk wordt per functie aangegeven op welke locaties deze functie gesitueerd kan worden, zodat een levendig dorp ontstaat, waar ook voldoende ruimte is voor rust. Het concentreren van de voorzieningen en een groot deel van de horeca in een compact centrum draagt bijvoorbeeld bij aan een levendige dorps-hart, goede bereikbaarheid van en goede kruisbestuiving tussen de verschillende voorzieningen. Het helpt bovendien mee om andere plekken in Renesse aantrekkelijk rustig te houden voor bewoners en mensen die komen overnachten.

Boodschappen doen en winkelen

Boodschappen doen gaat over de dagelijkse behoefte, winkelen is meer een recreatieve bezigheid. Beide activiteiten kunnen in elkaar overlopen en elkaar ook versterken.

De supermarkt en het warenhuis zijn voor het boodschappen doen/winkelen belangrijke publiekstrekkers. Deze publiekstrekkers concentreren zich rondom de Hogezoom, met een toekomstige ontwikkelingsmogelijkheid naar de locatie van Dreef, als verbinding tussen centrum en parkeren. Andere winkels liggen hier zo compact mogelijk omheen. Rond de kerkkring en Zoom concentreren zich de winkeltjes die meer op de toeristen zijn gericht.



Detailhandel

-  Concentratie boodschappen doen en winkelen
-  Uitloop recreatief winkelen
-  Mogelijke uitbreidingsrichting concentratiegebied boodschappen doen en winkelen



Maatschappelijke voorzieningen

- ||||| Dorpsplein
- ★ Huidige maatschappelijke voorzieningen
- Ⓢ Speelmogelijkheden op het dorpsplein
- Ⓜ Spelen in de buurt voor jonge kinderen
- ⒶⓈ Zoeklocatie avontuurlijke/natuurlijke speelplaats

Maatschappelijke voorzieningen

Voor de leefbaarheid is het belangrijk om zoveel mogelijk van de bestaande maatschappelijke voorzieningen in Renesse te behouden. Dit betreft in ieder geval de basisschool, Vronenburg, het dorpshuis, de kerk en de zorgvoorzieningen. Uitgangspunt is daarbij dat bestaande locaties en gebouwen voorgaan op nieuwe locaties, tenzij er sprake is van verplaatsing/herinvulling. Ook voor de maatschappelijke voorzieningen geldt dat een compacte en geclusterde opzet de voorkeur heeft, in de buurt van de overige voorzieningen in het centrum. Of de voetbalvereniging behouden kan blijven is nog niet duidelijk. Mogelijk dat een fusie tot FC de Westhoek een verplaatsing naar een sportcomplex elders noodzakelijk maakt.

De kerkring vormt samen met de historische kerk het maatschappelijk hart van het dorp, een echt dorpsplein met plek voor ontmoeting en evenementen en activiteiten als de Renessedag. Deze plek speelt een belangrijke rol als het gaat om het voorkomen van eenzaamheid bij ouderen en het versterken van de sociale verbanden in het dorp. Rondom de kerk zal gezocht worden naar mogelijkheden voor buitenspeelvoorzieningen, voor de bezoekers en voor de bewoners van Renesse.

Speelvoorzieningen voor de jongste kinderen bevinden zich in iedere woonbuurt, zodat deze altijd op loopafstand te vinden zijn.

Een belangrijke opgave is het op korte termijn realiseren van een goede, openbare speelvoorziening voor de oudere jeugd. Naast de speelmogelijkheden rondom de kerk kan daarbij gedacht worden aan bijvoorbeeld een voetbalkooi, of avontuurlijke speelplek in de natuur. Er zijn verschillende mogelijke locaties daarvoor denkbaar. In gezamenlijk overleg met de Dorpsraad wordt dit verder uitgewerkt.

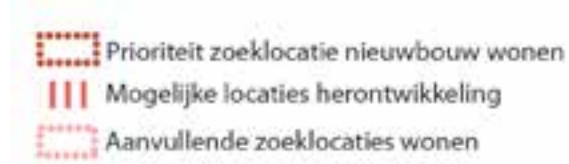
Horeca

Dag- en avondhoreca en recreatief winkelen concentreren zich vooral rondom de kerkring en Hogezoom/Zoom. Dag- en avondhoreca is natuurlijk ook te vinden op het strand. De paviljoens aan het einde van de strandroutes zijn van groot belang voor een aantrekkelijk verblijf op het strand en geven handen en voeten aan het principe van 'Renesse aan zee'.

Daarnaast kan op bijzondere plekken buiten het centrum ook een solitaire dag- en avondhorecavoorzieningen bestaan, bij voorkeur gekoppeld aan verblijfsrecreatie. Bestaande voorbeelden zijn bijvoorbeeld het restaurant in de orangerie op landgoed Moermond, Grand café Helder bij de kruising Roelandsweg en Zee-rust.

De nachthoreca concentreert zich aan de Hogezoom, specifiek in het gebied rondom de kruising van de Hogezoom en Jan van Renesseweg. Er is in het verleden sprake geweest van collectieve verplaatsing naar een locatie buiten het centrum, maar dit lijkt financieel onhaalbaar en is voor de levendigheid van het centrum ook niet wenselijk.





Wonen

De focus bij permanent wonen ligt in de komende jaren bij 1-2 persoonshuishoudens. Goede woningen zijn belangrijk voor de leefbaarheid van Renesse in de toekomst. Er zal gezorgd moeten worden dat de woningvoorraad zoveel mogelijk levensloopbestendig is en dat woningen voorbereid zijn op de wensen van de toekomst. Daarnaast is energetische verduurzaming een opgave. Het investeren in de kwaliteit van de woningvoorraad is een taak van de woningeigenaren en woningcorporatie. Zij kunnen daarmee hun bijdrage leveren aan een aantrekkelijk en toekomstbestendig dorp en inspelen op de wensen van belangrijke doelgroepen.

In Renesse zijn permanente woningen op grofweg drie verschillende plekken te vinden. Het grootste deel van het wonen bevindt zich in en direct om het centrum. Daarnaast wordt er gewoond langs de lange lijnen (en dan vooral de Hogezoom/Laone) en in het villa-bos (de villawijk rondom Jan van Renesseweg, tot aan Scholderlaan).

Het centrum heeft bij nieuwbouw of herontwikkeling de voorkeur, vanwege de meerwaarde voor de kernkwaliteit bruisend centrum en de leefbaarheid in Renesse. Incidenteel kan in de linten en het villa-bos een nieuwe woning gerealiseerd worden, indien daarmee een ruimtelijk knelpunt kan worden opgelost en deze zorgvuldig wordt ingepast binnen de landschappelijke onderlegger.

Het ligt voor de hand nieuwe woningen voor 1-2 persoonshuishoudens zo dicht mogelijk bij de winkelvoorzieningen te ontwikkelen. Nieuwe woningen kunnen bovendien een bijdrage leveren aan het herontwikkelen van verrommelde plekken in het dorp.

Er zijn in het centrum een aantal mogelijke herontwikkelingslocaties aanwezig die daarvoor geschikt lijken (bijvoorbeeld Braber, WEA-gebouw). In tweede instantie liggen er direct rondom het centrum ook enkele mogelijkheden voor woonontwikkeling, mits deze een bijdrage leveren aan een ruimtelijke opwaardering van de plek.

- Het Masterplan laat bewust veel ruimte op verschillende plekken in en om het centrum voor mogelijke toekomstige woonontwikkelingen. Op die manier kan voor langere periode flexibel worden ingespeeld op de vraag en kansen die zich voordoen.
- De gemeentelijke woonvisie en de daaraan gerelateerde regionale woningmarktafspraken zijn in beginsel leidend voor nieuwe woonontwikkelingen.
- De woonvisie en/of de daaraan gerelateerde regionale woningmarktafspraken worden periodiek herijkt. Nieuwe ontwikkelingen in en rondom Renesse zullen daarbij worden meegenomen en meegewogen.
- De focus nu en in de toekomst ligt op herstructurering, transformatie en energetische verduurzaming van de bestaande woningvoorraad (sloop-nieuwbouw woningen). Daarnaast biedt inbreiding (functieverandering) met woningen kansen om probleemlocaties op te lossen.
- Het centrum heeft bij herontwikkeling (sloop-nieuwbouw) en inbreiding de voorkeur, vanwege de meerwaarde voor de kernkwaliteit bruisend centrum en de leefbaarheid in Renesse en nieuwbouw voor de gewenste doelgroepen. Wonen rond het centrum heeft een 2e prioriteit in de ontwikkeling van locaties voor wonen. Wat voor woningen, welke locatie en hoeveel woningen per locatie komt aan bod in de nadere uitwerking.
- Gelet op de trend van gezinsverdunning hebben bij nieuwbouw de 1- en 2-persoonshuishoudens de voorkeur.
- Het accent ligt op het levensloopbestendig maken van de bestaande voorraad en minimaal 60% levensloopgeschikt te bouwen.
- Tijdelijk wonen voor seizoen werkers wordt bij voorkeur op een goede manier geacommodeerd op de campings en vakantieparken.



Verblijfsrecreatie

Verblijfsrecreatie

Langs de belangrijke routes tussen centrum, landschap en strand is aantrekkelijke verblijfsrecreatie mogelijk, zodat de mensen die in Renesse op bezoek komen als vanzelf de verschillende kwaliteiten van Renesse ontdekken. De belangrijke strandroutes vanuit het centrum moeten daarnaast ook sfeervol en een beetje levendig zijn, met een leuke mix van wonen, pensions, B&B en zo af en toe een charmant restaurantje.

Uitbreiding van verblijfsrecreatie is niet gewenst, de opgave in de komende jaren ligt vooral in het verbeteren van de kwaliteit en het comfort van verblijven en de verdere landschappelijke inbedding ervan, door de vergroening van parkeerterreinen, speeltuinen, erfafscheidingen en bebouwing. Het ruimtelijk raamwerk vormt daarvoor de leidraad.

Uitbreiding van verblijfsrecreatie bij omvorming/kwaliteitsverbetering wordt in beginsel alleen toegestaan in oppervlakte terrein en niet in aantal eenheden. Nieuwe ontwikkelingen dienen een bijdrage te leveren aan de landschappelijke kwaliteit, of een ruimtelijk knelpunt op te lossen.

Bedrijven

Kleinschalige bedrijvigheid past goed binnen het dorpscentrum of langs de dorpslinten, mits goed ingepast in de ruimtelijke/landschappelijke opzet van Renesse en als het geen overlast veroorzaakt voor de omgeving.

Bedrijven die door schaalvergroting niet meer ontspannen kunnen worden ingepast in het dorp, kunnen uitgeplaatst worden naar bedrijventerrein Duinzoom. Als daar behoefte is aan uitbreiding dan liggen er mogelijkheden in zuidelijke richting, afgezoomd door middel van een robuuste groene houtwal.

Voorbeelden van bestaande bedrijven die (als de kans zich voordoet) verplaatst zouden moeten worden vanuit de kern, zijn bouwbedrijf Braber aan de kerkring en meelfabriek Krijger Molenaars. De laatste vormt in het aangezicht van de Hogenboomlaan een afwijkend beeld en genereert veel vrachtverkeer, dat voor onveilige situaties en overlast zorgt op de Vroonweg en Hogenboomlaan.



Bedrijven

-  Centrum
-  Bestaande grotere bedrijven in de kern
-  Bedrijventerrein Duinzoom
-  Zoekrichting uitbreidingsmogelijkheden, indien nodig bij uitplaatsing



Auto te gast in centrum (gestippeld)

- Doorgaand autoverkeer
- Hoofdontsluiting Westhoek
- Invalswegen Renesse
- - - Bestemmingsverkeer
- Auto te gast
-  Centrum (auto te gast)
- T + P Transferium (gratis parkeren)
- P Grotere parkeervoorzieningen bij strand (betaald parkeren)
- P Grotere parkeervoorzieningen bij strand (gratis parkeren)

Auto

De hoofdontsluiting van Renesse voor autoverkeer vindt plaats via de Recreatieverdeelweg. Via een aantal invalswegen kan heel Renesse goed ontsloten worden, zonder dat de historische route via de Hogezoom/Laone daarvoor zwaar belast dient te worden. Dit maakt het ook mogelijk om de auto in het centrum te gast te maken en op de kerkring en Hogezoom veel meer ruimte te geven aan verblijven, wandelen, fietsen en evenementen.

Het transferium is de belangrijkste entree voor bezoekers van het centrum. Hier vandaan verspreiden bezoekers zich over Renesse via bus, fiets, te voet, te paard, etc.

De gewenste aanrijroute voor bezoekers is via de Stoofweg, over een nieuwe doorsteek bij het transferium en de naastgelegen parkeerplaats en vervolgens weer terug naar de Recreatieverdeelweg via de Roelandsweg.

Naast het transferium zijn er voor het strand nog vier belangrijke parkeerconcentraties. Insteek is om te stimuleren dat bezoekers van het strand van Renesse die met de auto komen vooral bij het transferium parkeren. Dit is daarom gratis, terwijl het parkeren bij het strand betaald is. De parkeergelegenheden



bij de Brouwersdam en iets minder die bij de Rampweg lenen zich beter voor dagbezoek van het strand dan de parkeerplaatsen bij de Scholderlaan en Jan van Renesseweg, aangezien automobilisten daar via woonstraten en centrum moeten rijden.

Langzaam verkeer

Renesse kent een fijnmazig netwerk van wandel- en fietsroutes dat gekoesterd moet worden en waar dat mogelijk is verder wordt aangevuld. Er zijn op de kaart drie interessante nieuwe routes aangegeven voor wandelen.

Een andere opgave is het aantrekkelijk en veiliger maken van het fietsen en wandelen op de bestaande lange lijnen van Renesse. Specifieke plekken zijn bijvoorbeeld de Jan van Renesseweg, Vroonweg/Kabbelaarsweg en de omgeving van de Rampweg.



Langzaam verkeer





Ruiterroutes

-  Centrum
-  Bestaande ruiterroutes
-  Ruiterroutes in ontwikkeling
-  Nieuwe ruiterroutes
-  Concentratiepunt ondersteunende faciliteiten

Ruiterroutes

Paarden horen bij Renesse en krijgen ook in de toekomst hun plek. Om de overlast van de paarden voor het dorp zelf te verminderen en de beleving van het landschap en strand van Renesse te vergroten, wordt onderzocht waar nieuwe verbindingen kunnen worden gemaakt. Waar mogelijk worden deze nieuwe routes zo veel mogelijk vrijliggende ruiterpaden, zodat bezoekers en bewoners hier zo min mogelijk overlast van ondervinden.

Naast aanvullende routes zal er afhankelijk van de vragen uit de markt mogelijk behoefte zijn aan faciliteiten als paardenpensions, een (ver)nieuw(d)e manege, parkeerplaatsen voor trailers, logeerplekken voor paarden, etc. De omgeving van het transferium en de huidige locatie van manege Grol zijn hiervoor de meest voor de hand liggende plekken; nabij het centrum, goed ingepast in het landschap van groene kamers en met goede ruiterverbindingen naar strand en landschap.

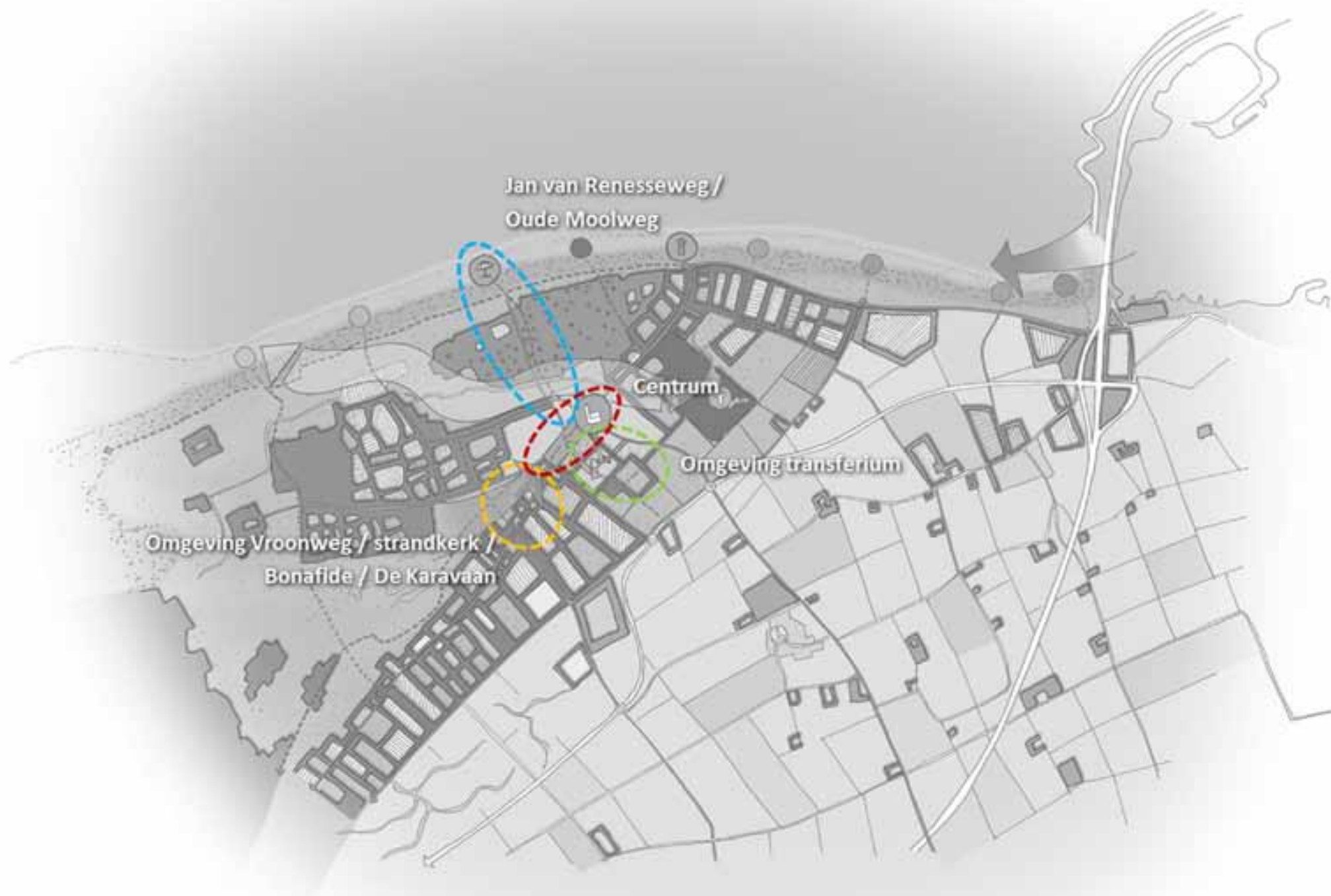






WAT ZIJN DE BELANGRIJKSTE ONTWIKKELGEBIEDEN?

06



WAT ZIJN DE BELANGRIJKSTE ONTWIKKELGEBIEDEN?

06

6.1 Belangrijke deelgebieden en de opgave van verkeer centrum

Het toekomstperspectief beschrijft de gewenste ontwikkelingsrichting van Renesse voor de komende 20 tot 30 jaar. Het is een lange termijn visie, niet alles kan in één keer gerealiseerd worden. In het verlengde van de belangrijke ambities en opgaven zijn gezamenlijk vier belangrijke ontwikkelgebieden geïdentificeerd. Dit zijn de plekken in Renesse waar de komende jaren veel verschillende opgaven samen komen en de grootste slag kan worden geslagen in het verder ontwikkelen van Renesse tot een aantrekkelijke, levendige en groene badplaats:

1. Centrum Renesse
2. Omgeving Transferium
3. Jan van Renesseweg, Oude Moolweg en strandopgang
4. Omgeving Vroonweg

Deze ontwikkelingsgebieden worden idealiter in een integraal plan verder uitgewerkt en waar dat mogelijk is, als eerste 'opgepakt'. Om die reden is een schetsmatige verkenning gemaakt van deze plekken (ruimtelijk, functioneel en financieel). Uiteraard geldt daarbij het toekomstperspectief als kompas. Deze verkenningen zijn geen harde plannen, maar geven een verbeelding en uitwerkingsrichting aan van de ambities uit het toekomstperspectief voor deze belangrijke locaties.

De rode draad in de opwaardering van deze sleutelgebieden vormt de verkeersstructuur. Het aanpassen van de verkeersstructuur in en om het centrum is randvoorwaardelijk voor het opknappen van het hart van Renesse en de gebieden daar om heen. Om die reden is als tussenstap, vooruitlopend op de schetsverkenningen, eerst een nieuw verkeersprincipe voor het centrum van Renesse en directe omgeving opgesteld. Deze is uitgebreid besproken in het dorp. Het 'voorkeurs-verkeersmodel' vormt de basis voor het uitwerken van een verkeersplan en de schetsverkenningen naar de belangrijke ontwikkelgebieden in Renesse.

DIT ZIJN DE PLEKKEN IN RENESSE WAAR DE KOMENDE JAREN VEEL VERSCHILLENDE OPGAVEN SAMEN KOMEN EN DE GROOTSTE SLAG KAN WORDEN GESLAGEN IN HET VERDER ONTWIKKELEN VAN RENESSE TOT EEN AANTREKKELIJKE, LEVENDIGE EN GROENE BADPLAATS.

6.2 Verkeersstructuur centrum

De ambitie is om van Renesse een echt wandel- en fietsdorp te maken. Je kunt met de auto bijna overal komen, maar in Renesse en zeker in het centrum voelt de automobilist zich te gast bij de wandelaars, fietsers, spelende kinderen, etc. Om van het centrum een veiligere en gezelligere verblijfsplek te maken en een echte ontmoetingsplek voor de Kop van Schouwen zal de intensiteit van autoverkeer door het centrum beperkt moeten worden en de dominantie van de auto in het straatbeeld minder groot. Nu bepalen geparkeerde auto's, brede rijbanen, paaltjes, verkeersborden, etc. het beeld. Als er minder ruimte voor de auto hoeft te worden ingeruimd en de verkeersveiligheid toeneemt ontstaat er meer ruimte voor wandelen, spelen, terrasjes, groen en activiteiten en evenementen in het centrum.

Parkeren transferium aantrekkelijk en vanzelfsprekend maken

Het groene parkeerterrein bij het transferium biedt een zeer royale parkeercapaciteit vlak bij het centrum, die nu zelden tot nooit volledig gebruikt wordt. Dit parkeren zal beter benut gaan worden, zodat het parkeren in het centrum en het drukke autoverkeer door het centrum ontlast kan worden. Dit begint met het goed begeleiden van mensen naar deze gratis parkeergelegenheid. Door een goede routing en duidelijk bebording vanaf Recreatieverdeelweg worden bezoekers als vanzelf naar de Roelandsweg en het gratis parkeren voor centrum Renesse geleid. De mogelijkheid wordt onderzocht om ook via de Stoofweg een entree tot het parkeerterrein te maken, zodat men altijd bij het transferium uitkomt op weg naar het centrum van Renesse. De Stoofweg is bovendien een aardige en meer vanzelfsprekende route naar het centrum, met het zicht op Slot Moermond en de kerk.

Als men heeft geparkeerd lopen er directe en aantrekkelijke routes vanaf dat parkeren naar het centrum; een nieuwe, directe wandelroute via de Dreef naar het Watermeterplein en het verplaatsen van de bestaande achteraf-wandelrou-



Foto Lange Reke; de auto neemt onevenredig veel ruimte in beslag in het centrum

te naar een nieuwe, meer directe wandelroute via Ecoscope naar het plein bij de supermarkt. Door de omgeving van Dreef en Ecoscope een meer levendig onderdeel van het centrum te maken (de gezellige dorpstuin, met daghoreca, verblijfsrecreatie en mogelijk de VVV) komt het centrum van Renesse gevoelsmatig direct naast het parkeerterrein van het transferium te liggen en wordt parkeren bij het transferium aantrekkelijk (dicht bij het centrum, altijd plek en gratis).

Geen doorgaand autoverkeer door het centrum

Vervolgens wordt het mogelijk om het doorgaande verkeer uit het centrum te halen. Mensen hoeven niet meer eerst door het centrum te rijden op zoek naar een parkeerplekje en mensen die de weg niet kennen komen vanzelfsprekend op het transferium en niet op de kerkring en Hogezoom terecht. Dit betekent aanzienlijk minder (zoekend) autoverkeer. Er kan volstaan worden met minder parkeerplaatsen in het centrum en de parkeerplaatsen die er zijn kunnen ook echt beschikbaar worden gemaakt voor de mensen die ze nodig hebben; men-



Inspiratiebeeld autovrij dorpsplein



Inspiratiebeeld shared space dorpslint

sen die slechter ter been zijn, bewoners, mensen die een kort bezoek aan een winkel brengen en zware boodschappen of spullen komen halen. Bezoekers met de auto die langer in het centrum willen blijven, of werknemers parkeren bij het transferium. Naast de routing is ook een goed parkeerregiem en handhaving daarbij belangrijk.

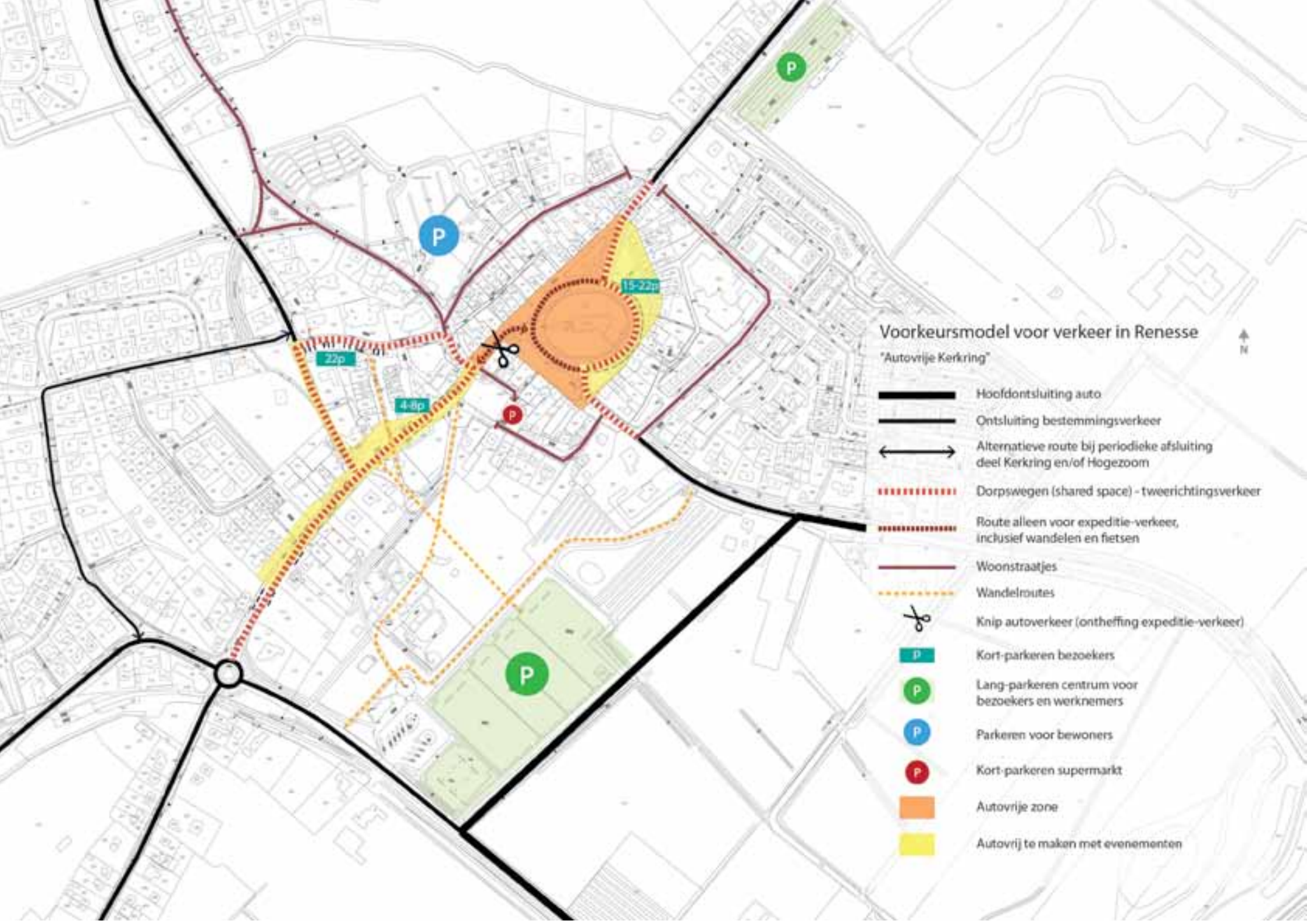
Voor de kerk autovrij dorpsplein

Voor de kerk komt een mooi, autovrij dorpsplein. Hier is alle ruimte voor terrassen, veilig spelen, evenementen, etc. Alleen op specifieke tijden zal er expeditieverkeer moeten zijn, maar dit blijft beperkt tot een aantal gerichte momenten. Voor het autoverkeer ontstaat zo een 'knip', zodat doorgaand verkeer ook echt onmogelijk wordt via Korte Reke naar Lange Reke en Hogezoom. Op die manier wordt het nu zeer onveilige stukje Lange Reke tot aan Oude Moolweg autovrij. Vanaf de Laone en vanuit Renesse Oost kan men nog wel naar de Stoofweg en terug. Om de Laone goed bereikbaar te houden is het dan wel noodzakelijk de

route via de achterzijde van de kerk twee-richtingen te maken door het verwijderen van de parkeerplaatsen. Ook zullen er maatregelen worden genomen in de Mauritsweg, Lindelaan en Wilhelminaweg om sluipverkeer te voorkomen. Dit zal onder andere gedaan worden door deze straatjes eenzijdig bereikbaar en er mooie, rustige woonstraatjes van te maken. De Oude Moolweg wordt voor autoverkeer eenrichtingsverkeer richting het centrum en daarmee een rustige woonstraat en veilige wandel- en fietsroute van en naar het strand.

Shared space op de Hogezoom

De meeste winkels zitten in het gebied waar de Zeeanemoonweg, Oude Moolweg, Hogezoom en Jan van Renesseweg samen komen. Dit gebied blijft bereikbaar voor auto's en er blijven op strategische plekken ook mogelijkheden voor kort parkeren bij de winkels. De openbare ruimte wordt echter in de toekomst stap voor stap 'shared space' ingericht. Dit betekent dat zoals bij een woonerf het trottoir en rijbaan op één niveau liggen en het gehele profiel gebruikt kan



Voorkeursmodel voor verkeer in Renesse

"Autovrije Kerkring"

- Hoofdontsluiting auto
- Ontsluiting bestemmingsverkeer
- Alternatieve route bij periodieke afsluiting deel Kerkring en/of Hogezoom
- Dorpswegen (shared space) - tweerichtingsverkeer
- Route alleen voor expeditie-verkeer, inclusief wandelen en fietsen
- Woonstraatjes
- Wandelroutes
- Knip autoverkeer (onthefving expeditie-verkeer)
- Kort-parkeren bezoekers
- Lang-parkeren centrum voor bezoekers en werknemers
- Parkeren voor bewoners
- Kort-parkeren supermarkt
- Autovrije zone
- Autovrij te maken met evenementen

worden als wandelgebied. De auto kan hier komen, maar is uitdrukkelijk te gast en dient zich aan te passen aan de wandelaars en fietsers. Deze inrichting maakt het mogelijk op drukke momenten, of bij evenementen delen voor autoverkeer af te sluiten en eenvoudig een aantrekkelijk en multifunctioneel verblijfsgebied te maken. Het maakt het dus mogelijk flexibel 'mee te bewegen' met de seizoenen en de drukte in het dorp. Door deze opzet ontstaat meer ruimte voor terrassen, uitstallingen, groen, fietsenstallingen, weekmarkt en verblijfsplekken.

De Jan van Renesseweg blijft via het stukje Hogezoom bereikbaar voor auto's, net als in de huidige situatie. Bij evenementen en tijdelijke afsluiting vindt net als in de huidige situatie de omleiding plaats via de Zeeanemoonweg.

ER WORDT NU AL VEEL GEFIETST, MAAR DE AMBITIE IS NATUURLIJK OM DIT VERDER TE STIMULEREN.

Verkeersveiligheid en fiets-parkeren

De voorgestelde verkeersstructuur maakt het mogelijk om verkeersonveilige plekken die nu in het centrum zijn op een duurzame en goede manier op te lossen. Voorbeelden zijn de kruising van de Oude Moolweg, Lange Reke en Hogezoom, de kruising van de Emmaweg en de Stoofweg en de kruising van de Laone, Lindelaan en Mauritsweg.

In de stapsgewijze uitwerking van de openbare ruimte en verkeersstructuur van het centrum zal ook veel aandacht uitgaan naar het goed faciliteren van het fietsparkeren. Er wordt nu al veel gefietst, maar de ambitie is natuurlijk om dit verder te stimuleren. Door voldoende slim geplaatste fietsenstallingen in en om het centrum te maken, wordt voorkomen dat de openbare ruimte in de toekomst geblokkeerd wordt door wild-parkerende fietsers.



IMPRESSIE KERKING



6.3 Schetsverkenningen belangrijke deelgebieden

1. Centrum

Kerkring

- Samenhangend en groen dorpsplein rond de kerk. Plein als huiskamer van het dorp met een sfeervol, rustig straatbeeld en een authentieke uitstraling van de openbare ruimte en bebouwing.
- Verplaatsen kermis, ontlasten kerkring - meer ruimte voor groen, verblijven, spelen, terrassen, kleinere evenementen, etc.
- Levendige kant met concentratie dag-/avondhoreca, terrassen en dorpsactiviteiten en rustige groene kant met wonen en verblijfsrecreatie. Rond de kerk een mooie, groene kerktuin, met ruimte voor spelen.
- Authentieke sfeer versterken door meer samenhang in luifels en zonneschermen en terughoudend met reclames, toevoegingen aan de gevel en uitstallingen.
- Het deel voor de kerk autovrij maken. Hier meer ruimte maken voor terrassen en dorpsactiviteiten. Oriënteren op de kerktuin.
- Een vlakke pleinvloer, geen vaste obstakels en hoogteverschillen.

huidige situatie





IMPRESSIE HOGEZOOM



huidige situatie

Hogezoom

- Terugbrengen karakteristiek van het levendige groene dorpslint, met kleinschalige, afwisselende bebouwing met aantrekkelijke gevels en een helder, samenhangend straatprofiel.
- Versterken van de levendige mix van winkels, horeca, en centrumfuncties. Inzetten op versterken dag- en avondleven.
- Auto te gast maken (gedeelde ruimte/shared space) en vergroten verblijfskwaliteit. Enkele plekken voor kort-parkeren en gehandicaptenplekken inpassen.
- Groen dorpslint met bomen als drager.
- Inzetten op verbeteren uitstraling van de bebouwing. Beeldkwaliteit gevels, terrassen, buitenruimte en uitstallingen. Onderzoeken uitbreidingsmogelijkheden.
- Behoud, versterk en waar nodig herstel van de kenmerkende afwisselingen van groene voortuinen/stenige stoepen in de vorm van een terras/uitstalling. Streven naar meer samenhang en kwaliteit. Beeldkwaliteitsplan als leidraad.
- Kleinschalige fietsvoorzieningen functioneel en ruimtelijk inpassen.
- Toevoegen uitnodigend en duurzaam straatmeubilair.
- Creëren verschillende kleinere verblijfspleintjes langs/aan het dorpslint (pleintje naast de supermarkt, pleintje begin Oude Moolweg, pleintje kruising Zoom en Zeeanemoonweg) met ruimte voor evenementen en activiteiten.
- Verblijfskwaliteit en groene karakter Zoom versterken.
- Nieuw bebouwingsaccent en pleintje aan de Zeeanemoonweg als beëindiging van de Zoom.



IMPRESSIE WATERMETERPLEIN



huidige situatie

Watermeterplein

- Multifunctioneel ontmoetingsplein met ruimte voor verblijven, terrasjes, activiteiten en evenementen.
- Samenhangend en rustig plein van 'gevel tot gevel', auto te gast.
- Vergroten verblijfskwaliteit.
- Bijzonder waterelement als blikvanger, verzamelpunt, speel- en zitobject, podium voor kunst, concerten of evenementen.
- Toevoegen grote bomen met zitelementen.
- Belangrijke schakel in route naar het strand, Zoom en transferium. Verbeteren vindbaarheid van de 'routes naar zee' en de wandelroutes naar het transferium/gratis parkeren.



	Wandelroutes transferium - centrum			
	Informele wandelroutes			
	VVV experience- en informatiecentrum			
	Ruimte voor nieuwe evenementen			
	Nieuwe ontsluiting transferium			
	Verbeteren uitstraling locatie Grol			
	Ontwikkeling landschappelijke structuur			
	Groen tuin/erf met historische waarde			
	Extensieve verblijfsrecreatie			
	Avontuurlijk spelen			
	Zoeklocatie fietsenstalling centrum			
	Transferium als aantrekkelijke onthaalplek			
	Nieuwe commerciële functies			
				Landschapselementen Duinzoom

2. Omgeving transferium

- Vindbaarheid transferium en gratis parkeren centrum verbeteren vanaf de Recreatieverdeelweg en entrees Renesse opwaarderen.
- Onderzoeken nieuwe auto-ontsluiting van Stoofweg naar parkeerplaats transferium.
- Verbeteren wandelroutes tussen transferium/parkeren en centrum via Dreef en Ecoscope.
- Verdere ontwikkeling van de landschappelijke structuur van groene kamers.
- Ruimte ontwikkelen voor nieuwe, grotere evenementen, naast parkeerplaats. Ruimte maken voor verplaatsing kermis (circa 20.000 m2)
- Inpassingsmogelijkheden onderzoeken voor een mogelijke tweede supermarkt (discounter).
- Verbeteren uitstraling locatie Grol. Nieuwe ontwikkelingen langs de Stoofweg moeten passen in de dorpse maat, schaal en karakteristieken van het lint.
- Het landschap toegankelijk maken door het toevoegen van informele padenstructuren (wandelpad naar Renesse-oost).
- Transferium ontwikkelen tot aantrekkelijke onthaalplek en overstap op verschillende duurzame en alternatieve vervoersmodaliteiten, zoals verhuur van (elektrische) fietsen, Segways, een laadstation voor elektrisch vervoer, etc.



IMPRESSIE ECOSCOPE

Dorpstuin omgeving Dreef

- Realisatie directe, aantrekkelijke en veilige wandel/ en fietsroute tussen parkeren en centrum.
- Toevoegen extensieve verblijfsrecreatie.
- behouden en opknappen groene en historische waarde tuin/erf .



Dorpstuin omgeving Ecoscope

- Creëren aantrekkelijke, openbare en levendige wandelroute tussen transferium en centrum via Ecosope.
- Onderzoek VVV naar realisatie van een top A-locatie; experience- en informatiecentrum voor Schouwen-Duiveland, met educatie, cultuur, ecologie en speelmogelijkheden.
- Uitstraling en gebruikskwaliteit groene dorpstuin verbeteren met karakteristieke landschapselementen duinzoo (boomgaard, eetbare tuinen, pluktuinen, etc.).
- Levendigheid vergroten door toevoegen nieuwe commerciële functies, bijvoorbeeld dag-/avondhoreca, verkoop streekproducten, verhuurmogelijkheden, etc .
- Activiteiten in dorpstuin toevoegen, zoals avontuurlijk spelen.
- Onderzoeken mogelijkheden inpassen fietsenstalling voor het centrum.



huidige situatie

IMPRESSIE JAN VAN RENESSEWEG





3. Jan van Renesseweg, Oude Moolweg en strandovergang

- Verbeteren uitstraling en vindbaarheid van strandroutes naar zee. 'Poort naar het strand' markeren in het centrum.
- Routes aantrekkelijker en veiliger maken voor wandelaars en fietsers.
- Vanzelfsprekende en herkenbare inrichting strandroutes vanaf het centrum tot aan zee. Onder andere versterken van de continuïteit van de strandroute op de kruising met de Zeeanemoonweg. Begeleiden Jan van Renesseweg met banieren en 'strandpaaltjes'.
- Nieuwe alternatieve en avontuurlijke belevingsroute naar zee toevoegen (spannend schelpenpad) parallel aan de Jan van Renesseweg met diverse speel- en sportelementen. Deze vormen 'stepping stones' naar het strand.
- De doorsnijding en de verscheidenheid aan landschappen beleefbaar maken langs de route.
- Kruising met de duinwatering beleefbaar maken (spannende doorzichten, avontuurlijk spelen, verblijfsplek aan het water).
- De mooiste strandopgang van Nederland realiseren; aankomstplein strandroutes als Duinplein ontwikkelen met bijzonder attractief object als blikvanger, speel- en ontmoetingsplek.
- Toevoegen goede faciliteiten voor fietsers en wandelaars, zoals zitgelegenheid, fietsenstalling, toiletten, etc.
- Creëren uitzichtpunt in de duinen



huidige situatie Duinplein

IMPRESSIE DUINPLEIN

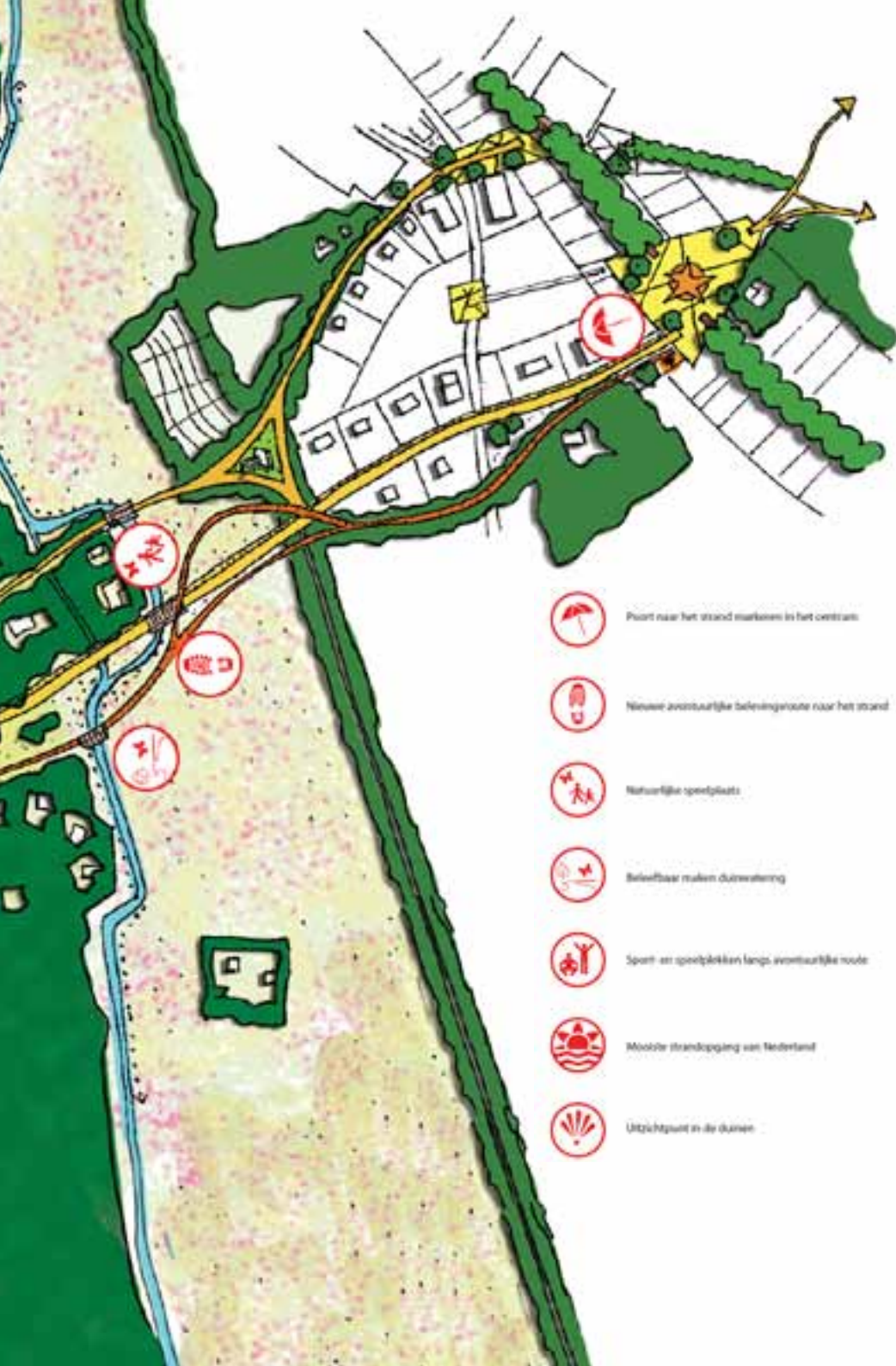




huidige situatie

IMPRESSIE STANDOPGANG





4. Omgeving Vroonweg, Strandkerk en Bonafide/ De Karavaan

Verbeteren infrastructuur langs de Vroonweg, Kabbelaarsweg en Hoogenboomlaan, met focus op verkeersveiligheid. Er zijn nu onder meer twee onoverzichtelijke bochten naar en van de Kabbelaarsweg met overstekende fietsers en wandelaars en zwaar vrachtverkeer. Doel van de herinrichting is zoveel mogelijk scheiden van langzaam en gemotoriseerd verkeer.

- Herontwikkeling locatie Strandkerk (mogelijk deels gebruiken voor herinrichting infrastructuur)
- Herontwikkeling hotel door exploitant: in beginsel uitbreiding met upgrading (wellicht deels op gronden Strandkerk)
- Herontwikkeling campings De Karavaan en Bonafide
- Landschappelijk aantrekkelijke entrees voor Vroongronden en Oosterban.

Deze ontwikkelingen worden zoveel mogelijk integraal opgepakt.







VAN VISIE NAAR UITVOERING

07



7.1 Korte termijn en lange termijn

Voor de uitvoering van het Masterplan is een gezamenlijke inspanning nodig van de ondernemers, de bewoners, instellingen, marktpartijen, andere overheden, de gemeente, etc. Alleen met een gezamenlijke inspanning en verantwoordelijkheid van al deze partijen slagen we erin het Masterplan succesvol tot uitvoering te brengen. Niet alles kan in één keer uitgevoerd worden. Daarom maken we bij de uitvoering van het Masterplan onderscheid tussen de korte en langere termijn:

- Korte termijn: binnen één tot 5 jaar na vaststelling van het Masterplan. Voor de korte termijn benoemen we een aantal sleutelprojecten die een belangrijke bijdrage leveren aan de richting die we bepalen in het Masterplan, die prioriteit hebben en waarvan de betrokken partijen en verantwoordelijken duidelijk zijn en zicht is op beschikbaarheid van budgetten.
- Langere termijn: tussen 5 en 30 jaar na vaststelling. Voor de projecten voor de langere termijn geldt dat nu nog niet inzichtelijk is welke exacte kosten de projecten met zich meedragen en welke partijen bij deze projecten een rol of verantwoordelijkheid hebben. Voor de uitvoering zullen we gezamenlijk op zoek gaan naar budgetten in de vorm van subsidies, bijdragen van derden of andere vormen van financiële middelen.

Op basis daarvan wordt bepaald welke kansen op uitvoering er zijn, welke partijen een rol en verantwoordelijkheid hebben en welke budgetten beschikbaar zijn.

7.2 Met een gezamenlijke inspanning stap voor stap in de goede richting

Renesse heeft behoefte aan een grote stap voorwaarts, een krachtige impuls in de kwaliteit en uitstraling van het dorp om ook in de toekomst leefbaar te blijven voor haar bewoners en aantrekkelijk voor haar bezoekers. Er zijn de komende jaren bijvoorbeeld investeringen noodzakelijk in de verkeersstructuur, de openbare ruimte, de uitstraling van de bebouwing, de landschapsonwikkeling, het behouden en verbeteren van maatschappelijke voorzieningen en beheer/veiligheid. Dat zijn natuurlijk niet alleen investeringen van de gemeente Schouwen- Duiveland, maar ook van ondernemers, bewoners, de Stichting Renesse, 'Europa', ontwikkelende partijen, maatschappelijke organisaties worden investering in tijd en geld verwacht.

Het Masterplan Renesse beschrijft de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van Renesse voor de komende 20 jaar. Het zet de lange lijnen uit, die als leidraad dienen voor de geleidelijke en gezamenlijke opwaardering en verbetering van het dorp.

Het is zoals al eerder meegegeven onmogelijk de beschreven ambities en ontwikkelingsrichting in één keer te realiseren. Daar zijn nu de middelen niet voor bij alle betrokkenen. Renesse heeft bovendien niet één eigenaar, maar is van iedereen in het dorp. Het dorp heeft vele gezichten en vele belangen. Het is dan ook niet wenselijk om in één slag een nieuwe Renesse 'uit de grond te stampen'. Een organische ontwikkeling past veel beter bij Renesse, voortbordurend op de huidige kwaliteiten van het dorp. Het is een ontwikkelingsstrategie die bovendien veel toekomstgerichter en duurzamer is, aangezien deze zich niet eenzijdig

richt op de inzichten van vandaag, maar steeds inspeelt op actuele kansen en mogelijkheden in de toekomst.

Renesse zal zich stap voor stap moeten ontwikkelen als zich kansen voordoen. Initiatieven van ondernemers en bewoners, vastgoedontwikkelingen, groot onderhoud van de openbare ruimte en water- en natuurontwikkelingen worden aangegrepen om met het Masterplan als kompas steeds een stapje in de goede richting te zetten. De ontwikkeling van Renesse wordt zoals gezegd een gezamenlijke inspanning van alle betrokkenen. Het Masterplan geeft daarbij inspiratie en richting.

7.3 Flexibiliteit

Om die reden moet het Masterplan ook niet gezien worden als een keurslijf. Binnen de grote lijnen moeten alle betrokkenen de ruimte behouden om in te kunnen spelen op onverwachte kansen en nieuwe ideeën en inzichten tijdens de stapsgewijze uitwerking en realisatie. Ondernemers, bewoners en gemeente krijgen de ruimte om naar eigen inzicht de lange lijnen in te kleuren en de ambities voor Renesse handen en voeten te geven.

De insteek daarbij is dat iedere stap zoveel mogelijk een afgerond geheel is en een aanzet vormt voor verdere investeringen en ontwikkelingen.

7.4 Samenhang en samenwerken

In dat proces heeft Renesse grote behoefte aan samenhang tussen verschillende ontwikkelingen en samenwerking tussen partijen en initiatiefnemers. Het ad hoc ontwikkelen levert vaak niet de noodzakelijke kwaliteitsslag op en in sommige gevallen houden individuele ontwikkelingen elkaar ook in de tang, of zitten deze elkaar zelfs in de weg. In een tijd waarin de bomen niet meer tot in de hemel groeien, bieden samenwerking en afstemming bovendien de beste mogelijkheden om echte meerwaarde te creëren ($1 + 1 = 3$).

De gemeente onderkent dat daar een belangrijke rol voor haar is weggelegd. Zij zal de komende jaren als regisseur optreden en actief op zoek gaan naar het creëren en bewaken van samenhang en samenwerking rondom lopende (en toekomstige) ontwikkelingen en initiatieven. Voor de ruimtelijke samenhang is het Masterplan het vertrekpunt. Deze zal waar nodig verder worden uitgewerkt in beeldkwaliteitsplannen en/of uitwerkingsplannen.

DE GEMEENTE NEEMT DAARBIJ HET VOORTOUW MET INVESTERINGEN IN DE OPENBARE RUIMTE EN GAAT ACTIEF OP ZOEK NAAR MEDEWERKING VAN ANDERE STAKEHOLDERS EN TE KOPPELEN INVESTERINGEN EN ONTWIKKELINGEN VAN ONDERNEMERS, BEWONERS, GRONDEIGENAREN, INSTELLINGEN, ONTWIKKELAARS, HOGERE OVERHEDEN, ETC.

7.5 Versnelling in de opwaardering

De insteek van de gemeente is om niet te wachten op initiatieven, maar juist nu het momentum rondom het Masterplan te gebruiken om een verdere versnelling te bewerkstelligen in de opwaardering van Renesse. De gemeente neemt daarbij het voortouw en zal als aanjager en kwartiermaker functioneren. Dit doet zij door actief in gesprek te gaan met grondeigenaren en stakeholders op en rondom de belangrijke transformatielocaties, om daar initiatieven van de grond te krijgen en kansrijke ontwikkelingen te koppelen. Daar ligt nadrukkelijk ook een verantwoordelijkheid voor ondernemers, bewoners en ontwikkelende partijen. De gemeente kan en wil niet alleen de kar trekken en zal bij het wel of niet opstarten van projecten in de openbare ruimte ook mee laten wegen of particuliere initiatieven kunnen aanhaken en de ruimtelijke kwaliteit integraal kan worden verbeterd (openbare ruimte en vastgoed).

De gemeente investeert daarbij gericht in het opwaarderen van de kwaliteit van de openbare ruimte, waarbij het zwaartepunt zal liggen in het centrum en bij de Jan van Renesseweg en bijbehorende strandovergang. Ook noodzakelijke verbeteringen daarbuiten worden niet vergeten.

De investeringen in de openbare ruimte worden zoveel mogelijk gekoppeld aan het verbeteren van de uitstraling en beeldkwaliteit van de aanliggende panden, tuinen, terrassen/uitstallingen en landschappen.

7.6 Rolverdeling

Rol van de gemeente: regisseur

De gemeente creëert en bewaakt de samenhang, stuurt op kwaliteit en waar dat mogelijk is op compactheid van het voorzieningencentrum. Middelen: beeldkwaliteitsplan, bestemmingsplan, etc. De bestuurlijke opdrachtgever is de bestuurlijke regisseur.

Rol gemeente: aanjager/kwartiermaker

De gemeente gaat proactief in gesprek met eigenaren en stakeholders van de belangrijke transformatielocaties om initiatieven af te stemmen en van de grond te krijgen (kwartier maken). De gemeente neemt daarbij het voortouw met investeringen in de openbare ruimte en gaat actief op zoek naar medewerking van andere stakeholders en te koppelen investeringen en ontwikkelingen van ondernemers, bewoners, grondeigenaren, instellingen, ontwikkelaars, hogere overheden, etc. Waar mogelijk worden gelijktijdig procedures en werkzaamheden uitgevoerd en op elkaar afgestemd.

Dat gebeurt in principe op basis van vertrouwen, door het enthousiasmeren van betrokkenen en door het actief zoeken naar kruisbestuiving en nieuwe kansen door samenwerking. De gemeente gaat echter ook borgen dat zij het kostenverhaal kan toepassen als dat noodzakelijk/realistisch is. Verder gaat de gemeente een fonds opzetten, waaruit investeringen in de buitenruimte op de (middel) lange termijn gefinancierd kunnen worden. Daarin kunnen 'bijdragen ruimtelijke ontwikkelingen' worden gestort bij winstgevendende ontwikkelingen in de toekomst, welke profiteren van de gegenereerde waardevermeerdering in het dorp.

Tenslotte kan de gemeente, indien noodzakelijk, een actieve grondpolitiek voeren door op strategische locaties gronden te verwerven. Daarvoor moet dan wel een goede titel zijn, bijvoorbeeld sanering, veiligheid, bedrijfsverplaatsingen, het aanleggen van verkeersverbindingen of afronding van de openbare ruimte. Leidraad voor de grondpolitiek is het gemeentelijk grondbeleid.

Rol van de gemeente: faciliteren

Deze rol neemt de gemeente aan bij wat kleinere projecten of initiatieven die door de afdeling Ruimte en Milieu worden afgehandeld: vaststellen van het planologisch kader en verlenen van (omgevings)vergunningen. Het is niet wenselijk om het totale bestemmingsplan voor Renesse nu al af te stemmen op alle ambities, want het is nog onvoldoende duidelijk welke initiatieven daadwerke-



lijk gerealiseerd worden. De gemeente faciliteert door bestemmingsplannen per initiatief aan te passen en zoveel mogelijk mee te denken in mogelijkheden in plaats van beperkingen, rekening houdend met de doelstellingen en ambities in het Masterplan en de wet- en regelgeving.

Verder kan de faciliterende rol worden vormgegeven door initiatiefnemers te wijzen op subsidie en andere financieringsbronnen.

Rol ondernemers en bewoners

De gemeente gaat ervan uit dat ook ondernemers, bewoners en andere belanghebbenden proactief met initiatieven komen en ontwikkelingen van de grond brengen die de opwaardering van Renesse helpen vorm te geven en het dorp naar een hoger plan brengen.

De gemeente investeert in de openbare ruimte, voor het overige kijken we naar (co)financiering binnen subsidietrajecten, proberen we werk met werk te maken en betrekken we ontwikkelende marktpartijen. De verantwoordelijkheid voor de noodzakelijke investeringen in de (uitstraling en functionaliteit) van panden en private buitenruimten ligt derhalve bij de eigenaren. Daarnaast hebben ondernemers en bewoners een belangrijke verantwoordelijkheid in het realiseren van een levendig en leefbaar dorp (organiseren activiteiten en evenementen, ondersteunen sociaal-maatschappelijke initiatieven, winkels en horeca jaar rond open, etc.) Voor de gemeente kan een bijdrage liggen in het planologisch aantrekkelijk maken voor ondernemers om te investeren in het centrum en het buitengebied van Renesse. In het geval van private ontwikkelingen die in het verlengde liggen van het Masterplan zal de gemeente faciliteren.

Rol hogere overheden en kennisinstellingen

Bij het opstellen van het Masterplan hebben ook andere overheden, maatschappelijke instellingen en kennisinstellingen een belangrijke rol gespeeld. Hun rol is niet voorbij als het Masterplan is vastgesteld. Zij kunnen het proces van opwaardering en verdere ontwikkeling van Renesse ondersteunen met kennis, initiatieven en middelen.

7.7 Maatschappelijke doelen

Iedereen in en om Renesse heeft zijn eigen verantwoordelijkheid in het verder ontwikkelen van Renesse als aantrekkelijke en uitnodigende woon- en badplaats.

De gemeente kiest de rol van regisseur en aanjager/kwartiermaker in dat proces om de volgende redenen:

- De gemeente staat voor het algemene belang en moet een evenwicht vinden tussen individuele belangen en het algemene belang, sturend op duurzame kwaliteit en samenhang.
- De openbare ruimte en het verkeer zijn kansrijk als aanjager voor nieuwe ontwikkelingen en rondom inrichtingsplannen openbare ruimte liggen veel mogelijkheden om particuliere initiatieven, vastgoedontwikkelingen en gevel-verbeteringen aan te haken.
- De gemeente is een belangrijke grondeigenaar in Renesse (openbare ruimte) en bereid tot investeringen. Zij is bovendien een handige partij om externe budgetten zoals 'Gelden Procesafspraken Maasvlakte 2 en subsidies aan te spreken. De gemeente is bovendien een vanzelfsprekende gesprekspartner voor potentiële investeerders als de Stichting Renesse.
- De gemeente heeft een rol als bewaker van de lange lijnen en het maatschappelijk belang. Met de opwaardering en verdere ontwikkeling van Renesse worden een aantal maatschappelijke doelen gediend:

Belangrijke maatschappelijke doelen:

- Impuls geven aan het toerisme op de Kop van Schouwen. Dit is een belangrijke economische factor en een bron van werkgelegenheid. Renesse speelt daarin een prominente rol, als badplaats en bruisend hart van de Kop van Schouwen. De opwaardering en transformatie van Renesse heeft daarmee bijvoorbeeld ook een toegevoegde waarde voor de watersport rondom de Brouwersdam, de rustige verblijfsrecreatie in Burgh-Haamstede en de natuur- en cultuurbezoekers op de Kop van Schouwen.

- Leefbaarheid op de Kop van Schouwen. Maatschappelijke voorzieningen in veel kleinere dorpen staan onder druk en de vergrijzing en ontgroening brengt juist extra vraag vanuit de samenleving met zich mee. Renesse trekt jongeren en ondernemers die een belangrijke bijdrage (kunnen) leveren aan het in stand houden van een sterke sociale cohesie, maatschappelijke voorzieningen, verenigingsleven en burger-participatie. Het is daarbij belangrijk een zorgvuldig evenwicht te bewaren tussen leefbaarheid en de rol als bruisende toeristenplaats.
- Renesse en omgeving is een zeer waardevol gebied, als het om natuur, water, landschap, cultuurhistorie gaat. Deze collectieve waarden moeten we zorgvuldig mee omgaan en niet alleen koesteren en verbeteren, maar vooral ook een duurzame nieuwe betekenis geven, zodat het voor toekomstige generaties net zo veel waarde kan hebben.

7.8 Handvaten bij werkwijze gemeente

De gemeente zal bij de stapsgewijze opwaardering en verdere ontwikkeling van Renesse de volgende handvaten gebruiken:

- Geen wish-full thinking, daar zijn genoeg voorbeelden van in Nederland. De gemeente blijft ook niet stilzitten, maar kiest in het verlengde van het Masterplan voor een voortvarende ontwikkelingsstrategie met overzichtelijke risico's.
- Realisme en zorgvuldig met geld en tijd. Alleen kansrijke projecten krijgen de volle aandacht. Dat voorkomt dat te veel energie gaat zitten in projecten die mogelijk wel interessant zijn voor Renesse, maar in de praktijk (op korte termijn) niet tot uitvoering komen. Door aan de voorkant een goede inschatting te maken van de haalbaarheid (maatschappelijk, financieel, technisch, beleidsmatig, etc.) van initiatieven wordt 'verspilling' van ambtelijke en maatschappelijke capaciteit voorkomen.
- Prioriteiten stellen; niet alles in één keer, maar heldere keuzes maken op basis van het Masterplan waar je wilt starten en wat je voorlopig nog even hand-

haaft. Er is (voorlopig) geen markt voor grote ontwikkelingen, de gemeente kiest derhalve voor een overzichtelijk aantal prominente plekken om de opwaardering van Renesse een vliegende start te geven. Prioriteiten stellen geldt overigens niet alleen in Renesse zelf, maar voor de gehele gemeente en zelfs de regio. De gemeente kiest ervoor om woningen en detailhandel, horeca en maatschappelijke voorzieningen zoveel mogelijk in en direct om het centrum te concentreren om de levendigheid en samenhang zo groot mogelijk te maken. Zij zal ook 'nee' durven zeggen op andere plekken. Daarmee wordt concurrentie voorkomen van plekken waar dorp en gemeente als geheel er minder profijt van hebben.

- Voorwaardelijke investeringen; de gemeente investeert gericht in sleutelprojecten om de opwaardering en transformatie op gang te brengen en gebruikt deze investeringen zoveel mogelijk om ook andere partijen te bewegen tot investeren van geld en/of tijd, bijvoorbeeld in de uitstraling van de gevel of het terras, in evenementen of in maatschappelijke initiatieven.
- De gemeente stimuleert marktpartijen en eigenaren om zelf ontwikkelingen op te pakken. Voor de locaties waar renovatie of herontwikkeling gewenst is en die niet in eigendom zijn van de gemeente kiest zij een enthousiasmerende houding, stimuleert, faciliteert en begeleidt. Stilzitten is geen optie, dan gebeurt er niets. Een snelle en consequente behandeling van initiatieven is een belangrijke randvoorwaarde om enthousiasme te creëren binnen het dorp. En mogelijk nog belangrijker, daarin geen heldere lijn trekken kost ook de gemeente geld. Zorgvuldig handelen vergroot de kansen en mogelijkheden voor het koppelen van ontwikkelingen en investeringen en het stimuleren van particulier initiatief aanzienlijk.
- Komen er initiatieven voor locaties in Renesse waar op voorhand geen prioriteiten zijn gesteld; uiteraard werkt de gemeente mee als de plannen in het verlengde liggen van het Masterplan. De gemeente doet in principe echter op korte en middellange termijn geen grote investeringen in deze gebieden.
- De gemeente zal kritisch zijn als het om kwaliteit gaat, ook in deze lastige tijd. Beter is om niets te doen, dan om barrières op te werpen voor ontwik-

kelingen die je in de toekomst graag zou willen. De gemeente koestert de unieke (potentiële) kwaliteiten die samenkomen in Renesse.

- De start is in en rondom het centrum; hier profiteren de meeste mensen van, hier zijn de opgaven het grootst en hier zijn investeringen het meest effectief. Een aantrekkelijk, bruisend en goed functionerend dorpshart voor Renesse is het ultieme vliegwiel voor de toekomstige ontwikkeling van het dorp.

7.9 Organisatie uitwerking Masterplan

Het Masterplan Renesse is tot stand gekomen door een hechte samenwerking van een enthousiaste groep belanghebbenden en belangstellenden, van bewoner tot kennisinstelling en van ondernemer tot gemeente. De betrokken partijen voelen in het verlengde daarvan een grote verantwoordelijkheid om het Masterplan stap voor stap tot uitvoering te brengen en de ambities en opgaven uit het toekomstperspectief werkelijkheid te laten worden. Realisme staat daarbij centraal.

Dit vraagt om duidelijke afspraken van en met de betrokken partijen. Om uitvoering te geven aan het Masterplan moet er een uitvoeringsorganisatie worden opgericht, waarbij we zoveel mogelijk aansluiten bij de structuur, die ook rondom het Masterplan is gebruikt. We kiezen voor een programmatische aanpak.

Er is een **programmeamteam**, dat de (vier) ambities en samenhang van alle projecten in en rond Renesse stuurt en bewaakt. Dit team wordt als volgt vorm gegeven:

- Algeheel projectleider gemeente
- Betrokken projectleiders gemeente
- Lid OVR
- Lid Dorpsraad

Daarnaast moet er ook een **stuurgroep** zijn die de uitvoering van het totale Masterplan Renesse bewaakt:

- Algeheel projectleider gemeente
- Ambtelijk opdrachtgever gemeente
- Bestuurlijk opdrachtgever gemeente
- Voorzitter OVR
- Voorzitter Dorpsraad

In de projectenlijst staan de concrete projecten, plannen en maatschappelijke activiteiten. Er zijn verschillende niveaus (gemeentelijke projecten, publiek/private projecten, private projecten en plannen die 'in de lijn' opgepakt worden). Per project moet worden beoordeeld wat de beste projectorganisatie is, maar hieronder volgt een richtlijn:

Gemeentelijke projecten (voornamelijk inrichting openbare ruimte):

- Projectleider gemeente
- Diverse disciplines gemeente
- Bestuurslid OVR
- Bestuurslid Dorpsraad
- Afvaardiging deelgebied (1)
- Afvaardiging deelgebied (2)
- Afvaardiging deelgebied (3)

Private projecten:

- Projectleider gemeente
- Diverse disciplines gemeente
- Vertegenwoordiging initiatiefnemer
- Bestuurslid OVR/Dorpsraad (optioneel en afhankelijk van onderwerp)

Of er sprake is van een 'project' moet worden beoordeeld aan de hand van de inhoud en strekking van het initiatief. Per project kan de exacte invulling van de projectgroep worden vormgegeven. Is er geen sprake van een 'project', dan

wordt een verzoek/aanvraag afgehandeld binnen de afdeling Ruimte en Milieu ('de lijn') via een principeverzoek en/of wijziging bestemmingsplan en/of aanvraag omgevingsvergunning. In dergelijke gevallen wordt de projectleider Masterplan Renesse altijd geraadpleegd.

De projectgroep heeft de taak plannen uit te werken en de stuurgroep neemt uiteindelijk een besluit over (een fase van) de voorbereiding/uitvoering van het project.

Uiteindelijk zijn het college en de raad (o.a. in geval van vaststelling van het bestemmingsplan en benodigde financiering boven bepaalde bedragen) bevoegd besluit te nemen.

Iedereen, van bewoner tot ondernemer, is ambassadeur van het Masterplan Renesse. De bestuurlijk opdrachtgever heeft tevens de rol van 'hoofdambassadeur', samen met de kernbestuurder (in dit geval de burgemeester). De bestuurlijk opdrachtgever en kernbestuurder lobbyen voor cofinanciering bij andere overheden, promoten het dorp, Masterplan en de projecten en proberen nieuwe ontwikkelaars aan te trekken.

In het geval van gemeentelijke projecten wordt op voorhand altijd de mogelijkheid van cofinanciering onderzocht, al dan niet via (Europese) subsidies. Ook voor private projecten zijn subsidies beschikbaar, maar deze moeten door de initiatiefnemer aangevraagd worden. Er is een subsidieambtenaar bij de uitvoering van het Masterplan Renesse betrokken om adequaat, efficiënt en tijdig in te spelen op subsidiemogelijkheden.

Verder willen we graag een 'Gebiedscoalitie' oprichten die de rol van klankbordgroep vervuld. Drie maal per jaar wordt deze bij elkaar geroepen om enerzijds de voortgang van het Masterplan te monitoren (betrekken bij de jaarlijkse voortgangsrapportage) en anderzijds input te leveren voor lopende projecten vanuit de betrokken partij. Dezelfde partijen die participeren in de 'klankbordgroep

extern' zijn lid van deze coalitie. De Gebiedscoalitie heeft een signalerende functie en is belangrijk om de dialoog en samenwerking, die door het Masterplan Renesse tot stand is gekomen, voort te zetten.

7.10 Communicatie in het vervolg

Wat willen we bereiken?

Het is belangrijk om de energie die in het dorp is ontstaan rondom de ontwikkeling van het Masterplan vast te houden. Tenslotte willen we de koers die is uitgedacht ook realiseren. In de communicatie is het behouden van betrokkenheid onder alle doelgroepen de sleutel tot succes. Veel mensen hebben van het Masterplan gehoord en er zelfs over meegedacht. Derde partijen moeten vooral door ons, de gemeente, op de hoogte gehouden worden en geïnspireerd blijven. Daarom is het van groot belang om de algemene projectcommunicatie te behouden.

Wat gaan we daarvoor doen?

De doelgroepen

Intern:

Primaire doelgroepen

- Gemeenteraad
- College van B&W. In het bijzonder de verantwoordelijk portefeuillehouder en kernbestuurder
- Medewerkers gemeente Schouwen-Duiveland die door hun werkveld aan Renesse verbonden zijn.

Extern:

Primaire doelgroepen

- Stuurgroep
- Projectgroep

- Gebiedscoalitie
- Bewoners
- Ondernemers
- Recreanten
- Gevestigde potentiële investeerders (marktpartijen)

Secundaire doelgroepen

- Nieuwe potentiële investeerders (marktpartijen)

Communicatiestrategie:

De strategie richt zich op het overdragen van kennis, levend houden en het realiseren van het Masterplan Renesse. Dit willen we doen op een manier waarmee we doelgroepen inspireren, motiveren, stimuleren en blijven mobiliseren.

De communicatie over de afzonderlijke projecten die onder het Masterplan worden uitgevoerd gebeurt vanuit de projecten zelf, maar komt op hoofdlijnen wel terug in de algemene projectcommunicatie.

Middelen intern:

Gemeenteraad en B&W: worden jaarlijks bijgepraat via een informatiebijeenkomst. De basis hiervoor vormen de halfjaarlijkse voortgangsrapportages. De uitwerking kan verschillend zijn, bijvoorbeeld een rondleiding in het dorp, een visuele presentatie of een beschrijvende rapportage.

Medewerkers:

Vanuit het programma Renesse organiseren we minimaal 2x per jaar een lunchbijeenkomst waarin we iedereen die een actieve rol heeft in de ontwikkeling van de toekomst van Renesse bijpraten. Op deze manier proberen we ook de integraliteit te bewaken.

Middelen extern:

Voor het warm houden van het Masterplan, het delen van succesverhalen en het verbinden van en mobiliseren van partijen organiseren we (gemeente, OVR en Dorpsraad) jaarlijks een mijlpaalviering/netwerkbijeenkomst. De

toekomstplannen en mijlpalen komen op een inspirerende manier aan de orde. Op deze manier willen we ervoor zorgen dat de visie levend blijft en Renesse trots is op wat ze bereikt heeft. Ook moet dit evenement ervoor zorgen dat de motivatie blijft en aanwezigen inspireren om aan de slag te blijven.

- 2x per jaar wordt er een digitale nieuwsbrief uitgegeven over de voortgang rondom het Masterplan Renesse
- We zorgen voor een kort en krachtig en visueel inspiratieverhaal over het toekomstperspectief dat de "hoofd" ambassadeurs kunnen gebruiken in hun contacten naar buiten, bijvoorbeeld voor het aantrekken van nieuwe investeerders, subsidierelaties etc.
- We zorgen dat de toekomstvisie continu zichtbaar is in het dorp, door op zichtbare plaatsen borden met het nieuwe Renesse neer te zetten.
- De werkzaamheden die in het kader van het Masterplan worden uitgevoerd maken we zichtbaar door bij de werkzaamheden een bord of iets dergelijks te plaatsen met tekst als: "Hier wordt gewerkt aan de toekomst van Renesse".

7.11 Eerste aanzet prioritering en fasering

Na vaststelling van de beschikbare uitvoeringsbudgetten zal de prioritering van de projecten in Renesse nader worden uitgewerkt, waarbij de projecten met het grootste maatschappelijk rendement en de grootste ruimtelijke kwaliteitswinst de hoogste prioriteit krijgen. Daarbij zal ook de haalbaarheid (maatschappelijk, financieel, technisch, beleidsmatig, etc.) nadrukkelijk meewegen. Een integrale opwaardering van zowel openbare ruimte als omliggende gevels, erfafscheidingen, terrassen en/of uitstallingen heeft daarbij uiteraard de voorkeur.

In het kader van dit Masterplan heeft reeds een eerste gezamenlijke beoordeling plaatsgevonden van de opgaven in Renesse. Prioriteit wordt gegeven aan ontwikkelingen met een naar verwachting groot 'vliegwieleffect' voor de verdere ontwikkeling van Renesse en voor het stimuleren van investeringen.

1. **Jan van Renesseweg en strandovergang:** dé kans om de onderscheidende kernkwaliteiten van Renesse (strand, centrum en landschap) een impuls te geven én te verknopen. Het opwaarderen van de Jan van Renesseweg en strandopgang is de mogelijkheid om Renesse als aantrekkelijke en veelzijdige badplaats met één beweging op de kaart te zetten.

Opgaven: openbare ruimte en strandopgang

2. **Omgeving transferium en de dorps tuin:** randvoorwaardelijk voor de opwaardering van het centrum is een snelle en aantrekkelijke entree vanaf het transferium via de dorps tuin. Een levendige, directe wandelverbinding maakt het verbeteren van de verkeerssituatie in het centrum mogelijk. Deze plek is bovendien belangrijk als eerste indruk van Renesse en biedt kansen voor sociaal-maatschappelijke opgaven, natuureducatie en spelen.

Opgaven: openbare ruimte, landschapsontwikkeling, verplaatsing kermis/ evenemententerrein en herontwikkeling Ecoscoop en locatie De Dreef.

3. **Opknappen centrum:** hier profiteert iedereen van (bewoners, ondernemers en bezoekers) en het zijn ontwikkelingen die zeer zichtbaar zijn. Het centrum is nu erg verrommeld, maar tegelijk één van de onderscheidende kernkwaliteiten van Renesse. Er is nu bovendien een actuele noodzaak in verband met een snel veranderend bezoekers publiek en ook voor de sociale cohesie in het dorp en de leefbaarheid (maatschappelijke voorzieningen/ ontmoeting) is het centrum van groot belang. Hier valt veel te winnen. Zonder de inbreng van ondernemers, eigenaren en andere stakeholders komt echter niets van de grond. Samenwerking is hier cruciaal.

Opgaven: verkeersstructuur, openbare ruimte, uitstraling bebouwing, activiteiten en evenementen, herontwikkeling verschillende locaties.

4. **Omgeving Vroonweg:** hier komen verschillende urgente opgaven samen, zoals het verbeteren van de verkeersveiligheid op de kruising van langs de Vroonweg, Kabbelaarsweg en Hoogenboomlaan, de herontwikkeling van camping De Karavaan en Bonafide, opwaardering van het Arc-hotel en de gewenste sloop van de nu zeer vervallen Strandkerk. Deze plek vormt bovendien een belangrijke schakel tussen landschap en dorp en tussen centrum en Renesse West.

Opgaven: openbare ruimte, landschapsontwikkeling, herontwikkeling hotel, camping en locatie strandkerk

Quickwin

Parallel aan het opstellen van het Masterplan in 2015 heeft als quickwin reeds een opwaardering van de Stoofweg en de beide rotondes aan de Recreatieverdeelweg plaatsgevonden.



Schets en foto van quickwin opwaardering rotondes

7.12 Vingeroefeningen kosten en opbrengsten

Om gevoel te krijgen bij noodzakelijke investeringen in Renesse en om de ontwikkelmogelijkheden voor de korte termijn te kunnen bepalen, is een globale vingeroefening gedaan naar de kosten en opbrengsten van een aantal belangrijke herontwikkelingslocaties in het centrum. Op basis daarvan is geprobeerd een evenwichtig ontwikkelingsprogramma te bepalen dat zowel ruimtelijk-functioneel passend is, als de herontwikkeling financieel-economisch realistisch maakt.

Per bestaande kavel of overzichtelijke cluster van kavels is gekeken naar kosten (verwerving op basis factor WOZ-waarde, sloop, bouwrijp maken, planontwikkeling) en opbrengsten (indicatieve gemiddelde opbrengsten per m2 verhuurbaar vloeroppervlakte). Uiteraard zijn daarbij de nodige aannames gedaan en zit er derhalve nog de nodige onzekerheid in, maar het geeft een aardig beeld van de potenties van aan aantal herontwikkelingslocaties in het centrum.

Voor de belangrijke centrumlocaties waar al initiatieven lagen, hebben gesprekken plaatsgevonden met de initiatiefnemers en eigenaren. Op basis daarvan is een indicatie bepaald voor het gewenste programma.

De insteek daarbij is om nieuwe woningen en nieuwe ontwikkelingen van horeca, maatschappelijke voorzieningen en eventueel detailhandel zoveel mogelijk in het centrum te concentreren. Hier is de synergie met bestaande voorzieningen het grootst en kunnen tegelijkertijd nieuwe ontwikkelingen bijdragen aan de belangrijke opwaardering van het centrum. Om die reden zijn locaties wat verder buiten het centrum in deze exercitie vooralsnog buiten beschouwing gelaten.

Daarnaast is een vingeroefening gedaan naar de kosten van de herinrichting van de belangrijke openbare ruimten. Er zijn steeds drie scenario's uitgewerkt, variërend tussen een kleinschalige opwaardering en een volledige en hoogwaardige herinrichting van de openbare ruimte. De verkenning geeft een gevoel van de

bandbreedte aan investeringen die noodzakelijk zijn om de openbare ruimte in en om het centrum op te waarderen. Op basis daarvan kan in relatie tot de beschikbare budgetten de keuze gemaakt worden welke openbare ruimten worden opgepakt, waar gestart wordt en op welke manier de opwaardering van de openbare ruimte daar handen en voeten krijgt.

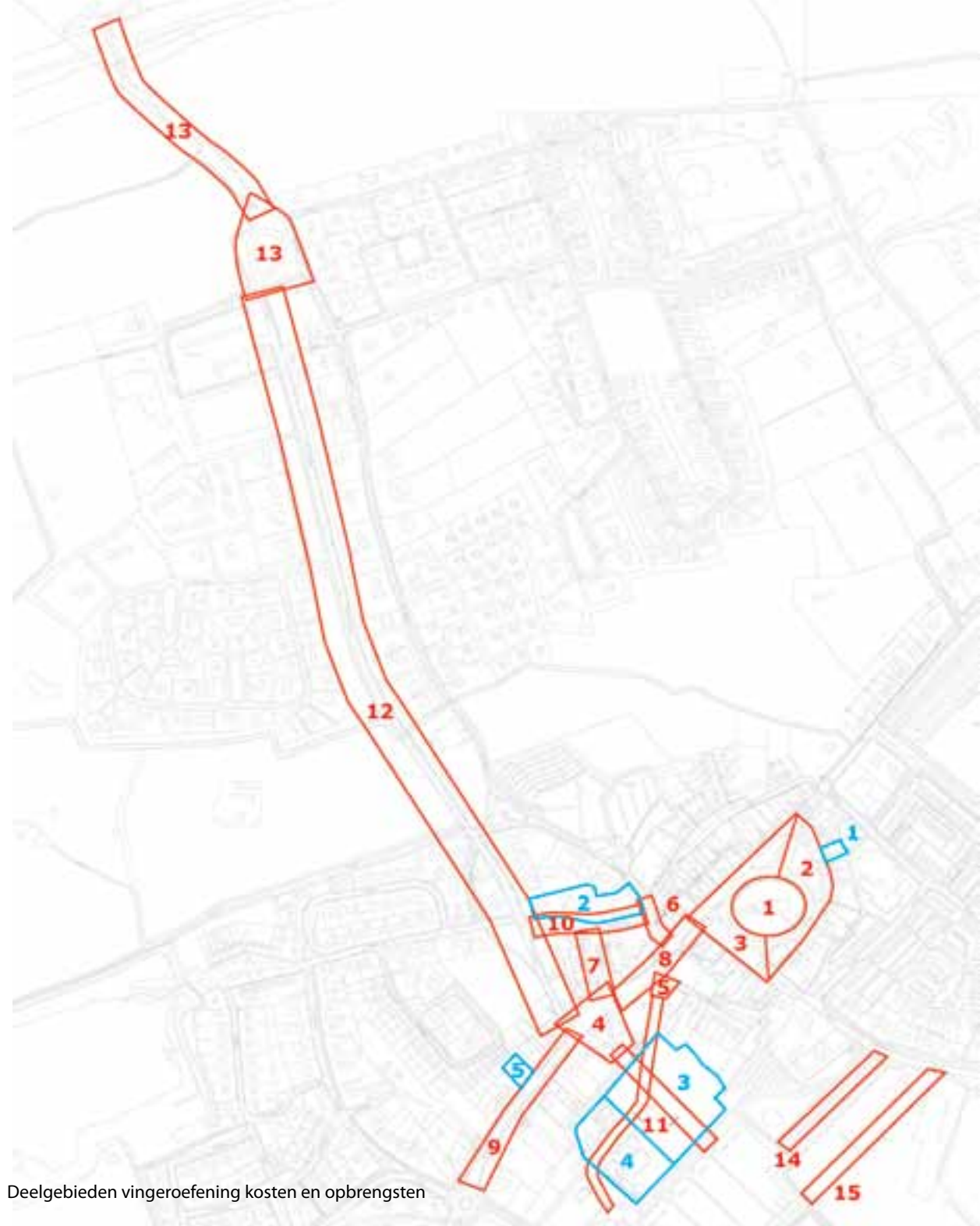
Renesse - Centrumvisie - Raming deelgebieden Legenda

Deelgebieden

1. Kerkring - groengebied rond kerk
2. Kerkring - oostzijde
3. Kerkring - westzijde
4. Watermeterplein
5. Jumboplein
6. Entreeplein Oude Moolweg
7. Zoom
8. Hogezoom deel 1
9. Hogezoom deel 2
10. Zeeanemoonweg
11. Dreef
12. Jan van Renesseweg
13. Duin en Zeeplein
14. Ontsluiting transferium - model 1
15. Ontsluiting transferium - model 2

Vastgoedontwikkelingen

1. Locatie Braber
2. Locatie Zeeanemoonweg
3. De Dreef
4. Ecoscope
5. Locatie Hogezoom



Deelgebieden vingeroefening kosten en opbrengsten

Conclusies herontwikkelingslocaties:

Ontwikkeling locatie Dreef (1):

- Gewenste ontwikkelmogelijkheden: kleinschalige, extensieve verblijfsrecreatie voor de verhuur. In het verlengde opknappen groen.
- Noodzakelijke investering openbare ruimte: aanlegkosten wandelroute en verbeteren uitstraling aanliggend groen: € 150.000,- tot € 180.000,-. Dit is exclusief eventuele structurele kosten voor verwerving/pacht en onderhoud en inclusief voorbereiding, uitvoering en toezicht (circa 20%).

Revitalisering locatie Ecoscope (2):

- Gewenste ontwikkelmogelijkheden: toevoegen commerciële (dag en avond) horeca en eventueel kleinschalige, extensieve verblijfsrecreatie voor de verhuur. In het verlengde opknappen uitstraling groen en panden. Onderzoek door de VVV naar huisvesting in Ecoscoop.
- Noodzakelijke investering openbare ruimte: aanlegkosten wandelroute en verbeteren uitstraling groen: € 70.000,- tot € 100.000,-. Dit is exclusief kosten voor de jaarlijkse pacht en inclusief voorbereiding, uitvoering en toezicht (circa 20%).

Transformatie locatie Braber (3):

- Gewenste ontwikkelmogelijkheden: verplaatsen bouwbedrijf naar bedrijventerrein Duinzoom en herontwikkeling met pension aan de Mauritsweg en twee woningen aan de Kromme Reke.

Herontwikkeling kavels ten noorden van de Zeeanemoonweg (4):

- Sloop en nieuwbouw op de drie kavels ten noorden van de Zeeanemoonweg. Indicatie benodigde ontwikkelmogelijkheden: circa 700 m2 detailhandel, 700 m2 bvo horeca, 700 m2 bvo maatschappelijke functies en 10 startersappartementen.

Invulling locatie Hogezoom (5):

- De locatie Hogezoom betreft het herontwikkelen van het openbare pleintje naast discotheek De Zoom. Opbrengstpotentie is sterk afhankelijk van het te realiseren programma (horeca, maatschappelijk, wonen), maar indicatief tussen de € 100.000,- en €250.000,-.

Conclusies openbare ruimte :

Er zijn steeds per deelgebied drie scenario's bekeken en daarmee een brede bandbreedte bepaald voor de kosten voor de opwaardering en herinrichting van de openbare ruimte in en om het centrum van Renesse:

Scenario 1: eenvoudige aanpassingen

- Plaatselijk herbestraten
- Plaatselijk bomen bij planten
- Plaatselijk aanvullen met nieuw meubilair

Kosten : € 60,- tot € 90,- / m²

Scenario 2: 50% vernieuwing

- Verharding 50% herstraten en 50% vernieuwen (gebakken materialen)
- Bomen, indien mogelijk gezonde handhaven en nieuwe toevoegen
- Meubilair 50% aanvullen/vernieuwen, inclusief verlichting

Kosten : € 90,- tot € 120,- / m²

Scenario 3: Duurzame vernieuwing 100%

- Bestaande materialen zoals asfalt, betonklinkers en gebakken straatklinkers vervangen
- (let op eventuele stortkosten asfalt en waarde bestaand materiaal)
- Groenstructuur vervangen, met uitzondering van gezonde en te handhaven bomen
- Vervangen van straatmeubilair en verlichting

Kosten : € 120,- tot € 180,- / m²

De kosten in deze vingeroefening zijn:

- Inclusief voorbereiding, uitvoering en toezicht (circa 20%)
- Exclusief aanpassen/vervangen ondergrondse infrastructuur. De kosten daarvan zijn sterk afhankelijk van wat er vernieuwd moet worden. De ervaring leert dat gemiddeld 10% van de raming wordt besteed aan nutsvoorzieningen.
- Exclusief BTW (21%)

In deze fase van het Masterplan is een kostenraming een globale inschatting, aangezien er nog veel zaken onzeker zijn, die pas bij de daadwerkelijke uitwerking van inrichtingsplannen scherp worden. Het heeft daarom ook geen zin in het kader van een lange termijn visie al zeer diepgravend op verschillende projecten in te gaan. Dat zal bij de verdere planuitwerking moeten gebeuren, als alle betrokken stakeholders aan tafel zitten en de precieze contouren van de herontwikkeling helder zijn, alsmede de beschikbare budgetten. Het is vooral belangrijk om een gevoel te krijgen bij wat de bandbreedte aan noodzakelijke investeringen zal zijn bij de transformatie van de verschillende openbare ruimten, zodat een weloverwogen keuze kan worden gemaakt waar als eerste zal worden geïnvesteerd en welk niveau van ingrijpen haalbaar en kansrijk is. Op sommige plekken is hoge kwaliteit en grootschalige vernieuwing noodzakelijk, op andere plekken kan volstaan worden met gerichte verbeteringen en kleine ingrepen om de gewenste opwaardering te bewerkstelligen.

Bewust is er daarom gekozen om een grote bandbreedte van kosten in beeld te brengen en in deze fase ons zelf niet 'rijk te rekenen'. In een vergelijking met andere gerealiseerde ontwikkelingen in de gemeente komt naar voren dat deze inschatting aan de 'veilige kant' zit. De volgende stap is het bepalen van de beschikbare budgetten en op basis daarvan keuzes te maken en plannen verder uit te werken. Op dat moment zal een meer gedetailleerde kostenraming gemaakt worden.

Het implementeren van de gewenste nieuwe verkeersstructuur krijgt met de beschreven herinrichting van de openbare ruimten grotendeels handen en voeten. Flankerende maatregelen in omliggende straten om sluipverkeer te voorkomen en specifieke faciliteiten zijn in deze berekening nog niet meegenomen, maar zijn natuurlijk wel belangrijk om gelijktijdig uit te voeren. Deze kunnen pas goed geraamd en uitwerkt worden als in het verlengde van het voorkeursverkeersmodel een verkeersplan is uitgewerkt.

Deelgebieden:

1. Kerktuin

(circa 5.000 m2, waarvan circa 700 m2 verharding)

Scenario 1: € 150.000,- tot € 225.000,-

Scenario 2: niet van toepassing, want vooral groen

Scenario 3: niet van toepassing, want vooral groen

2. Kerkring oost

(circa 5.000 m2, waarvan circa 2.500 m2 groen)

Scenario 1: € 300.000,- tot € 450.000,-

Scenario 2: € 450.000,- tot € 600.000,- (minder waarschijnlijk, want veel groen)

Scenario 3: € 600.000,- tot € 900.000,- (minder waarschijnlijk, want veel groen)

3. Kerkring West

(circa 5.600 m2, waarvan circa 1.250 m2 groen)

Scenario 1: € 336.000,- tot € 504.000,-

Scenario 2: € 504.000,- tot € 672.000,-

Scenario 3: € 672.000,- tot € 1.008.000,-

4. Watermeterplein (circa 2.700 m2)

Scenario 1: € 162.000,- tot € 243.000,- stelpost waterelement:
€ 80.000,-

Scenario 2: € 243.000,- tot € 324.000,- stelpost waterelement:
€ 100.000,-

Scenario 3: € 324.000,- tot € 486.000,- stelpost waterelement:
€ 120.000,-

5. Plein naast de Jumbo (circa 540 m2)

Scenario 1: € 32.400,- tot € 48.600,-

Scenario 2: € 48.600,- tot € 64.800,-

Scenario 3: € 64.800,- tot € 97.200,-

6. Entreepleintje einde Oude Moolweg (circa 875 m2)

Scenario 1: € 52.500,- tot € 78.750,-

Scenario 2: € 78.750,- tot € 105.000,-

Scenario 3: € 105.000,- tot € 157.500,-

7. Zoom (circa 845 m2)

Scenario 1: € 50.700,- tot € 76.050,-

Scenario 2: € 76.050,- tot € 101.400,-

Scenario 3: € 101.400,- tot € 152.100,-

8. Hogezoom deel 1 tussen Lange Reke en Watermeterplein

(circa 2.200 m2)

Scenario 1: € 132.000,- tot € 198.000,-

Scenario 2: € 198.000,- tot € 264.000,-

Scenario 3: € 264.000,- tot € 396.000,-

9. Hogezoom 2 tussen Watermeterplein en Roelandsweg

(circa 2.700 m2)

Scenario 1: € 162.000,- tot € 243.000,-

Scenario 2: € 243.000,- tot € 324.000,-

Scenario 3: € 324.000,- tot € 486.000,-

10. Zeeanemoonweg tussen Jan van Renesseweg en Oude Moolweg

(circa 1.850 m2, waarvan circa 925 m2 asfalt)

Scenario 1: € 111.000,- tot € 166.500,-

Scenario 2: € 166.500,- tot € 222.000,-

Scenario 3: € 222.000,- tot € 333.000,-

11. Dreef de voetpaden

(circa 2.950 m2, waarvan circa 1.180 m2 groen)

Scenario 1: € 177.000,- tot € 265.500,-

Scenario 2: € 265.500,- tot € 354.000,-

Scenario 3: € 354.000,- tot € 531.000,-

12. Jan van Renesseweg

(circa 18.500 m2, waarvan circa 9.250 m2 groen)

Scenario 1: € 1.110.000,- tot € 1.665.000,-

Scenario 2: € 1.665.000,- tot € 2.220.000,-

Scenario 3: € 2.220.000,- tot € 3.330.000,-

13. Duin- en zeeplein; de strandopgang (circa 8.000 m2)

Scenario 1: € 480.000,- tot € 720.000,-

stelpost uitzichtpunt: € 30.000,- stelpost zeehond: € 60.000,-

Scenario 2: € 720.000,- tot € 960.000,-

stelpost uitzichtpunt: € 42.000,- stelpost zeehond: € 72.000,-

Scenario 3: € 960.000,- tot € 1.440.000,-

stelpost uitzichtpunt: € 60.000,- stelpost zeehond: € 90.000,-

14. Ontsluiting transferium (variant 1, circa 2.000 m2)

Scenario 1: niet van toepassing

Scenario 2: niet van toepassing

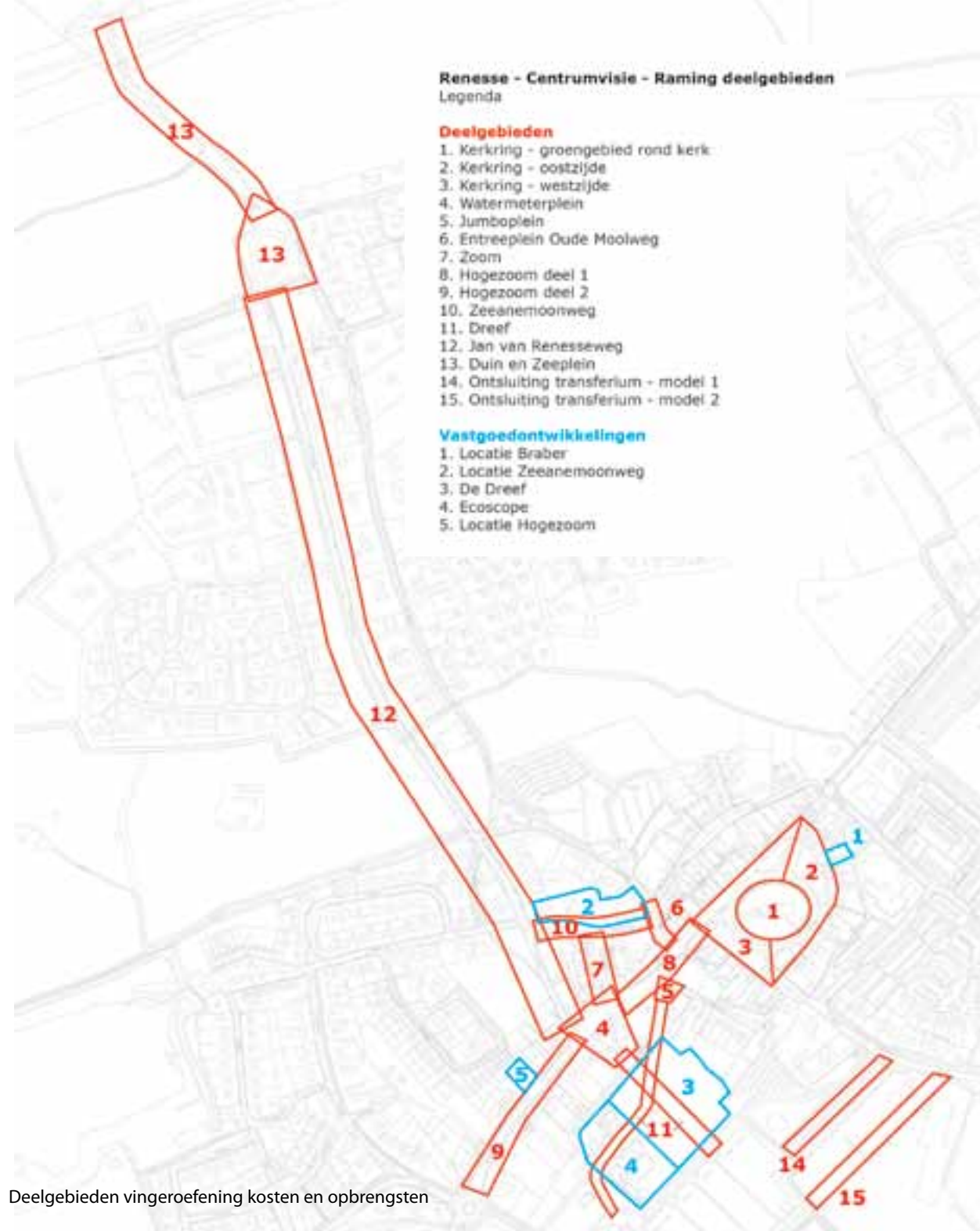
Scenario 3: € 240.000,- tot € 360.000,-

15. Ontsluiting transferium (variant 2, circa 2.200 m2)

Scenario 1: niet van toepassing

Scenario 2: niet van toepassing

Scenario 3: € 264.000,- tot € 396.000,- exclusief verwerving.



7.13 Budgetten

Voor de herinrichting van de openbare ruimte in Renesse zal uiteindelijk het beschikbare budget bepalen welke locatie op korte termijn kunnen worden opgepakt en conform welk scenario.

De benodigde investeringen worden gezocht in de volgende richtingen:

- Gereserveerde budgetten openbare ruimte
- Gereserveerde budgetten Tij van de Toekomst
- Gelden procesafspraken Maasvlakte 2
- Subsidies
- Stichting Renesse

7.14 Subsidiescan

Tijdens de ter inzage legging van het concept-Masterplan wordt een subsidiescan gedaan. De conclusies worden later toegevoegd.







KEUZES MAKEN

08



De volgende stap is het bepalen van de beschikbare budgetten voor de openbare ruimte en het maken van keuzes waar gestart kan worden en op welke manier. In het verlengde daarvan zal een aanvang gemaakt worden met het proces van gesprekken met eigenaren en stakeholders en het gezamenlijk uitwerken van de plannen voor de op te pakken openbare ruimten en het vastgoed daar om heen. Tijdens het proces van het opstellen van het Masterplan is hier al een aanzet voor gegeven.

Vooruitlopend op het bepalen van de budgetten voor de openbare ruimte zijn hieronder al enkele eerste gedachten over de fasering/prioritering en het noodzakelijke uitwerkingsniveau van de verschillende openbare ruimten in en om het centrum van Renesse.

1. Verkeersplan en beeldkwaliteitsplan centrum

Eerste stap is het uitwerken van het Masterplan op twee specifieke onderdelen; verkeer en beeldkwaliteit. Dit vormt een belangrijke basis voor alle toekomstige ontwikkelingen in en om het centrum. Het verkeersplan voor de herinrichting van de openbare ruimte en het beeldkwaliteitsplan voor particuliere initiatieven aan panden, terrassen, etc.

Uitwerking plan: 2016, stapsgewijze realisatie in de jaren daarna.

EERSTE STAP IS HET UITWERKEN VAN HET MASTERPLAN OP TWEE SPECIFIEKE ONDERDELEN; VERKEER EN BEELDKWALITEIT.

2. Herinrichting Jan van Renesseweg en strandopgang:



De route staat in de planning om opnieuw geasfalteerd te worden en er worden mogelijkheden voor Europese subsidies verkend in het verlengde van eerdere onderzoekssubsidies voor de duinwetering. De Stichting Renesse heeft bovendien een bijdrage aan de opwaardering toegezegd en er is in het dorp veel draagvlak/al eerder over nagedacht. De opgave is tenslotte relatief 'overzichtelijk' in verband met de relatief eenvoudige eigendomssituatie (vooral openbare ruimte).

Inzetten op scenario 1 (circa € 1.000.000,- a € 1.500.000,-) en slim uitvoeren van de herinrichting. De opgaven betreffen hier vooral het verbeteren van de uitstraling van het groen en de doorzichten op het omliggende landschap, het

verbeteren van de wandelroute en het remmen van de snelheid. Kies voor de rijbaan niet voor het kostbare, geheel verwijderen van het asfalt, maar zet in op het (reeds geplande) herasfalteren. Gebruik daarvoor een mooie nieuwe toplaag. Transformeer het bestaande wandelpad in een aantrekkelijke, royale wandelroute en breidt het bestaande schelpenpad uit tot een avontuurlijke wandelroute met natuurlijke speelgelegenheid.

Integraal onderdeel daarvan is de strandopgang. Hier concentreert de opgave zich vooral op het duinplein, aan het einde van de Jan van Renesseweg en de Oude Moolweg (circa 5 ton).

Uitwerking: 2016, realisatie: 2017



3. De Dreef



De wens van de eigenaar is een duurzaam verdienmodel te realiseren op deze locatie en de groene en cultuurhistorische waarde op een goede manier te behouden en te kunnen onderhouden. Er hoeven geen zeer ingrijpende ruimtelijke herontwikkelingen plaats te vinden. Het gaat vooral over het aanleggen van een aantrekkelijke, directe wandelroute naar het centrum, het opknappen van het groen (achterstallig onderhoud) en het realiseren van kleinschalige, extensieve verblijfsrecreatie als ondersteuning. De transformatie van het groen zal parallel opgepakt worden met de nieuw te ontwikkelen recreatieve functies. Het groen is over het algemeen niet slecht, maar er is vooral achterstallig onderhoud. De gemeente legt de wandelpaden aan en het direct omliggende groen, eventueel met fietsenstalling. Daarbij kan waarschijnlijk volstaan worden met scenario 1 of 2 (circa € 150.000,-).

Het aanleggen van de nieuwe verbinding van de Stoofweg naar het transferium kan de vindbaarheid van parkeren en transferium aanzienlijk verbeteren (circa € 250.000,- a € 300.000,-). Een route over grond van de gemeente bespaart een lastig proces en verwervingskosten.

Uitwerking: 2016, realisatie: 2017

4. Locatie Braber



Er ligt een initiatiefplan van de eigenaar om het bestaande bouwbedrijf te verplaatsen naar bedrijventerrein de Duinzoom en de locatie aan de kerkring te herontwikkelen. Aan de Kromme Reke zullen twee woningen gerealiseerd worden, aan de Mauritsweg (achterzijde) een pension. De plannen passen goed in de ambitie om de uitstraling van het centrum een impuls te geven en de overlast van autoverkeer te beperken in deze omgeving. Als de noodzakelijke procedures zijn doorlopen, kan de uitvoering starten.

Uitwerking: 2016, realisatie: 2017

5. Ecoscope:



Er is de wens van de eigenaren en pachter (gemeente) om het gebied zo spoedig mogelijk tot leven te wekken en een duurzaam verdienmodel te ontwikkelen voor de Ecoscope. De VVV heeft aangegeven geïnteresseerd te zijn in deze locatie om daar één van de drie Zeeuwse top A-kantoren te realiseren waar het beleven en educatie centraal staan. Zij gaat daar een onderzoek naar doen. In de buitenruimte hoeven geen zeer ingrijpende ruimtelijke herontwikkelingen plaats te vinden. Het gaat vooral over het aanleggen van een aantrekkelijke, directe wandelroute naar het centrum, over het erf van Ecoscope, het opknappen van het groen (achterstallig onderhoud) en het zoeken van commerciële functies als (financiële) ondersteuning en kwaliteitsimpuls voor Eccoscope. De transformatie van het groen zal parallel opgepakt worden met de nieuw te ontwikkelen commerciële functies en mogelijk de vestiging van de VVV in Ecoscope. Het groen is over het algemeen niet slecht, maar er is vooral achterstallig onderhoud. De gemeente legt de wandelpaden aan en het direct omliggende groen. Daarbij kan waarschijnlijk volstaan worden met scenario 1 of 2 (circa € 150.000,-).

Uitwerking: 2016-2017, realisatie: 2018

6. Evenemententerrein en verplaatsen kermis



Vooruitlopend op de herinrichting van het centrum wordt ook ruimte gemaakt in de nabijheid van het transferium-parkeren voor de kermis. Het realiseren van een goed evenemententerrein naast het parkeerterrein van het transferium biedt bovendien de mogelijkheid om (in de toekomst) meer grootschalige evenementen een plek te geven in de buurt van het centrum van Renesse en nodigt ondernemers uit om met nieuwe ideeën te komen. Door ruimte te maken voor de kermis nabij het transferium kan de kerkring ontlast worden en groeirimte voor de kermis zelf gevonden worden (circa 20.000 m²).

Inschatting kosten aanleg evenemententerrein: circa € 1.000.000,-.

Dit is inclusief de grondkosten.

Uitwerking: 2016-2017, realisatie: 2018

7. Herinrichting kerktuin en ontwerp kerkring



Een herinrichting van de kerktuin kan met een overzichtelijke ingreep het gewenste groene karakter van de kerkring een impuls geven en ruimte bieden voor nieuwe speelmogelijkheden. Het gaat hier vooral om het opknappen van het groen en toevoegen van aantrekkelijke speelmogelijkheden. Onderzocht kan worden of hier kansen liggen voor sponsoring van ondernemers en participatie bij de aanleg door bewoners (circa € 150.000,- a € 200.000,-).

Het herinrichten van de kerktuin is alleen mogelijk als dat onderdeel is van een integraal inrichtingsplan van de gehele kerkring, om te voorkomen dat ingrepen worden gedaan die later weer moeten worden veranderd en om een aantrekkelijk, samenhangend beeld te vormen.

Uitwerking: 2016-2017, realisatie: 2018

8. Herontwikkeling locatie Vroonweg, Kabbelaarsweg en Hoogenboomlaan en omgeving



De infrastructuur langs de Vroonweg, Kabbelaarsweg en Hoogenboomlaan leidt momenteel tot gevaarlijke situaties, onder meer door twee onoverzichtelijke bochten naar en van de Kabbelaarsweg met overstekende fietsers en wandelaars. De Strandkerk staat al jaren leeg, is qua beeldkwaliteit een dissonant in de omgeving en Bouwfonds/Arcus Renesse B.V. heeft als eigenaar aangegeven (voorlopig) niet tot herontwikkeling van dit perceel over te gaan. De exploitant van het nabijgelegen hotel wil overgaan tot herontwikkeling/upgrading van zijn voorziening, terwijl Bouwfonds/Arcus B.V. de campings Bonafide en de Karavaan wil herontwikkelen. Doel is een zo integraal mogelijke herontwikkeling van genoemde onderdelen in het plangebied, waarbij genoemde partijen elkaar waarschijnlijk nodig hebben om tot realisatie over te gaan. Voor de gemeente moet dit meer concreet leiden tot herstructurering van het tracé Vroonweg, Kabbelaarsweg en Hoogenboomlaan of een alternatieve route door het gebied, vooral voor de veiligheid van fietsers, wandelaars en ruiters. De gemeente start met een haalbaarheidsonderzoek naar diverse alternatieve routes, zowel ruimtelijk als financieel.

Uitwerking: 2016-2017, realisatie 2018 en verder

In navolging daarvan op te pakken:

Herinrichting kerkring en implementeren nieuwe verkeersstructuur



Het realiseren van een nieuwe, veilige verkeersstructuur in en om het centrum van Renesse en herinrichting van de openbare ruimte maken nieuwe activiteiten, evenementen en een uitbreiding van de terrassen mogelijk. Daarmee ontstaan kansen voor seizoen-verlenging en extra inkomsten voor ondernemers, die vervolgens voor meer particuliere investeringen in de panden en buitenruimten in het centrum kunnen zorgen. Een herinrichtingsplan openbare ruimte biedt de kans om lopende initiatieven voor de uitbreiding en verbetering van panden mee te nemen en af te stemmen en nieuwe initiatieven uit te lokken. Waar gestart wordt met de herinrichting in het centrum is afhankelijk van de



beschikbare budgetten en de gesprekken met de stakeholders in het centrum. Pak bij de herinrichting van de openbare ruimte in het centrum in ieder geval uit op de pleinen, dit zijn de ontmoetingsplekken en locaties voor evenementen, activiteiten en terrassen. Prioriteit ligt op de kerkring, het toekomstige dorps hart. In het kader van de herinrichting van de kerktuin zal hier ook een plan voor worden gemaakt. Een herinrichting van de kerkring maakt het bovendien mogelijk een belangrijke stap te zetten in het invoeren van de nieuwe verkeersstructuur/het beperken van doorgaand verkeer door het centrum.

- Kerkring West: het gezellige, autovrije en authentieke dorpsplein. Scenario 3, met deels hergebruik van materialen (circa € 800.000,- a € 900.000,-).
- Kerkring Oost: hier kan ingezet worden op scenario 1. Er hoeft niet rigoureus te worden heringericht en er kan veel hergebruik plaatsvinden van materialen. Zet vooral in op het toevoegen van enkele mooie grote bomen, hier is ruimte voor als de kermis wordt uitgeplaatst. (circa € 300.000,-).
- Rondom het invoeren van de nieuwe verkeersstructuur zullen enkele flankerende maatregelen genomen moeten worden in de omliggende woonstraten, om sluijverkeer te voorkomen.

Herinrichting omgeving Hogezoom



- Watermeterplein, met waterelement: scenario 3 (circa € 550.000,- a € 600.000,-)
- Jumboplein: scenario 2 of 3, aangezien veel mogelijkheden voor hergebruik van materialen (circa 80.000,- a € 100.000,-).
- Oude Moolplein: scenario 3 (circa € 150.000,-).
- Hogezoom (tussen Watermeterplein en Lange Reke): herinrichting met vooral bestaande materialen. Vooral groen en mooi straatmeubilair toevoegen en opruimen paaltjes, etc. (scenario 2, circa € 200.000,- a € 250.000,-)

Voor alle openbare ruimten in het centrum geldt dat hoge ruimtelijke kwaliteit alleen bereikt kan worden als de ondernemers meewerken en investeren in de terrassen, uitstallingen en gevels.

Een herinrichting van de openbare ruimten zal een aanzienlijke metamorfose kunnen bewerkstelligen voor het centrum en het dorp een wezenlijke ander aangezicht geven. Zeker als parallel daaraan zoveel mogelijk eigenaren kunnen worden meegenomen om hun panden, terrassen, uitstallingen en tuinen mee aan te pakken.

Later oppakken

In een latere fase kunnen dan de Zoom en Zeeanemoonweg worden opgepakt. De transformatie van deze openbare ruimten wordt idealiter direct gekoppeld aan de transformatie van het vastgoed dat hier aan is gelegen.

- Zoom: openbare ruimte opknappen; scenario 2 (circa 80.000,- a € 100.000,-)
- Zeeanemoonweg; een goede opwaardering van de Zeeanemoonweg is kostbaar in verband met het asfalt dat hier idealiter wordt verwijderd. Als je hier transformeert dan moet het gelijk goed gebeuren, anders blijft het een achterzijde van het centrum. Scenario 3: circa € 250.000,- a € 300.000,-.

De openbare ruimte van de Hogezoom vanaf Roelandsweg tot aan Jan van Renesseweg ziet er op dit moment niet slecht uit. De opgave in dit stuk is vooral de uitstraling van de aangelegen panden, specifiek van de nachthoreca. Hier ligt een opgave voor de eigenaren van het vastgoed.

De gemeente maakt uiteindelijk de keuze

Vanzelfsprekend beslist uiteindelijk de gemeente welke gemeentelijke budgetten ter beschikking worden gesteld, wanneer en welke projecten in de openbare ruimte zullen worden opgepakt. Daarin heeft de mogelijkheid van een integrale opwaardering van de ruimtelijke kwaliteit (openbare ruimte, én aangrenzend vastgoed) de voorkeur.

Dynamische ontwikkeling:

In deze fasering is de gemeente de trekker en worden lopende particuliere initiatieven aangehaakt. Particuliere ontwikkelingen zijn echter moeilijk te plannen. Nieuwe initiatieven en ontwikkelingen die zich aandienen en die passen in het Masterplan volgen binnen deze planning uiteraard een eigen weg en hoeven natuurlijk niet te wachten.

Regulier onderhoud aan de openbare ruimten die geen relatie hebben met één van de prioriteitsgebieden/herontwikkelingsgebieden uit het Masterplan worden daarbij ook gewoon uitgevoerd.

Dynamische uitvoeringsmatrix

Als aparte bijlage bij dit Masterplan is een projectenlijst toegevoegd. Ieder project krijgt daarin nadere informatie mee, zoals bijvoorbeeld projectomschrijving, fasering, beoogde trekker, beschikbaar budget, etc. Dit is de dynamische uitvoeringsmatrix van het Masterplan Renesse, die zichtbaar maakt op welke manier stapje voor stapje de ambities uit het Masterplan handen en voeten krijgen. Het laat de voortgang zien en geeft een doorkijkje wat er nog in de planning staat op de korte, middellange en lange termijn. Het is de vertaling van het Masterplan in concrete projecten.

Idealiter verandert deze veelvuldig, als projecten zich verder ontwikkelen, afvallen, of nieuwe initiatieven en ontwikkelingen worden toegevoegd. Om die reden is de dynamische uitvoeringsmatrix als een los A3tje toegevoegd. De uitvoeringsmatrix wordt jaarlijks geactualiseerd via de P&C-cyclus/program-mabegroting. Daarvoor hoeft dus niet het gehele Masterplan steeds te worden aangepast.

De projecten die op de lijst staan van de korte termijn zullen minder dynamisch zijn dan de langere termijn. Het is een proces waarbij de gemeente jaarlijks afweegt welke projecten prioriteit krijgen. Dit hangt ook af van de financiële, ruimtelijke en maatschappelijke haalbaarheid. Jaarlijks wordt dit integraal bekeken. Daarbij zal steeds goed afgewogen en gemotiveerd worden waarom bepaalde projecten naar voren worden gehaald.





BIJLAGE



Laan van St. Hilaire 2
4301 SH Zierikzee

Postadres:
Postbus 5555
4300 JA Zierikzee

T (0111) 452 000
F (0111) 452 452

gemeente@schouwen-duiveland.nl
www.schouwen-duiveland.nl

